



Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. birželio 16 d.*

„Konkurencija — Karteliai — Europos bananų rinka Italijoje, Graikijoje ir Portugalijoje —
Derinimas nustatant kainas — Įrodymų priimtinumai — Teisė į gynybą —
Piktnaudžiavimas įgaliojimais — Pažeidimo įrodymas — Baudos dydžio apskaičiavimas“

Byloje T-655/11

FSL Holdings, įsteigta Antverpene (Belgija),

Firma Léon Van Parys, įsteigta Antverpene,

Pacific Fruit Company Italy SpA, įsteigta Romoje (Italija),

atstovaujamos advokatų P. Vlaemminck, C. Verdonck, B. Van Vooren ir B. Gielen,

ieškovės,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą M. Kellerbauer ir A. Biolan,

atsakovę,

dėl prašymo visų pirma panaikinti 2011 m. spalio 12 d. Komisijos sprendimą C (2011) 7273 *final* dėl procedūros pagal [SESV] 101 straipsnį (byla COMP/39482 – Egzotiški vaisiai (bananai)) ir, jei pirmas prašymas nebus tenkintas, dėl prašymo sumažinti baudą

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė M. E. Martins Ribeiro (pranešėja), teisėjai S. Gervasoni ir L. Madise,

posėdžio sekretorius L. Grzegorzcyk, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. lapkričio 4 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

- 1 Šiuo ieškiniu *FSL Holdings* (toliau – FSL), *Firma Léon Van Parys* (toliau – LVP) ir *Pacific Fruit Company Italy SpA* (toliau – PFCI) (toliau kartu – ieškovės arba *Pacific*) prašo panaikinti 2011 m. spalio 12 d. Komisijos sprendimą C (2011) 7273 *final* dėl procedūros pagal [SESV] 101 straipsnį (byla COMP/39482 – Egzotiški vaisiai (bananai)) (toliau – ginčijamas sprendimas).
- 2 Ieškovės vykdo *Bonita* prekių ženklo bananų importo, prekybos ir pardavimo veiklą Europoje (ginčijamo sprendimo 14 konstatuojamoji dalis). LVP, PFCI ir tai pačiai grupei priklausantys bei su bananų veikla Europoje susiję ūkio subjektai dėl prekių ženklo *Bonita* atsiradimo grupėje *Noboa* gali būti vadinami, atsižvelgiant į informacijos šaltinį, „Pacific“, „Pacific Fruit“, „Bonita“ arba „Noboa“ (ginčijamo sprendimo 15 ir 16 konstatuojamosios dalys).
- 3 2005 m. balandžio 8 d. *Chiquita Brands International Inc.* (toliau – *Chiquita*) pateikė prašymą atleisti nuo baudos pagal Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3; 2014 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155, toliau – 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo) dėl į Europą importuotų bananų, ananasų ir kitų šviežių vaisių platinimo ir prekybos veiklos. Šis prašymas buvo užregistruotas bylos numeriu COMP/39188 – Bananai (ginčijamo sprendimo 79 konstatuojamoji dalis).
- 4 2005 m. gegužės 3 d. Europos Bendrijų Komisija pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 straipsnio a punktą suteikė *Chiquita* sąlyginį atleidimą nuo baudos už įtariamą slaptą kartelį, susijusį su bananų ir ananasų pardavimais Europos ekonominėje erdvėje (EEE) (ginčijamo sprendimo 79 ir 345 konstatuojamosios dalys).
- 5 2008 m. spalio 15 d. Komisija priėmė Sprendimą C (2008) 5955 *final* dėl procedūros pagal [SESV 101] straipsnį (byla COMP/39188 – Bananai) (santrauka OL C 189, 2009, p. 12, toliau – sprendimas byloje COMP/39188 – Bananai), jame konstatavo, kad *Chiquita*, *Dole* grupė ir *Internationale Fruchthandels Gesellschaft Weichert & Co. KG* (toliau – *Weichert*), kurioms tuo metu lemiamą įtaką darė *Del Monte* grupė, pažeidė EB 81 straipsnį imdamosi suderintų veiksmų, kuriais derino referencines bananų kainas, kiekvieną savaitę nustatomas Austrijai, Belgijai, Danijai, Suomijai, Vokietijai, Liuksemburgui, Nyderlandams ir Švedijai 2000–2002 m. (ginčijamo sprendimo 80 konstatuojamoji dalis).
- 6 Atlikdama tyrimą byloje COMP/39188 – Bananai, Komisija atliko patikrinimus kelių bananų importuotojų patalpose, be kita ko, LVP patalpose Antverpene (Belgija), ir 2007 m. liepos 20 d. išsiuntė pranešimą apie kaltinimus keliems bananų importuotojams, tarp jų FSL ir LVP, bet galiausiai pastarosios netapo sprendimo byloje COMP/39188 – Bananai adresatėmis.
- 7 2007 m. liepos 26 d. Komisija gavo iš Italijos mokesčių policijos dokumentų, paimtų per atliekant nacionalinį tyrimą vieno *Pacific* darbuotojo namuose ir biure atliktą patikrinimą, kopijas (ginčijamo sprendimo 81 konstatuojamoji dalis).
- 8 2007 m. lapkričio 26 d. Komisijos Konkurencijos generalinis direktoratas (GD) *Chiquita* žodžiu pranešė, kad jo tarnautojai 2007 m. lapkričio 28 d. *Chiquita Italia SpA* patalpose atliks patikrinimą. Šia proga *Chiquita* buvo pranešta, kad dėl Pietų Europos bus atliekamas tyrimas atskiroje byloje, kurios numeris COMP/39482 – Egzotiški vaisiai (bananai), ir priminta, kad jai buvo suteiktas sąlyginis atleidimas nuo baudos visos Europos bendrijos atžvilgiu ir kad ji turi pareigą bendradarbiauti (ginčijamo sprendimo 82 konstatuojamoji dalis).

- 9 2007 m. lapkričio 28–30 d. Komisija, vadovaudamasi 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [SESV 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 20 straipsnio 4 dalimi, atliko patikrinimus bananų importuotojų biuruose Italijoje ir Ispanijoje (ginčijamo sprendimo 83 konstatuojamoji dalis).
- 10 Atlikdama tyrimą Komisija šalims ir klientams, taip pat kitiems rinkos dalyviams, be kita ko, uostams ir uostų institucijoms, išsiuntė kelis prašymus pateikti informacijos, šalims buvo pasiūlyta iš naujo pateikti tam tikrą informaciją ir įrodymų, kurie buvo pridėti prie bylos atliekant tyrimą byloje COMP/39188 – Bananai, o *Chiquita* paprašyta nurodyti, kokios jos žodinių parodymų minėtoje byloje dalys, jos nuomone, yra susijusios ir su šia byla (ginčijamo sprendimo 84 konstatuojamoji dalis). 2009 m. vasario 9 d. Konkurencijos GD išsiuntė *Chiquita* raštą, kuriame buvo apibendrinta situacija, susijusi su jos bendradarbiavimu pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 85 konstatuojamoji dalis).
- 11 2009 m. gruodžio 10 d. Komisija patvirtino pranešimą apie kaltinimus byloje COMP/39482 – Egzotiški vaisiai (bananai), skirtą *Chiquita, Fruit Shippers Ltd* ir ieškovėms. Susipažinusios su byla, visos ginčijamo sprendimo adresatės pateikė Komisijai savo pastabas ir dalyvavo 2010 m. birželio 18 d. surengtoje apklausoje (ginčijamo sprendimo 87 ir 88 konstatuojamosios dalys).
- 12 2011 m. spalio 12 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

Ginčijamas sprendimas

- 13 Komisija nurodo, kad ginčijamas sprendimas yra susijęs su *Chiquita* ir *Pacific* karteliu bananų importo, prekybos ir pardavimo Graikijoje, Italijoje ir Portugalijoje (Pietų Europos regionas) srityje laikotarpiu nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. (ginčijamo sprendimo 1, 73, 93–95, 306 ir 330 konstatuojamosios dalys).
- 14 Prekę, dėl kurios Komisija vykdė procedūrą, – tai bananai (švieži vaisiai), o ginčijamas sprendimas apima tiek neprinokusius (žalius), tiek prinokusius (geltonus) bananus. Bananai laikomi visus metus prieinama preke, kurios pardavimai apskaičiuojami savaitėmis ir kurios paklausa šiek tiek skiriasi atsižvelgiant į sezoną, nes pirmuosius šešis metų mėnesius ji yra didesnė, o šiltais vasaros mėnesiais – mažesnė. Bananai parduodami tam tikro prekių ženklo pavadinimu arba be jo ir būna kilę arba iš Europos Sąjungos, arba iš Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalių, arba ir iš kitų nei AKR šalių. Bananai iš kitų nei AKR šalių paprastai į Sąjungą importuojami iš Karibų jūros, Centrinės Amerikos arba Pietų Amerikos šalių, taip pat iš kai kurių Afrikos šalių ir laivais-šaldytuvais gabenami į Europos uostus (ginčijamo sprendimo 2 ir 3 konstatuojamosios dalys).
- 15 Laikotarpiu, kurį apima ginčijamas sprendimas, bananų importas į Europos bendriją buvo reglamentuojamas 1993 m. vasario 13 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 404/93 dėl bendro bananų rinkos organizavimo (OL L 47, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 13 t., p. 388), kuriame buvo numatyta kvotomis ir tarifais paremta tvarka. Bananų importo kvotos būdavo nustatomos kasmet ir suteikiamos metų ketvirčiui paliekant ribotą galimybę tikslinti tų pačių kalendorinių metų ketvirčių kvotas (ginčijamo sprendimo 53 konstatuojamoji dalis)
- 16 Bananų sektoriuje yra skiriamos trys bananų kategorijos: pirmosios rūšies *Chiquita* prekių ženklo bananai, antrosios kategorijos *Dole* ir *Del Monte* prekių ženklų bananai ir trečiosios kategorijos bananai, vadinami „trečiųjų rūšių“, prie kurių priskiriami, be kita ko, *Bonita* ir *Pacific* prekių ženklai arba ir *Chiquita* prekių ženklas *Consul*. Toks susiskirstymas pagal prekių ženklus turėjo įtakos nustatant bananų kainas (ginčijamo sprendimo 27 konstatuojamoji dalis).

- 17 Kalbant apie kainas, bananų sektoriuje yra skiriamos kainos „T1“ ir „T2“; „T1“ reiškia kainas „prekė pristatyta, mokesčiai nesumokėti“, t. y. ji neapima muitų ir licencijų mokesčių, o „T2“ reiškia kainas „prekė pristatyta, mokesčiai sumokėti“ (ginčijamo sprendimo 29 konstatuojamoji dalis).
- 18 Bananų sektorius Italijoje, Graikijoje ir Portugalijoje veikia dviem pakopomis, t. y. „žalioji“ pakopa – kai neprinokę bananai importuotojų parduodami nokintojams arba didmenininkams, ir „geltonoji“ pakopa, kai prinokę bananai nokintojų, importuotojų arba didmenininkų yra parduodami prekybos centrams arba mažmenininkams. Atitinkamu laikotarpiu *Chiquita* ir *Pacific* Pietų Europos regione beveik išimtinai parduodavo žalius bananus, tačiau nebuvo sudariusios ilgalaikių arba preliminariųjų sutarčių su didmenininkais arba nokintojais (ginčijamo sprendimo 31, 32 ir 39 konstatuojamosios dalys).
- 19 Komisija nurodo, kad geltonų bananų kainą sudarydavo žalių bananų kaina, nustatyta prieš vieną arba net dvi savaites, pridėjus nokinimo ir kitų sąnaudų maržą, – ši marža Pietų Europos regione buvo nevienoda, o santykis tarp žalių bananų ir geltonų bananų kainų – mažesnis nei kitose Sąjungos dalyse (ginčijamo sprendimo 33 punktas).
- 20 Ginčijamame sprendime terminas „kaina“, vartojamas be kito patikslinimo, reiškia nuorodą į žalių bananų T2 kainą (iki išpardavimų ir nuolaidų), atitinkamai už kiekvienos šalies pirmąjį prekių ženklą, t. y. *Chiquita* arba *Bonita* (ginčijamo sprendimo 42 konstatuojamoji dalis).
- 21 Pagrindiniai veikėjai, dalyvaujantys nustatant *Chiquita* kainas Pietų Europoje, buvo C1, kuris faktinių aplinkybių metu ėjo, be kita ko, [konfidencialu]¹ pareigas, ir C2, [konfidencialu]. *Pacific* pagrindiniai veikėjai buvo P1 [konfidencialu] ir P2 [konfidencialu]. Be to, atitinkamu laikotarpiu [konfidencialu] buvo P3 [konfidencialu] ir P4 [konfidencialu] (ginčijamo sprendimo 12 ir 18 konstatuojamosios dalys).
- 22 Komisija paaiškina, kad laikotarpiu nuo 2004 m. liepos 28 d. iki mažiausiai 2005 m. „15 prekybos savaitės“ *Chiquita* ir *Pacific* derino savo kainų strategiją Graikijoje, Italijoje ir Portugalijoje dėl būsimų kainų, kainų lygių, jų kitimo ir (arba) tendencijų bei keitėsi informacija dėl būsimos elgesio rinkoje, kiek tai susiję su kainomis (ginčijamo sprendimo 94 ir 187 konstatuojamosios dalys).
- 23 Komisijos teigimu, nagrinėjamos faktinės aplinkybės – tai susitarimas, kaip jis suprantamas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nes atitinkamos įmonės aiškiai susitarė dėl tam tikro elgesio rinkoje, kad sąmoningai pakeistų konkurencijos keliamą riziką praktiniu tarpusavio bendradarbiavimu. Be to, Komisija mano, kad net jei nebūtų įrodyta, jog šalys konkrečiai sudarė bendrą planą, laikytiną susitarimu, vis dėlto nagrinėjamas elgesys arba jo dalys – tai suderinti veiksmai, kaip jie suprantami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, ir šalių keitimasis informacija turėjo poveikio jų elgesiui nustatant bananų kainas Pietų Europai (ginčijamo sprendimo 188–195 konstatuojamosios dalys).
- 24 Komisija mano, kad šalių elgesys – tai vienas tęstinis SESV 101 straipsnio pažeidimas, nes nustatyti susitarimai ir (arba) suderinti veiksmai sudarė bendros sistemos dalį siekiant suderinti jų veiklos rinkoje kryptis ir apriboti jų individualų komercinį elgesį siekiant to paties antikonkurencinio tikslo ir vieno ekonominio tikslo – apriboti arba iškraipyti normalų kainų kitimą bananų sektoriuje Italijoje, Graikijoje ir Portugalijoje ir keistis informacija šia tema (ginčijamo sprendimo 209–213 konstatuojamosios dalys).
- 25 Komisija patikslina, kad 1962 m. balandžio 4 d. Reglamento Nr. 26 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais (OL 30, 1962, p. 993; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 1 t., p. 6), kuris galiojo faktinių aplinkybių metu ir kuriame buvo numatyta, kad SESV 101 straipsnis taikomas visiems susitarimams, sprendimams ir veiksams, susijusiems su įvairių produktų, įskaitant vaisius, gamyba ar prekyba jais, 2 straipsnyje buvo numatytos

1 – Konfidencialūs duomenys paslėpti. Siekiant išsaugoti jų anonimiškumą, asmenų vardai ir pavardės buvo pakeisti pirmosiomis įmonės, kuriai jie dirbo, pavadinimų raidėmis („C“ – *Chiquita* ir „P“ – *Pacific*), po kurių rašomas skaičius. Be to, dviejų advokatų, kurie atstovavo *Chiquita* vykstant administracinei procedūrai, vardai ir pavardės buvo pakeisti į A1 ir A2, o *Pacific* teisinio patarėjo vardas ir pavardė pakeisti į A3.

SESV 101 straipsnio taikymo išimtys. Kadangi šioje byloje šių išimčių taikymo sąlygos nebuvo tenkintos, Komisija padarė išvadą, kad taikymo išimtys pagal Reglamento Nr. 26 2 straipsnį nagrinėjamiems veiksams netaikytinos (ginčijamo sprendimo 172–174 konstatuojamosios dalys).

- 26 Apskaičiuodama baudų dydį Komisija ginčijamame sprendime taikė pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairių (OL C 210, 2006, p. 2; toliau – 2006 m. gairės) ir 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatas.
- 27 Komisija nustatė bazinį skirtinos baudos dydį, kurį sudaro dydis, galintis siekti iki 30 % atitinkamų įmonės pardavimų vertės, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumo laipsnį, padaugintas iš įmonės dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus, ir papildomas dydis, galintis siekti 15–25 % pardavimų vertės, neatsižvelgiant į dalyvavimo darant pažeidimą trukmę (ginčijamo sprendimo 319 konstatuojamoji dalis).
- 28 Atlikus šiuos skaičiavimus buvo gauti tokie baziniai skirtinos baudos dydžiai:
- *Chiquita* – 47 922 000 EUR,
 - *Pacific* – 11 149 000 EUR (ginčijamo sprendimo 334 konstatuojamoji dalis).
- 29 Atsižvelgiant į ypatingas bylos COMP/39188 – Bananai aplinkybes (žr. šio sprendimo 5 punktą), bazinis baudos dydis minėtoje byloje buvo sumažintas 60 %, kad būtų atsižvelgta į ypatingą bananų sektoriaus reglamentavimą ir į tai, kad derinimas buvo susijęs su referencinėmis kainomis. Kadangi šioje byloje nebuvo šių aplinkybių visumos, Komisija nusprendė, kad visoms susijusioms įmonėms reikėjo pritaikyti tik 20 % bazinio dydžio sumažinimą. Komisija nurodė, kad, neatsižvelgiant į labai panašią reglamentavimo tvarką, taikytiną pažeidimo padarymo metu byloje COMP/39188 – Bananai ir šioje byloje, pastaruoju atveju kainų nustatymas buvo susijęs ne su referencinėmis kainomis, kurių Pietų Europoje nebuvo, ir net buvo įrodymų, kad slaptas susitarimas taip pat apėmė kainas, kurios buvo faktinių kainų lygmens (ginčijamo sprendimo 336–340 konstatuojamosios dalys).
- 30 Po šio patikslinimo buvo nustatyti tokie baziniai skirtinų baudų dydžiai:
- *Chiquita* – 38 337 600 EUR,
 - *Pacific* – 8 919 200 EUR (ginčijamo sprendimo 341 konstatuojamoji dalis).
- 31 *Chiquita* buvo atleista nuo baudos pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 345–352 konstatuojamosios dalys). Dėl *Pacific* neatlikus jokio kito patikslinimo, jai skirtas galutinis suapvalintas baudos dydis siekia 8 919 000 EUR.
- 32 Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis išdėstyta taip:
- „1 straipsnis
- Toliau išvardytos įmonės 2004 m. liepos 28 d.–2005 m. balandžio 8 d. vykdė vieną tęstinį su bananų tiekimu Italijoje, Graikijoje ir Portugalijoje susijusį Sutarties 101 straipsnio pažeidimą: sudarė susitarimus ir (arba) derino veiksmus dėl kainų nustatymo:
- a) *Chiquita Brands International, Inc., Chiquita Banana Company BV, Chiquita Italia SpA;*
 - b) *FSL Holdings NV, Firma Leon Van Parys NV, Pacific Fruit Company Italy SpA.*

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą (-us) pažeidimą (-us) skiriamos tokios baudos:

- a) *Chiquita Brands International, Inc., Chiquita Banana Company BV* ir *Chiquita Italia SpA* kartu ir solidariai: 0 EUR;
- b) *FSL Holdings NV, Firma Leon Van Parys NV, Pacific Fruit Company Italy SpA* kartu ir solidariai: 8 919 000 EUR.

<...>“

Procesas ir šalių reikalavimai

- 33 2011 m. gruodžio 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu ieškovės pareiškė šį ieškinį.
- 34 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (antroji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, imdamasis Procedūros reglamento 64 straipsnyje numatytų proceso organizavimo priemonių, pateikė Komisijai rašytinį klausimą, o šalių paprašė pateikti dokumentus. Šalys per nustatytą terminą įvykdė šiuos prašymus. Tačiau Komisija atsisakė pateikti tam tikrus prašomus dokumentus, nurodžiusi, kad jie yra konfidencialūs.
- 35 Remdamasis Procedūros reglamento 65 straipsnio b punktu, 66 straipsnio 1 dalimi ir 67 straipsnio 3 dalies antra pastraipa 2014 m. spalio 24 d. nutartimi Bendrasis Teismas nurodė Komisijai pateikti dokumentus, kuriuos ji laikė konfidencialiais. Komisija per nustatytą terminą įvykdė prašymą. Bendrasis Teismas nusprendė, kad minėti dokumentai nėra būtini ginčui išspręsti, todėl jie buvo pašalinti iš bylos ir nepateikti ieškovėms.
- 36 2014 m. lapkričio 4 d. posėdyje buvo išklausytos šalių nuomonės ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.
- 37 Ieškovės Bendrojo Teismo prašo:
 - visų pirma panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jame teigiama, kad jos pažeidė SESV 101 straipsnį (ginčijamo sprendimo 1 ir 2 straipsnių panaikinimas tiek, kiek jie yra su jomis susiję),
 - jei pirmasis prašymas nebus tenkintas, panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį tiek, kiek juo joms skiriama 8 919 000 EUR bauda, ir sumažinti baudos dydį atsižvelgiant į ieškinio pareiškime pateiktus argumentus,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 38 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
 - atmesti ieškinį,
 - priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 39 Grįsdamos savo ieškinį ieškovės nurodo keturis ieškinio pagrindus. Pirmasis susijęs su esminių procedūrinių reikalavimų ir teisės į gynybą pažeidimu. Antrasis – su piktnaudžiavimu įgaliojimais. Trečiasis susijęs su ginčijamo sprendimo klaidingumu, nes šiame sprendime nėra pakankamų ieškovių padaryto SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų, įrodymai vertinami neteisingai, o įrodymai, pateikti pažeidimo konstatavimui pagrįsti, yra netinkami. Galiausiai ketvirtasis pagrindas susijęs su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies ir 2006 m. gairių pažeidimu netinkamai įvertinus pažeidimo sunkumą, trukmę ir lengvinančias aplinkybes, taip pat apskaičiuojant baudą pažeidus nediskriminavimo principą.
- 40 Įžanginėje dalyje „Atitinkamo sektoriaus apibūdinimas“ ieškovės pateikia pastabas, susijusias su apskritai Europos ir konkrečiai – su Pietų Europos bananų rinkos ypatumais. Per posėdį ieškovės patikslino, kad jų raštų dalys, kuriose pateikiami šie samprotavimai, buvo skirtos Bendrajam Teismui bylos kontekstui paaiškinti ir jose nebuvo konkrečių kaltinimų dėl ginčijamo sprendimo – tai buvo įrašyta į posėdžio protokolą.

I – Dėl pagrindinių reikalavimų, kuriais siekiama ginčijamo sprendimo panaikinimo

A – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su esminių procedūrinių reikalavimų ir teisės į gynybą pažeidimu

- 41 Ieškinio pirmajame pagrinde ieškovės nurodo, kad buvo pažeisti esminiai procedūriniai reikalavimai ir teisė į gynybą, nes Komisija naudojo dokumentus, gautus vien nacionalinio mokesčių tyrimo tikslais, taip pat dokumentus, paimtus iš kitų bylų, ir prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai bendrovei darė neteisėtą spaudimą. Tačiau pastarajam kaltinimui pagrįsti nurodytos faktinės aplinkybės yra tokios pačios kaip ir tos, kurios skirtos pagrįsti ieškinio pagrindui, susijusiam su piktnaudžiavimu įgaliojimais, – ieškovės tai patvirtino per posėdį, todėl šios aplinkybės ir turi būti vertinamos nagrinėjant minėtą ieškinio pagrindą.

1. Pirminės pastabos

- 42 Pirma, primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką Sąjungos teisėje vyrauja laisvo įrodymų pateikimo principas ir vienintelis tinkamas kriterijus vertinant pateiktus įrodymus yra jų patikimumas (2004 m. liepos 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 273 punktas; 2004 m. liepos 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Dalmine / Komisija*, T-50/00, Rink. p. II-2395, 72 punktas ir 2012 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Almamet / Komisija*, T-410/09, 38 punktas).
- 43 Tačiau, kaip matyti iš taip pat nusistovėjusios teismų praktikos, pagrindinių teisių paisymas yra Sąjungos aktų teisėtumo sąlyga ir Sąjungoje negali būti leidžiamos su šių teisių paisymu nesuderinamos priemonės (žr. 2008 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija*, C-402/05 P ir C-415/05 P, Rink. p. I-6351, 284 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; 2009 m. spalio 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bank Mellat Iran / Taryba*, T-390/08, Rink. p. II-3967, 70 punktą ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 39 punktą).
- 44 Todėl Sąjungos teisėje neleidžiama priimti įrodymų, surinktų visiškai nepaisant procedūros, numatytos jiems pateikti ir skirtos suinteresuotųjų asmenų pagrindinėms teisėms apsaugoti. Taigi šios procedūros laikymasis turi būti vertinamas kaip esminis procedūrinis reikalavimas, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio 2 dalį. Pagal teismų praktiką dėl esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo kyla padarinių, nepaisant to, ar šiuo pažeidimu buvo padaryta žalos juo besiremiančiam asmeniui (šiuo

klausimu žr. 2000 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / ICI, C-286/95 P*, Rink. p. I-2341, 42 ir 52 punktus ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 39 punktą).

- 45 Šiuo atveju naudinga pažymėti, kad jau buvo nuspręsta, jog nacionalinio prokuroro ar konkurencijos srityje kompetentingos institucijos pagal nacionalinę baudžiamąją teisę gautos informacijos perdavimo Komisijai teisėtumas yra nacionalinės teisės klausimas. Be to, Sąjungos teismas neturi kompetencijos tikrinti nacionalinės institucijos akto teisėtumo atsižvelgdamas į nacionalinę teisę (žr. 2007 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dalmine / Komisija, C-407/04 P*, Rink. p. I-829, 62 punktą ir šio sprendimo 42 punkte minėto 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 86 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 46 Todėl, kadangi nagrinėjamų dokumentų perdavimas nacionalinio teismo nebuvo pripažintas neteisėtu, negalima teigti, kad šie dokumentai yra nepriimtini įrodymai ir juos reikia pašalinti iš bylos (šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 63 punktas).
- 47 Antra, svarbu priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką teisė į gynybą per bet kurią procedūrą, kaip antai numatytą Reglamente Nr. 1/2003, kuri gali baigtis sankcijų, visų pirma vienkartinį arba periodinių baudų, skyrimu, yra pagrindinė teisė, laikoma sudedamąja bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Sąjungos teismas, dalimi (žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 21 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 48 Šiuo klausimu pažymėtina, kad skiriamos dvi viena po kitos einančios Komisijoje vykdomos procedūros pagal Reglamentą Nr. 1/2003 stadijos, kurių kiekviena pagrįsta individualia vidaus logika, t. y. pirma, parengtinio tyrimo stadija ir, antra, ginčo stadija. Parengtinio tyrimo stadija, per kurią Komisija naudojami šiame reglamente numatytais tyrimo įgaliojimais ir kuri trunka iki pranešimo apie kaltinimus priėmimo, skirta leisti Komisijai svarbiai konkurencijos normų pažeidimą ar jo nebuvimą patvirtinančiai informacijai surinkti ir pirminei pozicijai dėl procedūros ir jos vėlesnės eigos suformuluoti. Atvirkščiai, ginčo stadija, kuri trunka nuo pranešimo apie kaltinimus iki galutinio sprendimo priėmimo, turi leisti Komisijai pareikšti galutinę nuomonę dėl inkriminuojamo pažeidimo (žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija, C-534/07 P*, Rink. p. I-7415, 27 punktą ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 24 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 49 Pirma, parengtinio tyrimo stadija prasideda tą dieną, kai Komisija, naudodamasi Reglamento Nr. 1/2003 18 ir 20 straipsniais jai suteiktais įgaliojimais, imasi priemonių, kuriomis reiškiami kaltinimai padarius pažeidimą ir kurios turi didelę įtaką įtariamų įmonių padėčiai (2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ir C-254/99 P*, Rink. p. I-8375, 182 punktas; 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied / Komisija, C-105/04 P*, Rink. p. I-8725, 38 punktas ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 25 punktas).
- 50 Antra, iš teismų praktikos matyti, kad suinteresuotoji įmonė tik administracinio ginčo stadijos pradžioje pranešimu apie kaltinimus informuojama apie visus esminius įrodymus, kuriais šioje procedūros stadijoje remiasi Komisija, ir ši įmonė turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, kad galėtų veiksmingai pasinaudoti teise į gynybą. Todėl tik išsiuntus pranešimą apie kaltinimus suinteresuotoji įmonė gali visiškai pasinaudoti teise į gynybą (žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 25 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Iš tiesų, jei ši teisė apimtų ir laikotarpį iki pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo, Komisijos tyrimas nebūtų veiksmingas, nes suinteresuotoji įmonė jau Komisijos parengtinio tyrimo stadijoje galėtų identifikuoti Komisijai žinomą informaciją, taigi ir informaciją, kuri galėtų būti nuo jos dar slepiama (šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 60 punktas ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 25 punktas).

- 51 Vis dėlto Komisijos tyrimo priemonės, kurių ji imasi parengtinio tyrimo stadijoje, be kita ko, prašymai pateikti informacijos ir patikrinimai pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 ir 20 straipsnius, pagal savo pobūdį yra kaltinimų padarius pažeidimą pareiškimas ir gali labai paveikti įtariamų įmonių padėtį. Todėl reikia vengti, kad per šią administracinės procedūros stadiją būtų negrįžtamai pažeista teisė į gynybą, nes taikytos tyrimo priemonės gali turėti lemiamą reikšmę vertinant įmonių neteisėtų veiksmų, už kuriuos joms gali kilti atsakomybė, įrodymus (žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 26 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 52 Todėl pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalį Komisija įpareigojama motyvuoti sprendimą atlikti patikrinimą ir nurodyti patikrinimo dalyką ir tikslą –tai yra esminis reikalavimas siekiant parodyti numatomo įsikišimo į suinteresuotųjų įmonių veiklą pagrįstumą, taip pat leidžia joms suprasti pareigos bendradarbiauti apimtį, kartu užtikrinant jų teisę į gynybą (1989 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoechst / Komisija*, 46/87 ir 227/88, Rink. p. 2859, 29 punktas; 2002 m. spalio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Roquette Frères*, C-94/00, Rink. p. I-9011, 47 punktas; 2003 m. gruodžio 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Minoan Lines / Komisija*, T-66/99, Rink. p. II-5515, 54 punktas; 2007 m. kovo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *France Télécom / Komisija*, T-339/04, Rink. p. II-521, 57 punktas ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 28 punktas).
- 53 Taigi Komisija turi kuo tiksliau nurodyti, ko yra ieškoma ir kokius duomenis turi apimti patikrinimas. Tokiu reikalavimu siekiama apsaugoti atitinkamų įmonių teisę į gynybą, nes ši teisė būtų sunkiai pažeista, jeigu Komisija galėtų panaudoti prieš įmones per patikrinimą gautus įrodymus, kurie nėra susiję su šio patikrinimo dalyku ir tikslu (1989 m. spalio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dow Benelux / Komisija*, 85/87, Rink. p. 3137, 18 punktas; šio sprendimo 52 punkte minėto Sprendimo *Roquette Frères* 48 punktas; šio sprendimo 52 punkte minėto Sprendimo *Minoan Lines / Komisija* 55 punktas ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 29 punktas).
- 54 Taigi, nors iš teismų praktikos matyti, kad per patikrinimus surinkta informacija neturi būti naudojama kitais tikslais nei nurodytieji įgaliojime arba sprendime atlikti patikrinimą, tuo remiantis negalima daryti išvados, jog Komisija neturi teisės pradėti tyrimo procedūros, siekdama patikrinti duomenų teisingumą arba papildyti atsitiktinai per ankstesnį patikrinimą gautą informaciją, jeigu iš šios informacijos būtų matyti, kad atliekami Sutarties konkurencijos taisyklėms prieštaraujantys veiksmai, nes toks draudimas viršytų tai, kas būtina tam, kad būtų apsaugota profesinė paslaptis ir teisė į gynybą, todėl būtų nepateisinama kliūtis Komisijai atlikti savo užduotį prižiūrėti konkurencijos taisyklių laikymąsi vidaus rinkoje ir nustatyti SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimus (šio sprendimo 53 punkte minėto Sprendimo *Dow Benelux / Komisija* 17–19 punktai; šio sprendimo 49 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* 298–301 punktai ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 30 punktas).
- 55 Atlikdama tokį naują tyrimą, Komisija turi teisę prašyti dokumentų, gautų per pirmąjį tyrimą, kopijų ir juos naudoti kaip įrodymus byloje, susijusioje su antruoju tyrimu, taip nepažeisdama atitinkamų įmonių teisės į gynybą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 49 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* 303–305 punktus ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Almamet / Komisija* 30 punktą).
- 56 Trečia, pažymėtina, kad sprendimas išskirti procedūrą, kuris prilygsta sprendimui pradėti vieną arba kelias naujas tyrimo procedūras, priklauso Komisijos diskrecijai įgyvendinant pagal Sutartį jai suteiktas prerogatyvas konkurencijos teisės srityje (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 53 punkte minėto Sprendimo *Dow Benelux / Komisija* 17–19 punktus; šio sprendimo 49 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* 446–449 punktus ir 2010 m. gegužės 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Wieland-Werke ir kt. / Komisija*, T-11/05, neskelbiamo Rinkinyje, 101 punktą).

57 Taigi Komisija, remdamasi objektyviomis priežastimis, turi teisę ir atskirti, ir sujungti procedūras (2007 m. rugsėjo 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija*, T-30/05, neskelbiamo Rinkinyje, 64 punktas ir 2011 m. liepos 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Polimeri Europa / Komisija*, T-59/07, Rink. p. II-4687, 100 punktas).

58 Atsižvelgiant būtent į šiuos principus reikia išnagrinėti ieškovių nurodytą ieškinio pagrindą.

2. Dėl kaltinimo, susijusio su Italijos mokesčių institucijos perduotų dokumentų naudojimu kaip įrodymų

59 Ieškovės primena, kad Komisijos teiginiai daugiausia grindžiami dokumentais, perduotais Italijos mokesčių institucijos *Guardia di Finanza* (Mokesčių policija), kuriuos ši gavo atlikdama nacionalinį mokesčių tyrimą, t. y. P1 ranka rašytais užrašais.

60 Ieškovės nurodo, kad joms nebuvo pranešta apie šių dokumentų, Komisijos byloje beveik dvejus metus saugotų, kol buvo joms pateikti, perdavimą, todėl jos negalėjo nei pasinaudoti Italijos procedūrinėmis garantijomis, kad sutrukdytų minėtus dokumentus perduoti Komisijai ir juos panaudoti tyrimo metu, nei įgyvendinti savo teisės į gynybą.

61 Ieškovių teigimu, minimalios procedūrinės garantijos, įtvirtintos Reglamento Nr. 1/2003, kuris turi būti pagal analogiją taikomas šioje byloje, 12 straipsnio 1 dalyje, neleidžia per šią procedūrą naudoti nagrinėjamų dokumentų. Be to, Romos *Guardia di Finanza du Procuratore della Repubblica* (Respublikos prokuroras) (Italija) gautas leidimas naudoti minėtus dokumentus administraciniais tikslais negali apimti šios procedūros, nes konkurencijos srityje Komisijos skiriamos baudos yra baudžiamojo pobūdžio, kaip tai suprantama pagal 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnį.

62 Todėl ieškovės prašo nagrinėjamus dokumentus pašalinti iš bylos ir į juos neatsižvelgti kaip į įrodymus.

63 Komisija teigia, kad nacionalinės institucijos dokumentų, gautų taikant nacionalinę baudžiamąją teisę, perdavimo teisėtumas nustatomas pagal nacionalinės teisės aktus ir dokumentas laikomas nepriimtiniu, tik jei nacionalinis teismas jo perdavimą pripažįsta neteisėtu. Tačiau šioje byloje, atvirksčiai, Romos *Procuratore della Repubblica* leido naudoti nagrinėjamus dokumentus administraciniais tikslais. Dėl to Komisija atmets teiginį, kad procedūros pagal Sąjungos konkurencijos teisę yra baudžiamojo pobūdžio.

64 Be to, Komisija nurodo, kad Reglamento Nr. 1/2003 12 straipsnio 2 dalis yra skirta tik informacijai Europos konkurencijos tinkle (EKT) pasikeisti ir pagal ją Komisijai nedraudžiama gauti dokumentų iš kitų šaltinių.

65 Reikia atskirti Italijos institucijų perduotų dokumentų priimtinumą kaip įrodymų šioje byloje klausimą ir ieškovių teisės į gynybą užtikrinimo klausimą. Iš esmės iš ieškovių argumentų matyti, kad jos ginčija, pirma, šių dokumentų kaip įrodymų priimtinumą ir, antra, teisės į gynybą pažeidimą.

a) Dėl dokumentų, kurie ginčijami kaip nepriimtini įrodymai

66 Visų pirma reikia pažymėti, kad tarp dokumentų, *Guardia di Finanza* perduotų Komisijai, ši kaip įrodymus šioje byloje panaudojo keturis P1 užrašų puslapius, t. y. du užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus puslapius ir du 2004 m. rugpjūčio mėn. datuojamų užrašų puslapius. Be šių keturių puslapių, Komisija rėmėsi keliais kitais *Guardia di Finanza* perduotais P1 užrašų puslapiais, kad patvirtintų pažeidimo įrodymų patikimumą, t. y. P1 užrašų patikimumą (žr. šio sprendimo 210 punktą) ir jo tiesioginį dalyvavimą vadovaujant *Pacific* (žr. šio sprendimo 296 punktą), bet nesirėmė šiais puslapiais kaip pažeidimo įrodymais.

- 67 Dėl keturių užrašų puslapių, panaudotų kaip įrodymai, pažymėtina, kad iš bylos matyti, jog du užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus puslapiai taip pat buvo Komisijos rasti per patikrinimus *Pacific* patalpose Romoje.
- 68 Todėl konstatuotina, kad abu užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus puslapiai yra tarp šios bylos dokumentų, nepaisant *Guardia di Finanza* perduotų dokumentų priimtino klausimo. Per posėdį ieškovės patvirtino neginčijančios nei Komisijos šioje byloje atliktų patikrinimų teisėtumo – tai buvo užfiksuota posėdžio protokole, – nei atitinkamai per šiuos patikrinimus gautų dokumentų priimtino.
- 69 Kad ir kaip būtų, iš šio sprendimo 54 ir 55 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad nors Komisijos per patikrinimus surinkta informacija neturi būti naudojama kitais tikslais nei nurodytieji įgaliojime arba sprendime atlikti patikrinimą, tuo remiantis negalima daryti išvados, jog Komisija neturi teisės pradėti tyrimo procedūros, siekdama patikrinti duomenų teisingumą arba papildyti atsitiktinai per ankstesnį patikrinimą gautą informaciją, jeigu iš šios informacijos būtų matyti, kad atliekami Sutarties konkurencijos taisyklėms prieštaraujantys veiksmai, ir, atlikdama tokį naują tyrimą, Komisija turi teisę prašyti per pirmąjį tyrimą gautų dokumentų kopijų ir juos naudoti kaip įrodymus byloje, susijusioje su antruoju tyrimu, taip nepažeisdama atitinkamų įmonių teisės į gynybą.
- 70 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad vieninteliai *Guardia di Finanza* perduoti dokumentai, kuriais Komisija rėmėsi kaip pažeidimo įrodymais šioje byloje ir kurių priimtumas yra ginčijamas, – tai abu 2004 m. rugpjūčio mėn. užrašų puslapiai.

b) Dėl Italijos mokesčių institucijos perduotų dokumentų priimtino kaip įrodymų

- 71 Ieškovės teigia, kad, atsižvelgiant į garantijas, įtvirtintas Reglamento Nr. 1/2003 12 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatyta, kad Komisijos ir valstybių narių konkurencijos institucijų pasikeista informacija galima naudotis kaip įrodymu tik „dėl dalyko, kuriam ją surinko informaciją perduodančioji institucija“, Italijos mokesčių institucijų perduotų dokumentų šioje byloje negalima naudoti kaip įrodymų.
- 72 Ieškovių teigimu, nors Reglamentas Nr. 1/2003 iš esmės taikytinas tik EKT, juo yra nustatyta normų ir minimalių procedūrinių garantijų, kurių taikymo sritis turi apimti visą informaciją, Komisijos naudojamą kaip įrodymai atliekant tyrimą konkurencijos srityje, visuma. Dėl bet kokio kito aiškinimo atsirastų nepagrįstas nukrypimas leidžiant Komisijai bendradarbiauti su EKT nepriklausančiomis institucijomis siekiant gauti įrodymų ne tokiu griežtu ir reglamentuotu būdu ir suteikiant jai galimybę apeiti Reglamente Nr. 1/2003 numatytas procedūrines garantijas ir apribojimus.
- 73 Ieškovės nurodo, jog dėl to šioje byloje nagrinėjami dokumentai tegalėjo būti naudojami kaip įrodymai atliekant nacionalinį mokesčių tyrimą, dėl kurio jie buvo surinkti, o ne vykdant tyrimą konkurencijos srityje, kad būtų nustatytas 101 straipsnio pažeidimas. Aiškinant kaip nors kitaip, būtų iš esmės pažeista jų teisė į gynybą ir vidaus procedūrinės taisyklės, konkrečiai taikytinos tyrimams konkurencijos srityje.
- 74 Šie argumentai turi būti atmesti. Negali būti teigiama, jog tai, kad Komisija per pagal Reglamentą Nr. 1/2003 reglamentuojamą procedūrą kaip įrodymus naudoja nacionalinių institucijų surinktus dokumentus, net jeigu jie surinkti kitais tikslais, nei SESV 101 ir 102 straipsnių taikymas, ir kitais tikslais, nei siekiama Komisijos tyrimu, yra Reglamento Nr. 1/2003 12 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų garantijų pažeidimas.
- 75 Šiuo klausimu primintina, kad Reglamentu Nr. 1/2003 yra nutraukiamas ankstesnės centralizuotos tvarkos galiojimas ir, vadovaujantis subsidiarumo principu, nustatomas platesnis nacionalinių konkurencijos institucijų bendradarbiavimas, šiuo tikslu įgaliojant jas įgyvendinti Sąjungos

konkurencijos teisę. Reglamento bendra struktūra yra grindžiama glaudžiu į tinklą sujungtų Komisijos ir valstybių narių konkurencijos institucijų bendradarbiavimu (šiuo klausimu žr. 2007 m. kovo 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *France Télécom / Komisija*, T-339/04, Rink. p. II-521, 79 punktą).

- 76 Taigi Reglamento Nr. 1/2003 12 straipsnio, esančio IV skyriuje „Bendradarbiavimas“, dalykas – reglamentuoti keitimąsi informacija Komisijos ir valstybių narių konkurencijos institucijų sukurtame tinkle, kad šiame tinkle galėtų judėti informacija ir kartu įmonėms būtų užtikrintos tinkamos procedūrinės garantijos.
- 77 Dėstydamą Reglamento Nr. 1/2003 pasiūlymo motyvus Komisija paaiškino:
„[12 straipsnio] 1 dalis yra bet kokio keitimosi informacija tarp Komisijos ir valstybių narių konkurencijos institucijų ir jos naudojimo kaip įrodymo vykstant Bendrijos konkurencijos teisės taikymo procedūroms teisinis pagrindas <...>. Tikslas – sudaryti galimybę perduoti bylą iš vienos konkurencijos institucijos kitai siekiant veiksmingai paskirstyti bylas. 2 dal[yje] nustatomos pagal 1 dalį perduotos informacijos naudojimo ribos siekiant užtikrinti atitinkamoms įmonėms tinkamas procedūrinės garantijas.“
- 78 Reglamento Nr. 1/2003 12 straipsnio 2 dalyje nustatytu draudimu naudoti kaip įrodymus kitais tikslais, nei buvo renkama, informaciją, kurią Komisija ir valstybių narių konkurencijos institucijos surinko įgyvendindamos savo įgaliojimus atlikti tyrimą, siekiama patenkinti specialų poreikį – būtinybę užtikrinti procedūrinių garantijų, neatsiejamų nuo Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų vykdomo informacijos rinkimo, laikymąsi ir leisti šioms institucijoms keistis informacija. Tačiau iš šio draudimo negali būti automatiškai daroma išvada, kad Komisijai apskritai draudžiama kaip įrodymus naudoti informaciją, kurią, vykdydama savo užduotis, gavo kita nacionalinė institucija.
- 79 Be to, atrodo, kad dėl tokio bendro draudimo taptų neįmanoma įvykdyti Komisijai tenkančios pareigos pateikti SESV 101 ir 102 straipsnius pažeidžiančių veiksmų įrodymų, todėl tai būtų nesuderinama su jai pagal Sutartis pavesta užduotimi prižiūrėti tinkamą šių nuostatų taikymą.
- 80 Iš šio sprendimo 45 ir 46 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad nacionalinio prokuroro ar kompetentingos konkurencijos institucijos pagal nacionalinę baudžiamąją teisę gautos informacijos perdavimo Komisijai teisėtumą nustato nacionalinė teisė. Be to, Sąjungos teismas neturi kompetencijos tikrinti nacionalinės institucijos priimto akto teisėtumo nacionalinės teisės atžvilgiu. Todėl, kadangi nagrinėjamų dokumentų perdavimas nacionalinio teismo nebuvo pripažintas neteisėtu, negalima šių dokumentų laikyti nepriimtinais įrodymais ir pašalinti jų iš bylos.
- 81 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad šioje byloje ieškovės nepateikė jokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad nagrinėjamų dokumentų perdavimas buvo pripažintas neteisėtu. Galiausiai iš jų argumentų taip pat nematyti, kad buvo kreiptasi į kompetentingą Italijos teismą dėl nagrinėjamų dokumentų perdavimo ir naudojimo Sąjungos teisės lygmeniu (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 63 punktą ir šio sprendimo 42 punkte minėto 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 87 punktą).
- 82 Siekiant išsamumo reikia atmesti ieškovių argumentą, kad Romos *Procuratore della Repubblica* leidimas buvo gautas tik administraciniais tikslais. Ieškovių teigimu, su karteliu susijusiai procedūrai negali būti taikomas apibrėžimas „administraciniais tikslais“, nes Komisijos skiriamos baudos yra baudžiamojo pobūdžio, kaip tai suprantama pagal EŽTK 6 straipsnį. Taigi leidimas, kurį *Guardia di Finanza* gavo iš *Procuratore della Repubblica*, negali apimti Komisijos šioje byloje vykdytos procedūros.

- 83 Pirma, pažymėtina, kad nors tiesa, jog Europos Žmogaus Teisių Teismas 2011 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *A. Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italija* (peticijos Nr. 43509/08) 44 punkte, kurį nurodo ieškovės, nusprendė, kad, „[a]tsižvelgiant į įvairius bylos aspektus, [jis] mano, jog bendrovei pareiškėjai skirta bauda yra baudžiamojo pobūdžio, šiuo atveju 6 straipsnio 1 dalis taikytina baudžiamosios teisės aspektu“.
- 84 Tačiau tai nereiškia, kad Romos *Procuratore della Repubblica* leidimas, kuriuo jis leido nagrinėjamus dokumentus naudoti „administraciniais tikslais“, turi būti aiškinamas taip, esą *Procuratore della Repubblica* norėjo, kad šie dokumentai nebūtų naudojami per su konkurencijos teise susijusias procedūras, nors konkurencijos teisė Italijos teisėje laikoma administracinės teisės dalimi. Tačiau būtent taip ir yra, kaip matyti, be kita ko, iš 83 punkte minėto Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *A. Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italija* teksto (11 ir paskesni punktai bei 60 punktas).
- 85 Šiuo klausimu iš esmės pažymėtina, kad, remiantis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, laikantis EŽTK 6 straipsnio neatmetama galimybė, kad per administracinio pobūdžio procedūrą „bausmė“ pirmiausia skirtų administracinė institucija. Tačiau pagal ją reikalaujama, kad administracinės institucijos, kuri pati neatitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų, sprendimą vėliau galėtų persvarstyti neribotą jurisdikciją turintis teismas (2014 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Telefónica ir Telefónica de España / Komisija*, C-295/12 P, 51 punktas).
- 86 Galiausiai derėtų pažymėti, jog yra aišku, kad *Guardia di Finanza* perdavė nagrinėjamus dokumentus Komisijai 2007 m. liepos 25 d. po to, kai gavo Romos *Procuratore della Repubblica* leidimą naudoti minėtus dokumentus administraciniais tikslais (ginčijamo sprendimo 81 konstatuojamoji dalis), o ieškovių nurodytas Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas *A. Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italija* buvo priimtas 2011 m. rugsėjo 27 d. Todėl *Procuratore* sprendimas negali būti aiškinamas atsižvelgiant į galimą sankcijų konkurencijos teisėje vertinimą, pateiktą tame sprendime.
- 87 Antra, svarbu pažymėti, kad iš bylos matyti, jog negali būti teigiama, kad *Procuratore della Repubblica*, suteikdamas šioje byloje nagrinėjamus leidimus, nežinojo, kad atitinkami dokumentai buvo skirti panaudoti atliekant tyrimą konkurencijos teisės srityje.
- 88 Dėl to ieškovės savo atsakymo į pranešimą apie kaltinimus 466 punkte tvirtina, kad 2007 m. liepos 13 d. sprendimu Romos *Procuratore della Repubblica* leido *Guardia di Finanza* atlikti P1 namuose paimtų dokumentų vidaus perdavimą tarp *Nucleo Polizia Tributaria di Roma* (Romos finansų policijos padalinys), kuris juos rado, ir *Nucleo Speciale Tutela Mercati* (specialus rinkų apsaugos padalinys). Tačiau iš rašto, kuris buvo pridėtas *Guardia di Finanza* siunčiant dokumentus Komisijai, 2 išnašos matyti, kad *Nucleo Speciale Tutela Mercati*, hierarchijos požiūriu integruotas į direkciją „Comando tutela dell’Economia“ (Ekonomikos apsaugos vadovybė), yra specialus *Guardia di Finanza* departamentas konkurencijos apsaugos srityje visoje nacionalinėje teritorijoje. *Nucleo Speciale Tutela Mercati* yra įgaliotas gauti išpėjimus iš kitų institucijos tarnybų ir, juos įvertinęs, perduoti kompetentingai institucijai. Todėl, leisdamas, kad atliekant mokesčių tyrimą *Guardia di Finanza* [padalinio] *Nucleo Polizia Tributaria di Roma* paimti dokumentai būtų perduoti tos pačios institucijos *Nucleo Speciale Tutela Mercati*, *Procuratore della Repubblica* negalėjo nežinoti, kad tai darydamas leidžia naudoti dokumentus atliekant tyrimą konkurencijos srityje.
- 89 Be to, pažymėtina, kad iš ieškovių atsakymo į pranešimą apie kaltinimus 467 punkto, taip pat iš ginčijamo sprendimo 81 punkto ir atsiliepimo į ieškinį 21 punkto matyti, jog *Procuratore della Repubblica* po 2007 m. gruodžio 21 d. Komisijos prašymo, adresuoto *Guardia di Finanza*, ir rašto, kurį jam 2008 m. sausio 3 d. adresavo *Guardia di Finanza*, pareiškė, jog dėl to, kad Komisija perduos atitinkamus dokumentus šalims, Italijoje atliekamas nacionalinis tyrimas nenukentės. Todėl konstatuotina, kad vėliausiai šiuo momentu *Procuratore della Repubblica* nebegalėjo nežinoti, jog dokumentai Komisijos rankose buvo siekiant tyrimo tikslų konkurencijos teisės srityje.

90 Iš išdėstytų argumentų matyti, jog reikia atmesti kaltinimą, susijusį su tuo, kad Komisija Italijos *Guardia di Finanza* perduotus dokumentus naudojo kaip įrodymus šioje byloje.

c) Dėl ieškovių teisės į gynybą užtikrinimo Komisijoje

91 Dėl klausimo, ar Komisija turėjo anksčiau suteikti ieškovėms galimybę susipažinti su dokumentais, šio sprendimo 47 punkte jau buvo priminta, jog pagal nusistovėjusią teismų praktiką teisė į gynybą per bet kurią procedūrą, kaip antai numatytą Reglamente Nr. 1/2003, kuri gali baigtis sankcijų, visų pirma vienkartinių arba periodinių baudų, skyrimu, – tai pagrindinė teisė, kuri yra sudedamoji bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Sąjungos teismas, dalis.

92 Paisant teisės į gynybą, būtina atitinkamai įmonei per administracinę procedūrą suteikti galimybę veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl nurodytų faktų ir aplinkybių tikrumo ir reikšmingumo, taip pat dėl dokumentų, kuriais Komisija grindžia teiginį, kad buvo padarytas pažeidimas (žr. šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 44 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

93 Šiuo atžvilgiu pranešimas apie kaltinimus yra procedūrinė garantija taikant pagrindinį Sąjungos teisės principą, pagal kurį reikalaujama per bet kokią procedūrą paisyti teisės į gynybą. Iš tiesų, kaip jau buvo priminta šio sprendimo 48 punkte, reikia išskirti dvi administracinės procedūros stadijas, t. y. tyrimo stadiją prieš pateikiant pranešimą apie kaltinimus ir likusią administracinės procedūros dalį. Kiekviena iš šių nuoseklių stadijų turi savą vidinę logiką: pirmoji turi leisti Komisijai suformuoti poziciją dėl procedūros krypties, o antroji – priimti galutinį sprendimą dėl inkriminuojamo pažeidimo (žr. šio sprendimo 48 punkte minėto 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija* 27 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

94 Dėl klausimo, ar Komisija apie tai, kad turi Italijos institucijų perduotus dokumentus, turėjo pranešti ieškovėms anksčiau, t. y. dar prieš išsiųsdama pranešimą apie kaltinimus, reikia priminti, kad, pirma, būtent pranešimo apie kaltinimus išsiuntimas ir, antra, galimybė susipažinti su bylos medžiaga, leidžianti šio pranešimo adresatui susipažinti su įrodymais Komisijos byloje, užtikrina šiuo ieškiniu pagrindu ieškovių nurodomą teisę į gynybą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 58 punktą).

95 Iš tikrųjų būtent pranešimu apie kaltinimus atitinkama įmonė yra informuojama apie visus esminius įrodymus, kuriais šioje procedūros stadijoje remiasi Komisija. Todėl tik išsiuntus pranešimą apie kaltinimus suinteresuotoji įmonė gali visiškai pasinaudoti savo teise į gynybą (žr. šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 59 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

96 Jei minėtos teisės apimtų, kaip siūlo ieškovės, ir laikotarpį iki pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo, Komisijos tyrimas taptų neveiksmingas, nes įmonė jau per pirmąją Komisijos tyrimo stadiją galėtų identifikuoti Komisijos turimą informaciją, todėl ir informaciją, kuri galėtų būti dar slepiama nuo jos (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 60 punktą).

97 Darytina išvada, kad šioje byloje Komisija neprivalėjo iki pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo informuoti ieškovių apie *Guardia di Finanza* perduotus dokumentus.

98 Todėl pakanka konstatuoti, kad Komisija pranešimo apie kaltinimus 86 punkte aiškiai nurodė, jog minėtais dokumentais remiasi kaip įrodymais. Be to, iš ieškovių 2009 m. liepos 13 d. rašto Komisijai matyti, kad Komisija dokumentus, gautus iš *Guardia di Finanza*, perdavė ieškovėms 2009 m. liepos 6 d., t. y. dar iki pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo 2009 m. gruodžio 10 d. Tai buvo ieškovių patvirtinta per posėdį ir užfiksuota šio posėdžio protokole.

- 99 Galiausiai reikia pažymėti, kad ieškovės nenurodo, jog ta aplinkybė, kad Komisija atliekant tyrimą jų neinformavo turinti Italijos institucijų perduotus dokumentus, galėtų turėti poveikį vėlesnei jų gynybai per administracinę procedūrą, pradėtą išsiuntus pranešimą apie kaltinimus (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 45 punkte minėto 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Dalmine / Komisija* 61 punktą).
- 100 Iš išdėstytų argumentų matyti, kad kaltinimas dėl Italijos mokesčių institucijos perduotų dokumentų naudojimo kaip įrodymų turi būti atmestas.

3. Dėl kaltinimo, susijusio su iš kitų bylų paimtų dokumentų naudojimu

- 101 Ieškovės ginčija tai, kad Komisija naudojo vieną dokumentą, paimtą iš bylos COMP/39188 – Bananai ir gautą LVP atliekant patikrinimus, apie kuriuos nebuvo iš anksto pranešta, t. y. vidaus elektroninį laišką, kurį P1 išsiuntė P2 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. (toliau – 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas).
- 102 Ieškovės kaltina Komisiją, pirma, naudojusi dokumentą dėl *Chiquita* prašymo atleisti nuo baudos ir, antra, kaip įrodymą šioje byloje. Kadangi pirmoji aplinkybė susijusi su neteisėto poveikio darymu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei, ji bus išnagrinėta nagrinėjant atitinkamą klausimą (žr. šio sprendimo 162 ir paskesnius punktus).
- 103 Dėl minėto dokumento naudojimo kaip įrodymo šioje byloje konstatuotina, kad iš bylos matyti, jog Komisija paprašė ieškovių pateikti šį dokumentą šioje byloje. Taigi dokumentas buvo pateiktas ieškovių 2008 m. rugpjūčio 14 d. kaip atsakymo į Komisijos prašymą pateikti informacijos priedas ir 2008 m. rugsėjo mėn. kaip kito Komisijos prašymo pateikti informacijos priedas.
- 104 Iš šio sprendimo 54 ir 55 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad nors per patikrinimus surinkta informacija neturi būti naudojama kitais tikslais nei nurodytieji įgaliojime arba sprendime atlikti patikrinimą, tuo remiantis negalima daryti išvados, jog Komisija neturi teisės pradėti tyrimo procedūros, siekdama patikrinti duomenų teisingumą arba papildyti atsitiktinai per ankstesnį patikrinimą gautą informaciją, jeigu iš šios informacijos būtų matyti, kad atliekami Sutarties konkurencijos taisyklėms prieštaraujantys veiksmai, ir Komisija, atlikdama tokią naują tyrimą, turi teisę prašyti dokumentų, gautų per pirmąjį tyrimą, kopijų ir juos naudoti kaip įrodymus byloje, susijusioje su antruoju tyrimu, taip nepažeisdama atitinkamų įmonių teisės į gynybą.
- 105 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad kaltinimas dėl dokumento, paimto iš kitos bylos, naudojimo kaip įrodymo šioje byloje turi būti atmestas, todėl turi būti atmestas visas pirmasis ieškinio pagrindas.

B – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su neteisėto poveikio darymu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei ir piktnaudžiavimu įgaliojimais

- 106 Ieškovės išskiria, bent formaliai, kaltinimą, susijusį su neteisėto poveikio darymu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei, kuris buvo pateiktas grindžiant pirmąjį ieškinio pagrindą, susijusį su pagrindinių procedūrinių reikalavimų ir teisės į gynybą pažeidimu (žr. šio sprendimo 41 punktą), ir ieškinio pagrindą, susijusį su piktnaudžiavimu įgaliojimais.
- 107 Per posėdį ieškovės paaiškino, kad aplinkybės, skirtos pagrįsti pirmajame ieškinio pagrinde nurodytam kaltinimui, susijusiam su neteisėto poveikio darymu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei (žr. šio sprendimo 41 punktą), taip pat yra skirtos pagrįsti ieškinio pagrindui, susijusiam su piktnaudžiavimu įgaliojimais, kuris nėra grindžiamas jokiais kitais argumentais. Todėl reikia laikyti, kad ieškovės iš esmės teigia, jog nagrinėjamos faktinės aplinkybės įrodo, kad Komisija darė neteisėtą poveikį prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei, – tai irgi rodo piktnaudžiavimą įgaliojimais, ir išnagrinėti šias aplinkybes toliau nagrinėjant antrąjį ieškinio pagrindą.

108 Visų pirma reikia pažymėti, kad plėtodamos savo argumentus šiam ieškinio pagrindui pagrįsti ieškovės nurodo kelis jų, sutampančius su argumentais, nurodytais trečiajame ieškinio pagrindė ginčijant *Chiquita* parodymų ir išvadų, kurias jais remdamasi padarė Komisija, tikrumą arba patikimumą. Kadangi šie argumentai susiję ne su procedūros, po kurios buvo priimtas ginčijamas sprendimas, teisėtumu, o su klausimu, ar Komisija pateikė pakankamų pažeidimo buvimo įrodymų, reikia juos išnagrinėti nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą, susijusį su tuo, kad Komisija nepateikė pakankamų SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo buvimo įrodymų, todėl neįvykdė Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnyje jai nustatytos įrodinėjimo pareigos (šio sprendimo 173 ir paskesni punktai).

1. Pirminės pastabos

a) Dėl baudų sumažinimo programos

109 Persekiodama dėl SESV 101 straipsnio pažeidimų Komisija sukūrė atleidimo nuo baudos ar jos sumažinimo programą, pagal kurią taikomas palankus požiūris tyrimuose dėl Sąjungai žalą darančių slaptų kartelių su ja bendradarbiaujančioms įmonėms (2011 m. rugsėjo 9 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Deltafina / Komisija*, T-12/06, Rink. p. II-5639, 103 punktas, apeliacinėje instancijoje patvirtintas 2014 m. birželio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Deltafina / Komisija*, C-578/11 P).

110 Ši atleidimo nuo baudos ar jos sumažinimo programa, kuri iš pradžių buvo nustatyta Komisijos pranešime apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – 1996 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo), vėliau buvo išplėta 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo, taikomame šioje byloje, paskui – Komisijos pranešime apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 298, 2006, p. 17, toliau – 2006 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo) (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 104 punktą).

111 Šioje programoje dalyvaujančios įmonės aktyviai ir noriai bendradarbiauja atliekant tyrimą ir taip palengvina Komisijos užduotį nustatyti konkurencijos taisyklių pažeidimus ir nubausti už juos (šiuo klausimu žr. 2005 m. spalio 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Groupe Danone / Komisija*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 505 punktą ir 2007 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BASF ir UCB / Komisija*, T-101/05 ir T-111/05, Rink. p. II-4949, 90 punktą). Jei tos įmonės įvykdo taikytiname pranešime dėl bendradarbiavimo išdėstytus reikalavimus, už šį bendradarbiavimą joms gali būti taikomas palankus požiūris, kiek tai susiję su baudomis, kurios priešingu atveju joms būtų skirtos (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 108 punktas).

112 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo įtvirtinta baudų sumažinimo programa Komisijai suteikiama galimybė visiškai atleisti nuo baudos pirmąją įmonę, pradėjusią bendradarbiauti atliekant tyrimą, ir sumažinti baudas kitoms vėliau bendradarbiauti pradėjusioms įmonėms. Pirmuoju atveju aptariamai įmonei bus taikomas visiškas atleidimas nuo asmeninės atsakomybės principo, pagal kurį įmonė, pažeidusi konkurencijos taisykles, turi atsakyti už tą pažeidimą (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, Rink. p. I-8681, 77 punktą). Kitais atvejais šios išimties taikymo apimtis priklauso nuo prašymo bendradarbiauti pateikimo chronologinės tvarkos ir nuo bendradarbiavimo kokybės (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 109 punktas).

113 Remiantis 2002 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo darytina išvada, kad pagal šiame pranešime nustatytą baudų sumažinimo programą, kuri iš esmės perkelta į 2006 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, įmonės visiškai atleidimo nuo baudos procedūra sudaryta iš trijų skirtingų etapų (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 111 punktas).

- 114 Pirmajame etape įmonė, ketinanti bendradarbiauti su Komisija, turi į ją kreiptis ir pateikti įrodymų, susijusių su galimu karteliu, darančiu neigiamą įtaką konkurencijai Sąjungoje. Šiais įrodymais Komisijai turi būti suteikta galimybė arba priimti sprendimą pradėti tyrimą, kaip nurodyta 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkto a papunktyje, arba nustatyti [SESV 101] straipsnio pažeidimą, kaip nurodyta 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkto b papunktyje (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 112 punktas).
- 115 Antrajame etape Komisija, gavusi prašymą atleisti nuo baudos, vertina pateiktus įrodymus tam prašymui pagrįsti ir tikrina, ar aptariama įmonė atitinka reikalavimus, išdėstytus, nelygu atvejais, 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkto a arba b papunktyje. Jei ta įmonė pirmoji įvykdo reikalavimus, Komisija raštu jai suteikia sąlyginį atleidimą nuo baudų, kaip numatyta 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 15 ir 16 punktuose (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 113 punktas).
- 116 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkte išdėstytus reikalavimus įvykdžiusiai įmonei taikomas sąlyginis atleidimas nuo baudos sukuria jai per administracinę procedūrą taikomą ypatingą procesinį statusą, kuris turi tam tikrų teisinių pasekmių. Tačiau sąlyginio atleidimo nuo baudos jokių atveju negalima tapatinti su galutiniu atleidimu nuo baudos, kuris suteikiamas tik pasibaigus administracinei procedūrai (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 114 punktas).
- 117 Konkrečiau kalbant, sąlyginio atleidimo nuo baudos suteikimas, pirma, rodo, kad tam tikra įmonė buvo pirmoji, kuri atitiko 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkto a ir b papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, todėl Komisija neatsižvelgs į kitus prašymus atleisti nuo baudos, kol nebus priimtas sprendimas dėl jos prašymo (2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 18 punktas), ir, antra, suteikia minėtai įmonei garantiją, kad Komisija ją atleis nuo baudos ar šią sumažins, jei pasibaigus administracinei procedūrai nuspręs, kad ta įmonė laikėsi 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 11 punkto a–c papunkčiuose išdėstytų reikalavimų (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 115 punktas).
- 118 Dėl šio aspekto reikia pažymėti, kad 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 11 punkto a–c papunkčiuose nustatyta:
- „Be sąlygų, nurodytų 8 dalies a punkte [8 punkto a papunktyje] ir 9 dalyje [9 punkte] arba atitinkamai 8 dalies b punkte ir 10 dalyje [8 punkto b punkte ir 10 punkte], bet k[uriam] atveju reikia įvykdyti visas toliau išvardytas sąlygas norint gauti atleidimą nuo baudos:
- jeigu įmonė be išlygų, be pertrūkio ir operatyviai bendradarbiauja su Komisija per administracines procedūras ir suteikia Komisijai visus turimus įrodymus arba įrodymus, kuriuos ji gali gauti, dėl įtariamo pažeidimo ir, pirmiausia, ji pasilieka Komisijos žinioje ir negaišdama atsako į bet kokią klausimą, kuris gali padėti nustatyti minėtus faktus;
 - įmonė nutraukia savo dalyvavimą darant įtariamą pažeidimą įrodymų pagal atitinkamai 8 dalies a arba 8 dalies b punktus pateikimo metu;
 - įmonė nevertė kitų įmonių dalyvauti neteisėtoje veikloje.“
- 119 Galiausiai tik trečiajame etape ir pasibaigus administracinei procedūrai Komisija priima galutinį sprendimą, ar tame sprendime taikyti atleidimą nuo baudos įmonei, kuriai buvo suteiktas sąlyginis atleidimas nuo baudos. Būtent šiuo konkrečiu momentu dėl sąlyginio atleidimo atsiradęs procesinis statusas nebedaro įtakos. Tačiau 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 19 punkte patikslinama, kad galutinis atleidimas nuo baudos suteikiamas tik tuo atveju, jei minėta įmonė per visą

administracinę procedūrą ir iki galutinio sprendimo priėmimo įvykdo visas tris sąlygas, nurodytas 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 11 punkto a–c papunkčiuose (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 117 punktą).

120 Taigi remiantis 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo nustatyta sistema, darytina išvada, kad iki galutinio sprendimo priėmimo prašymą atleisti nuo baudos pateikusi įmonė, trumpai tariant, negauna atleidimo nuo baudos ar jos sumažinimo, o tik įgyja procesinį statusą, kuris gali virsti į atleidimą nuo baudos ar jos sumažinimą pasibaigus administracinei procedūrai, jei įvykdomos reikiamos sąlygos (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 118 punktą ir 2013 m. birželio 18 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Fluorsid ir Minmet / Komisija*, T-404/08, 134 punktą).

b) Dėl bendradarbiavimo pareigos masto

121 Remiantis 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 11 punkto a papunkčio formuluote ir, be kita ko, tuo, kad reikalaujamas bendradarbiavimas turi būti „be išlygų, be pertrūkio ir operatyvus“, darytina išvada, kad prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės pareiga bendradarbiauti yra labai bendra pareiga be aiškiai nustatytų ribų, kurios tiksliai apimtį galima suvokti tik atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuriomis ji taikoma, t. y. pagal baudų sumažinimo programą (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 124 punktą).

122 Visiškas atleidimas nuo baudos yra įmonės asmeninės atsakomybės už konkurencijos taisyklių pažeidimą principo išimtis, kuri grindžiama tikslu sudaryti palankias sąlygas atskleisti pažeidimą, jį iširti ir nubausti bei atgrasyti nuo veiksmų, kurie laikomi vienais iš sunkiausių konkurencijos suvaržymų. Tokiomis aplinkybėmis visiškai logiška, kad už visišką atleidimą nuo baudos už padarytus neteisėtus veiksmus prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės reikalaujama bendradarbiauti Komisijai atliekant tyrimą, o tas bendradarbiavimas turi būti „be išlygų, be pertrūkio ir operatyvus“, kaip nustatyta 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 125 punktą).

123 Bendradarbiavimas „be išlygų“ reiškia, kad prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės bendradarbiavimas su Komisija, siekiant gauti atleidimą nuo baudos, turi būti išsamus, absoliutus ir besąlyginis. „Be pertrūkio“ ir „operatyvus“ reiškia, kad tas bendradarbiavimas turi vykti per visą administracinę procedūrą ir kad iš esmės jis turi būti neatidėliojamas (šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 126 punktą).

124 Be to, remiantis nusistovėjusia teismų praktika darytina išvada, kad baudos sumažinimas, remiantis pranešimu dėl bendradarbiavimo, gali būti pateisinamas tik tuomet, jei pateikta informacija ir apskritai suinteresuotosios įmonės elgesys gali būti šiuo aspektu laikomi tikro jos bendradarbiavimo įrodymu (dėl 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo žr. 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 395 punktą; 2006 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / SGL Carbon*, C-301/04 P, Rink. p. I-5915, 68 punktą ir šio sprendimo 112 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija* 281 punktą; dėl 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo – šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 127 punktą).

125 Kaip matyti iš 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo vartojamos pačios „bendradarbiavimo“ sąvokos, mažesnė bauda, remiantis pranešimu dėl bendradarbiavimo, gali būti skiriama tik jei suinteresuotosios įmonės elgesys įrodo norą bendradarbiauti (šiuo klausimu dėl 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo žr. šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. /*

Komisija 396 punktą ir šio sprendimo 112 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija* 282 punktą; dėl 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo – šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 128 punktą).

- 126 Šis argumentas taikomas *a fortiori* reikalaujamam bendradarbiavimui, kad būtų galima pagrįsti visiško atleidimo nuo baudos taikymą, nes atleidimas nuo baudos yra dar palankesnis požiūris nei paprastas baudos sumažinimas. Todėl sąvoka bendradarbiavimas „be išlygų, be pertrūkio ir operatyvus“, kuriuo grindžiamas visiškas atleidimas nuo baudos, reiškia, kad bendradarbiaujama turi būti iš tikrųjų, išsamiai ir tikrai noriai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 109 punkte minėto 2011 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija* 129 ir 130 punktus).

2. Ginčijamas sprendimas

- 127 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 3 ir paskesniuose punktuose, primintina, kad 2005 m. balandžio 8 d. *Chiquita Brands International Inc.* (toliau – *Chiquita*) pateikė prašymą atleisti nuo baudos arba, nepatenkinus šio reikalavimo, baudą sumažinti pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo dėl į Europą importuotų bananų, ananasų ir kitų šviežių vaisių platinimo ir prekybos veiklos. Šis prašymas buvo užregistruotas bylos numeriu COMP/39188 – Bananai ir 2005 m. gegužės 3 d. *Chiquita* buvo suteiktas sąlyginis atleidimas nuo baudos už įtariamą slaptą kartelį, susijusį su bananų ir ananasų pardavimais EEE, kuris buvo apibūdintas *Chiquita* 2005 m. balandžio 8, 14, 21 ir 28 d. pateiktoje informacijoje. Atlikus tyrimą byloje COMP/39188 – Bananai buvo priimtas 2008 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimas C(2008) 5955 *final* dėl procedūros pagal [SESV 101] straipsnį (byla COMP/39.188 – Bananai), jame konstatuota, kad *Chiquita*, *Dole* grupė ir *Weichert*, kurioms tuo metu lemiamą įtaką darė *Del Monte* grupė, pažeidė EB 81 straipsnį imdamosi suderintų veiksmų, kuriais 2000–2002 m. derino referencines bananų kainas, kiekvieną savaitę nustatomas Austrijai, Belgijai, Danijai, Suomijai, Vokietijai, Liuksemburgiui, Nyderlandams ir Švedijai (ginčijamo sprendimo 79 ir 80 konstatuojamosios dalys).
- 128 Taip pat šio sprendimo 7 ir 8 punktuose buvo pažymėta, kad Komisija tyrimus Pietų Europoje byloje COMP/39482 – Egzotiški vaisiai (bananai) pradėjo po to, kai 2007 m. liepos 26 d. gavo iš Italijos mokesčių policijos atliekant nacionalinį tyrimą per patikrinimą vieno *Pacific* darbuotojo namuose ir biure paimtų dokumentų kopijas (ginčijamo sprendimo 81 konstatuojamoji dalis).
- 129 Ginčijamo sprendimo 82 ir 83 dalyse Komisija paaiškino, kad 2007 m. lapkričio 26 d. Konkurencijos GD *Chiquita* žodžiu pranešė, kad jo tarnautojai 2007 m. lapkričio 28 d. atliks patikrinimą *Chiquita Italia* patalpose Romoje ir kad tikisi, jog C1 dalyvaus, kad tą dieną su juo pasikalbėtų. Šia proga *Chiquita* buvo priminta, kad jai suteiktas sąlyginis atleidimas nuo baudų visoje Europos bendrijoje, kad pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo ji turi pareigą bendradarbiauti ir kad tyrimas Pietų Europoje bus atliekamas atskiroje byloje, kurios numeris COMP/39482 – Egzotiški vaisiai. Galiausiai Komisijos tarnautojai pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 2 dalį atliko patikrinimą *Chiquita Italia* ir surengė pokalbį su C1.
- 130 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 10 punkte, ginčijamo sprendimo 84 ir 85 konstatuojamosiose dalyse Komisija pažymėjo, kad atlikdama tyrimą ji šalims išsiuntė kelis prašymus pateikti informacijos, kad joms buvo pasiūlyta iš naujo pateikti tam tikros informacijos ir įrodymų, kurie buvo pridėti prie bylos atliekant tyrimą byloje COMP/39188 – Bananai, ir kad *Chiquita* buvo paprašyta nurodyti, kokios jos žodinių parodymų minėtoje byloje dalys yra susijusios ir su šia byla. 2009 m. Konkurencijos GD išsiuntė *Chiquita* raštą, kuriame buvo apibendrinta situacija, susijusi su jos bendradarbiavimu pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.
- 131 Buvo nuspręsta, kad šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas akivaizdžiai skiriasi nuo byloje COMP/39188 – Bananai konstatuoto pažeidimo. Šiuo klausimu Komisija nurodė, kad ši byla yra susijusi su atskiru pažeidimu (vienu ir tęstiniu), kuris, be kita ko, dėl susitarimų geografinių taikymo

ribų, dalyvavusio personalo, įtariamo pažeidimo laikotarpio, sektoriaus veikimo ir šioje byloje tiriamų veiksmų pobūdžio, akivaizdžiai skyrėsi nuo aplinkybių, konstatuotų byloje COMP/39188 – Bananai (ginčijamo sprendimo 80, 316 ir 345 konstatuojamosios dalys).

- 132 Dėl *Chiquita* prašymo atleisti nuo baudos Komisija konkrečiau nurodė, kad iki šio prašymo ji nebuvo pradėjusi jokio tyrimo dėl įtariamo kartelio ir neturėjo jokio įrodymo jam pradėti, kad 2005 m. gegužės 3 d. *Chiquita* buvo suteiktas sąlyginis atleidimas nuo baudos dėl įtariamo slapto kartelio, kaip jis apibūdintas šios įmonės 2005 m. balandžio 8, 14, 21 ir 28 d. pateiktoje informacijoje, ir kad dėl to, jog šios bylos dalyku esantys veiksmai skyrėsi nuo veiksmų, kuriuos apėmė byla COMP/39188 – Bananai, pradinis tyrimas buvo išskirtas į dvi bylas, t. y. bylą COMP/39482 – Egzotiški vaisiai ir bylą COMP/39188 – Bananai. Komisija patikslino, kad tokiu atveju bet kuri įmonė, pretenduojanti į atleidimą nuo baudos, turi bendradarbiauti atliekant abu atskirus tyrimus, kurie gali išplaukti iš to paties prašymo atleisti nuo baudos, ir tęsti bendradarbiavimą, net jeigu jai buvo suteiktas galutinis atleidimas nuo baudos už pažeidimą arba pažeidimus, kuriuos apėmė vienas iš tyrimų (ginčijamo sprendimo 345 konstatuojamoji dalis).
- 133 Be to, Komisija paaiškino, kad, remdamasi tam tikrais per procedūrą *Chiquita* duotais parodymais, ji 2009 m. gruodžio 10 d. pranešime apie kaltinimus, kurį šioje byloje jai adresavo, padarė preliminarią išvadą, jog ginčijamo sprendimo dalyku esančio pažeidimo prašymas atleisti nuo baudos, kurį įmonė pateikė 2005 m. balandžio 8 d., neapėmė, todėl ji neįvykdė pareigų, tenkančių jai pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 11 punkto a papunktį (pareiga bendradarbiauti) ir b papunktį (nutraukti pažeidimą prašymo pateikimo momentu). Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 130 punkte, iki pranešimo apie kaltinimus pateikimo Komisija išsiuntė *Chiquita* raštą, kuriame buvo apibendrinta situacija, susijusi su jos bendradarbiavimu pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 348 konstatuojamoji dalis).
- 134 Toliau samprotaudama Komisija nurodė, kad, atsižvelgiant į visus *Chiquita* pateiktus argumentus, be kita ko, po pranešimo apie kaltinimus pateikimo, ji padarė išvadą, jog įmonės prašymas atleisti nuo baudos apima ginčijamame sprendime konstatuotą pažeidimą. Tačiau Komisija priminė, kad įmonės, pretenduojančios į atleidimą nuo baudos, turi pasistengti aiškiai nurodyti informaciją, kuria grindžia savo teiginius prašydamos atleisti nuo baudos (ginčijamo sprendimo 349 konstatuojamoji dalis).
- 135 Galiausiai apibendrindama Komisija priminė, kad *Chiquita* jai davė parodymus, kuriais paaiškinamas jos vaidmuo Pietų Europos bananų sektoriuje, įskaitant slaptus kontaktus, kuriuos ji palaikė su *Pacific*, ir priminė, kad *Chiquita* pateikta informacija leido jai iš pradžių pradėti savo tyrimą, todėl ši įmonė įvykdė savo pareigą bendradarbiauti be pertrūkio, ir kad, atsižvelgiant konkrečias bylos aplinkybes, nebūtų pagrįsta nesuteikti jai atleidimo nuo baudos (ginčijamo sprendimo 351 ir 352 konstatuojamosios dalys).

3. Dėl ieškovių nurodytų aplinkybių

- 136 Ieškovės nurodo, jog Komisija ėmėsi neteisėtų veiksmų siekdama padaryti poveikį *Chiquita*, kad pagrįstų savo pačios įtarimus ir prezumpcijas, o tai prieštarauja 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo idėjai. To įrodymas – tai, kad savo prašyme atleisti nuo baudos *Chiquita* nenurodė jokios su šia byla susijusios aplinkybės ir kad, be to, Komisija nesirėmė šiuo prašymu pažeidimui šioje byloje įrodyti. Komisija nuo pat pradžių turėjo išankstinę nuomonę dėl ginčijamos bylos, pirma parengdama antikonkurencinio kartelio bylą, paskui pasinaudodama prašymą atleisti nuo baudos pateikusia įmone savo teiginiams pagrįsti.
- 137 Ieškovių teigimu, dėl to, kad piktnaudžiaudama darė poveikį prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei, Komisija akivaizdžiai ne tik viršijo pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo jai patikėtą kompetenciją ir pagal Reglamentą Nr. 1/2003 suteiktus įgaliojimus atlikti tyrimą ir skirti bausmes, bet ir pasinaudojo savo įgaliojimais kitais tikslais nei tie, kuriems jie buvo suteikti.

- 138 Komisija ginčija ieškovių teiginius ir nurodo, kad nė vienas jos veiksmas per administracinę procedūrą negali būti aiškinamas kaip netinkamas spaudimas *Chiquita* arba kaip veiksmas, kuriuo siekiama vadovauti prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei.
- 139 Visų pirma svarbu priminti, kad piktnaudžiavimas įgaliojimais yra tada, kai Sąjungos institucija priima aktą tik ar bent jau iš esmės siekdama kitų nei nurodytieji tikslų arba norėdama išvengti Sutartyje numatytos konkrečiomis bylos aplinkybėmis taikytinos procedūros. Taigi Sąjungos teismas mano, kad aktas turi piktnaudžiavimo įgaliojimais požymių tik tuo atveju, jei remiantis objektyviais, reikšmingais ir nuosekliais įrodymais galima teigti, kad jis buvo priimtas tik ar bent jau iš esmės siekiant kitų nei nurodytieji tikslų (1990 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Fedesa*, C-331/88, Rink. p. I-4023, 24 punktas; 2004 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ramondín ir kt.* / *Komisija*, C-186/02 P ir C-188/02 P, Rink. p. I-10653, 44 punktas ir 2013 m. balandžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija ir Italija / Taryba*, C-274/11 ir C-295/11, 33 punktas; 2012 m. rugsėjo 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Koninklijke Wegenbouw Stevin / Komisija*, T-357/06, 246 punktas ir 2014 m. sausio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BP Products North America / Taryba*, T-385/11, 120 punktas).
- 140 Toliau primintina, kad pagal Reglamentą Nr. 1/2003 Komisijai suteikiami įgaliojimai, kuriais siekiama leisti įgyvendinti jai pagal Sutartį patikėtą užduotį – prižiūrėti, kad vidaus rinkoje būtų laikomasi konkurencijos taisyklių (pagal analogiją dėl Reglamento Nr. 17 žr. 1980 m. birželio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *National Panasonic / Komisija*, 136/79, Rink. p. 2033, 20 punktą ir 2005 m. lapkričio 17 d. Teisingumo Teismo nutarties *Minoan Lines / Komisija*, C-121/04 P, 34 punktą).
- 141 Galiausiai 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo, kurio logika buvo išdėstyta šio sprendimo 111–126 punktuose, bendrai ir abstrakčiai įtvirtinta metodika, kurią Komisija nusistatė baudų sumažinimo programai taikyti, todėl šiuo pranešimu užtikrinamas įmonių teisinis saugumas (pagal analogiją žr. šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 211 ir 213 punktus).
- 142 Nors minėtas pranešimas dėl bendradarbiavimo negali būti kvalifikuotas kaip teisės norma, kurios Komisija turi paisyti bet kuriuo atveju, vis dėlto jame nustatyta elgesio taisyklė, nurodanti Komisijos praktiką, nuo kurios konkrečiu atveju ji negali nukrypti nenurodžiusi priežasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą (pagal analogiją žr. šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 209 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 2008 m. spalio 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija*, T-73/04, Rink. p. II-2661, 70 punktą).
- 143 Priėmusi tokias elgesio taisykles ir apie jas pranešusi viešai paskelbdama, jog nuo šio momento taikys jas atvejams, kuriems skirtos šios normos, Komisija savanoriškai apribojo savo diskreciją ir nebegali nukrypti nuo šių taisyklių, nes priešingu atveju gali būti nubausta už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių apsaugos principų, pažeidimą (pagal analogiją žr. 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 211 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 142 punkte minėto Sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija* 71 punktą).
- 144 Be to, pažymėtina, kad nors pagal anksčiau primintą teismų praktiką Komisija gali remtis įkalčiais iš kitų bylų, kad pradėtų naują tyrimą (žr. šio sprendimo 54 ir 55 punktus), ir sujungti arba išskirti procedūras (žr. šio sprendimo 56 ir 57 punktus), ir nors pagal teismų praktiką, nurodytą šio sprendimo 121–126 punktuose, prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės bendradarbiavimas turi būti „be išlygų“, Komisija privalo, kaip pati teigė ginčijamo sprendimo 351 punkte, „likti neutrali ir susilaikyti nuo poveikio darymo įmonei, kuri gali būti atleista nuo baudos“.
- 145 Tačiau, priešingai, nei teigia ieškovės, įrodymai, kuriuos jos pateikė grįsdamos kaltinimą, susijusį su neteisėto poveikio darymu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei, negali patvirtinti, jog Komisija šioje byloje pažeidė šiuos principus. Pavyzdžiui, ieškovių nurodytos aplinkybės neleidžia pagrįsti teiginių, kad „Komisija atliko neteisėtus veiksmus siekdama paveikti *Chiquita*, kaip prašymą

atleisti nuo baudos pateikusia įmonę, kad patvirtintų savo pačios įtarimus ir prezumpcijas, priešingai pranešimo dėl [bendradarbiavimo] idėjai“, ir parengė „iš pradžių <...> antikonkurencinio kartelio bylą, remdamasi spekuliatyviu asmeninių ir ranka rašytų užrašų aiškinimu, paskui – <...> [panaudodama] įmonę, kitoje byloje pateikusia prašymą atleisti nuo baudos, kad pabandytų pagrįsti minėtą bylą“.

- 146 Pirma, ieškovės apskritai negali kaip argumentu remtis tuo, kad Komisija iš pradžių nusprendė, jog *Chiquita* prašymas atleisti nuo baudos neapėmė šios procedūros, o vėliau ginčijamame sprendime „pakeitė nuomonę“. Iš tiesų, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 113–120 punktuose nurodytoje teismų praktikoje, bendradarbiavimo procedūra, kaip ji suprantama pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, – tai procesas ir tik jam pasibaigus Komisija galutinai nusprendžia, ar atleisti nuo baudos prašymą pateikusia įmonę, atsižvelgdama į jos bendradarbiavimą per visą procedūrą. Taigi Komisija neprivalo pranešimo apie kaltinimus išsiuntimo etape priimti galutinio sprendimo dėl prašymo atleisti nuo baudos (šiuo klausimu žr. 120 punkte minėto Sprendimo *Fluorsid ir Minmet / Komisija* 134–136 punktus).
- 147 Tai, kad pažeidimui šioje byloje įrodyti Komisija nesiremia pradiniu *Chiquita* prašymu atleisti nuo baudos, kuris apėmė visą EEE (žr. šio sprendimo 3, 4 ir 127 punktus), taip pat negali įrodyti, jog Komisija per vėlesnę procedūrą piktnaudžiavo savo įgaliojimais, kad priverstų *Chiquita* patvirtinti su šia byla susijusias faktines aplinkybes. Iš tiesų iš šio sprendimo 121–126 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad įmonė, kuri prašo visiškai atleisti nuo baudos, turi be išlygų, be pertrūkio ir operatyviai bendradarbiauti per visą administracinę procedūrą, o dėl to, atsakant į Komisijos klausimus, taip pat gali prirėkti pateikti informaciją ir duoti parodymus dėl faktinių aplinkybių, kurių neapėmė pradiniai parodymai, nes, kaip teisingai teigia Komisija savo atsiliepimo į ieškinį 31 punkte, atsakymas į klausimus – tai svarbi prašymą atleisti nuo baudos pateikusių įmonių bendradarbiavimo dalis.
- 148 Be to, iš šio sprendimo 56 ir 57 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad Komisija turi teisę ir išskirti, ir sujungti procedūras, vadovaudamasi objektyviomis priežastimis. Šioje byloje ieškovės nenurodo aplinkybių, paneigiančių priežastis, dėl kurių Komisija nusprendė, kad šioje byloje reikia laikyti, jog aplinkybės, susijusios su byla COMP/39482 – Egzotiški vaisiai, ir aplinkybės, susijusios su byla COMP/39188 – Bananai, turi būti vertinamos kaip akivaizdžiai atskiri pažeidimai (žr. šio sprendimo 131 punktą).
- 149 Tokiomis aplinkybėmis Komisija galėjo pagrįstai nuspręsti, kad tokiu atveju bet kuri įmonė, pretenduojanti į atleidimą nuo baudų, turi bendradarbiauti atliekant abu atskirus tyrimus, kurie gali išplaukti iš to paties prašymo atleisti nuo baudos, pateikto dėl visos EEE (žr. šio sprendimo 3, 4 ir 127 punktus), ir tęsti bendradarbiavimą, net jei jai buvo suteiktas galutinis atleidimas nuo baudos už pažeidimą arba pažeidimus, kuriuos apėmė vienas iš tyrimų (žr. šio sprendimo 132 punktą).
- 150 Darytina išvada, kad ieškovių argumentai, grindžiami bendra mintimi, jog *Chiquita* „pritaikė“ savo argumentus faktinėms aplinkybėms, kurias jai pateikė Komisija, taip pat negali būti priimti.
- 151 Dėl to taip pat primintina, kad parodymai, nenaudingi juos pateikiančiajam, iš principo turi būti laikomi ypač patikimais įrodymais (2007 m. balandžio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bolloré ir kt. / Komisija*, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ir T-136/02, Rink. p. II-947, 166 punktus).
- 152 Nors tiesa, kad prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei gali prirėkti pateikti kuo daugiau kalte pavirtinančių įrodymų, vis dėlto tokia įmonė taip pat žino apie galimas neigiamas pasekmes pateikus netikslią informaciją, be kita ko, apie tai, kad gali prarasti suteiktą atleidimą nuo baudos. Be to, rizika, kad bus nustatyta, jog parodymai yra netikslūs, ir atsiras minėtų pasekmių, padidėja, nes tokie parodymai turi būti patvirtinti kitais įrodymais (2013 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, 138 punktus).

- 153 Be to, Teisingumo Teismas jau turėjo progą pabrėžti, kad bendrovės duotas parodymas, kuriuo pripažįstamas jos padarytas pažeidimas, kelia didelę teisinę ir ekonominę riziką, pavyzdžiui, be kita ko, riziką, kad nacionaliniuose teismuose bus pareikšti ieškiniai dėl žalos atlyginimo, kuriuose gali būti daroma nuoroda į Komisijos nustatytą tam tikros bendrovės padarytą pažeidimą (žr. šio sprendimo 152 punkte minėto Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija* 140 ir 141 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką).
- 154 Antra, atsižvelgiant į pareigas, kurių kyla *Chiquita* dėl prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės procesinio statuso (žr. šio sprendimo 120–126 punktus), negali būti laikoma, jog vien priminimas jai apie šį statusą – tai neteisėto spaudimo darymas, kaip teigia ieškovės. Taip pat jų teiginys, kad Komisija „grasino *Chiquita* atsisakyti suteikti jai atleidimą nuo baudos su Šiaurės Europa susijusioje byloje [(byla COMP/39188 – Bananai)], kad užsitikrintų šios įmonės bendradarbiavimą siekdama surasti įtikinamų įrodymų ir paveiktų *Chiquita* parodymų, susijusių su faktinėmis aplinkybėmis šioje byloje, pobūdį“, visiškai nėra pagrįstas.
- 155 Galiausiai A1, *Chiquita* advokato, pareiškimas per apklausą, kuriuo remiasi ieškovai dubliko 43 išnašoje ir iš kurio matyti, kad per apklausą Komisija paprašė *Chiquita* advokatų C1 paaiškinti, jog reikia būti labiau bendraujančiam, neįrodo, kad Komisija prašė iš *Chiquita* daugiau, nei yra reikalaujama dėl bendradarbiavimo, kurio tikimasi iš prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės (žr. šio sprendimo 121–126 punktus). Be to, ieškovių cituotą ištrauką reikia vertinti atsižvelgiant į parodymų visumą – šiuose parodymuose A1 ir A2 Komisijos pozicijos atžvilgiu laikėsi gynybos strategijos, jai abejojant dėl *Chiquita* noro bendradarbiauti, ir paaiškino, kad Komisija negalėjo tikėtis, jog C1 bus pernelyg geranoriškas per patikrinimus, nors Komisija aiškiai paprašė jo neįspėti iš anksto, kad išliktų tam tikras netikėtumo poveikis. Tiek *Chiquita* advokatų, tiek – ypač – paties C1 pareiškimai dėl šios situacijos toliau rodo, kad C1, kaip asmuo, jautėsi užpultas ir suvokė patikrinimą kaip „priešišką“, kol advokatai jam paaiškino, jog *Chiquita* nusprendė bendradarbiauti su Komisija, todėl jis gali geranoriškai bendrauti.
- 156 Trečia, ieškovės tvirtina, jog Komisija naudojo daug spaudimo būdų, nes keliuose raštuose ji *Chiquita* nurodė, kad atliks patikrinimus jos patalpose ir apklaus darbuotojus, paprašė jos pateikti šioje byloje dokumentus, kuriuos jau buvo pateikusi byloje, susijusioje su Šiaurės Europa (byla COMP/39188 – Bananai), ir patvirtino, kad pridėjo minėtos bylos dokumentus prie šios bylos medžiagos.
- 157 Visų pirma konstatuotina, kad Komisija atsiliepimo į ieškinį 34 punkte nurodė, ir ieškovės šiuo aspektu dublike jai neprieštaravo, jog jų teiginys, kad Komisija išsiuntė kelis raštus *Chiquita* pranešdama apie būsimus patikrinimus, yra faktiškai netikslus. Šiuo atžvilgiu Komisija pakartoja teiginį, jau nurodytą ginčijamo sprendimo 82 konstatuojamojoje dalyje, jog ji tik žodžiu 2007 m. lapkričio 26 d. *Chiquita* pranešė, kad po dviejų dienų atvyks į šios patalpas ir kad norėtų pasikalbėti su C1. Toks žingsnis atrodo pagrįstas, siekiant, kad *Chiquita* turėtų galimybę užtikrinti C1 buvimą tą dieną, ir pats savaime negali būti laikomas neteisėtu spaudimu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei. Toliau tai, kad *Chiquita* buvo iš naujo paprašyta pateikti dokumentus, kuriuos jau buvo pateikusi byloje COMP/39188 – Bananai, nėra neteisėta; tai yra būtina minėtų dokumentų panaudojimo šioje byloje sąlyga, kaip matyti iš šio sprendimo 54 ir 55 punktuose nurodytos teismų praktikos. Galiausiai ieškovių teiginys, jog Komisija *Chiquita* pranešė, kad prie šios bylos medžiagos pridėjo bylos COMP/39188 – Bananai dokumentus, nėra niekuo paremtas, todėl taip pat negali įrodyti Komisijos piktnaudžiavimo įgaliojimais.
- 158 Ketvirta, bylos dalys, kurias ieškovės cituoja be konteksto, taip pat negali įrodyti, kad Komisija piktnaudžiaudama darė spaudimą prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei.

- 159 Pirma, ieškovių nurodytose išvadose, *Chiquita* pateiktose byloje COMP/39188 – Bananai, pagal kurias „kainos JK / Airijai, Pietų Europai ir Prancūzijai nebuvo pateikiamos konkurentams“, kalbama apie tai, kaip *Chiquita* ketvirtadieniais iš ryto pateikdavo savo referencines kainas konkurentams. Tačiau byla COMP/39482 – Egzotiški vaisiai nebuvo susijusi su referencinėmis kainomis, todėl *Chiquita* parodymai šioje byloje neprieštarauja jos išvadoms, pateiktoms byloje COMP/39188 – Bananai.
- 160 Antra, *Chiquita* advokato A2 parodymai per apklausą, kuriais taip pat remiasi ieškovės ir kuriuose jis nurodė, kad pastabos dėl ankstesnio nei 2005 m. balandžio 8 d. laikotarpio „nebūtinai patvirtintų Komisijos argumentus“, yra susiję su galimybe Komisijai surengti pokalbį su C1 po *Chiquita* atsakymo į pranešimą apie kaltinimus, su faktinėmis aplinkybėmis, kurias C1 galėtų pakomentuoti per tokį pokalbį, ir apskritai su būtinybe *Chiquita* pakomentuoti faktines aplinkybes, susijusias su laikotarpiu, ankstesniu nei 2005 m. balandžio 8 d. – jos prašymo atleisti nuo baudos pateikimo diena. Taigi A2 pareiškė, esą *Chiquita* manė, jog to, kad Komisijai buvo du kartus pasiūlyta surengti pokalbį su C1, pakako, atsižvelgiant į *Chiquita*, kaip prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės, pareigas, juo labiau kad *Chiquita* buvo nusprendusi komentuoti tik vėlesnes nei 2005 m. balandžio 8 d. faktines aplinkybes, išdėstytas pranešime apie kaltinimus. Todėl, esant tokiam kontekstui, nuoroda į tai, kad pastabos dėl ankstesnio laikotarpio „nebūtinai patvirtintų Komisijos argumentus“, negali būti aiškinama kaip pareiškimas, kad iki 2005 m. balandžio 8 d. nebuvo pažeidimo. Atvirkščiai, A2 per apklausą aiškiai nurodė, jog *Chiquita* neginčija to, kad pažeidimas buvo daromas iki 2005 m. balandžio 8 d.; ji ginčija tai, kad po šios dienos jis buvo tęsiamas.
- 161 Trečia, A2 duotas parodymas per apklausą, primintas dubliko 25 išnašoje, esą, „*Chiquita* manymu, Konkurencijos GD atrodo iš anksto turėjęs šališką viziją“, „savo nuomonei dėl šios bylos pagrįsti Konkurencijos GD reikalavo iš *Chiquita* [bendradarbiauti], kad būtų rasta įtikinama informacija ir įrodymai“, „tačiau Komisija turėjo paremti savo išvadas įrodymais, kurie jai buvo pateikti, o ne parengti išvadas ir pasinaudoti prašymą atleisti nuo baudos pateikusia įmone, kad pabandytų jas paremti“, ir „jei *Chiquita* gauta ir pateikta informacija neatitinka Konkurencijos GD šališkos vizijos šioje byloje, *Chiquita* negali būti pripažinta už tai atsakinga“, turi būti suprantamas atsižvelgiant į jo kontekstą – tai buvo *Chiquita* gynyba po to, kai gavus pranešimą apie kaltinimus ginčijamoje byloje atsirado tikimybė, kad nebus suteiktas atleidimas nuo baudos minėtoje byloje. Iš tiesų paskutinis ieškovių cituotas sakinytis baigiasi taip: „[J]ei *Chiquita* gauta ir pateikta informacija neatitinka Konkurencijos GD šališkos vizijos šioje byloje, *Chiquita* negali būti pripažinta už tai atsakinga ir Konkurencijos GD tikrai negali tuo pasinaudodamas atsisakyti suteikti jai atleidimą nuo baudos“. Tas pats pasakytina apie dubliko 45 ir 46 išnašose cituotus A2 parodymus, kurie buvo duoti dėstant argumentus, skirtus užginčyti bylų išskirimui, dėl kurio *Chiquita* prarado atleidimą nuo baudos atsižvelgiant į dalį vidaus rinkos, nors gavo sąlyginį atleidimą nuo baudos dėl visos šios rinkos.
- 162 Penkta, ieškovės kritikuoja tai, kad administruodama *Chiquita* bendradarbiavimą Komisija panaudojo iš bylos COMP/39188 – Bananai medžiagos paimtą dokumentą, kuris buvo gautas LVP per iš anksto nepranešus atliktus patikrinimus šioje byloje, t. y. 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstą elektroninį laišką.
- 163 Pirma, 2007 m. lapkričio mėn. atliekant patikrinimus *Chiquita Italia*, Komisijos atstovai šios įmonės darbuotojams pranešė, kad yra dokumentas, galintis įrodyti neteisėtą *Chiquita* ir ieškovių elgesį, t. y. 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas, nors šis dokumentas nebuvo pridėtas prie tyrimo medžiagos šioje byloje.
- 164 Komisija tvirtina, kad per 2007 m. lapkričio mėn. patikrinimus jokia 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško kopija nebuvo pateikta *Chiquita*, o pokalbius rengę jos tarnautojai tik pažymėjo tą aplinkybę, kad *Chiquita* galėtų bylos COMP/39188 – Bananai medžiagoje surasti dokumentą, rodantį slaptus kontaktus buvus maždaug 2005 m. balandžio 11 d. (ginčijamo sprendimo 248 konstatuojamoji dalis). Tačiau, kaip pranešimo apie kaltinimus adresatė minėtoje byloje, *Chiquita* turėjo pagrindą susipažinti su nagrinėjamu dokumentu, ir suteikti jai galimybę su juo susipažinti buvo teisėta ir net privaloma pagal Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 2 dalį. Be to, Komisija teigia

galėjusi naudoti minėtą dokumentą tęsdama procedūrą, po kurios buvo priimtas ginčijamas sprendimas, nes pagal teismų praktiką ji galėjo rinkti įkalčius iš kitų tyrimų, kadangi pagal Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnio 1 dalį nedraudžiama pradėti tyrimo, kad būtų patikrinta arba papildyta informacija, kurią ji netiesiogiai sužinojo per ankstesnį patikrinimą.

- 165 Pažymėtina, jog Komisijos teiginį, kad per 2007 m. lapkričio mėn. patikrinimus jokia nagrinėjamo dokumento kopija nebuvo pateikta *Chiquita*, o pokalbius rengę jos tarnautojai tik pažymėjo tą aplinkybę, kad *Chiquita* galėtų su Šiaurės Europa susijusios bylos medžiagoje surasti dokumentą, rodantį slaptus kontaktus buvus maždaug 2005 m. balandžio 11 d., per apklausą patvirtino *Chiquita* ir C1, o ieškovės jo neginčijo. Atsižvelgiant į nurodytą teismų praktiką, pagal kurią Komisija gali pasiremti įkalčiais vienoje byloje, kad pradėtų tyrimus kitoje (žr. šio sprendimo 54 ir 55 punktus), taip pat atsižvelgiant į teismų praktiką, pagal kurią prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės pareiga bendradarbiauti išlieka per visą procedūrą ir apima pareigą reaguoti į naujas aplinkybes (žr. šio sprendimo 121–126 punktus), tai, kad tokiu būdu buvo pasiremta kitoje byloje esančiu dokumentu siekiant užduoti klausimą prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei, neatrodo neteisėta.
- 166 Antra, ieškovės kritikuoja tai, kad vėliau Komisija *Chiquita* darbuotojams parodė dvi 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško versijas ir teigė, kad jos yra neteisėtų P1 ir C1 kontaktų įrodymas.
- 167 Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog ginčijamo sprendimo 248 punkte Komisija teigė, kad šio elektroninio laiško kopija buvo perduota *Chiquita* po to, kai buvo išsiųstas raštas dėl su bendradarbiavimu susijusios situacijos, siekiant suteikti jai galimybę pareikšti nuomonę dėl šio dokumento, galinčio įrodyti, jog ji tęsė pažeidimą ir po to, kai paprašė atleisti nuo baudos.
- 168 Tačiau iš 2009 m. kovo 5 d. *Chiquita* parodymų, taip pat iš jos parodymų per apklausą matyti, kad *Chiquita* iki rašto dėl su bendradarbiavimu susijusios situacijos išsiuntimo gavo nekonfidencialią elektroninio laiško versiją, kurioje buvo nurodyta, jog visos išbrauktos pavardės buvo *Pacific* darbuotojų, ir tik po šio rašto išsiuntimo ji gavo versiją, iš kurios buvo matyti, kad viena iš išbrauktų pavardžių buvo C1, todėl tik tuo momentu ji suprato, jog dokumentas galėjo būti įrodymas, kad *Chiquita* tęsė pažeidimą ir po to, kai paprašė atleisti nuo baudos.
- 169 Skaitant kartu raštus, kuriais ieškovės ir Komisija pasikeitė 2008 m. spalio 17 d. ir lapkričio 6 ir 14 d., ir ieškovių 2008 m. rugpjūčio 14 d. ir 2008 m. rugsėjo mėn. atsakymus į Komisijos prašymus pateikti informacijos matyti, kad Komisija paprašė *Pacific* pateikti nekonfidencialią nagrinėjamo elektroninio laiško versiją.
- 170 Iš šio sprendimo 103 ir paskesniuose punktuose atlikto nagrinėjimo, taip pat iš ką tik minėtų bylos dokumentų matyti, kad tuo momentu, kai Komisija pateikė nagrinėjamą elektroninį laišką *Chiquita*, ieškovės buvo pateikusios šį dokumentą šioje byloje, todėl Komisija galėjo pagrįstai juo pasinaudoti *Chiquita* atžvilgiu. Šiuo aspektu Komisija negali būti kaltinama dėl to, kad pateikė *Chiquita* nekonfidencialią dokumento versiją, kurioje *Pacific* darbuotojų pavardės buvo išbrauktos siekiant apsaugoti jų konfidencialumą.
- 171 Tačiau taip pat atrodo pagrįsta, jog parodžiusi *Chiquita* dokumento versiją, kurioje visos pavardės buvo išbrauktos ir per klaidą buvo nurodyta, kad visos šios pavardės yra *Pacific* darbuotojų, Komisija pateikė *Chiquita* versiją, kurioje buvo matyti, kad viena iš šių pavardžių yra C1, nes tik taip *Chiquita* galėjo, pirma, suprasti, kad dokumentas potencialiai galėjo įrodyti buvus antikoncepcinius *Pacific* ir *Chiquita* kontaktus po to, kai pastaroji pateikė prašymą atleisti nuo baudos, ir, antra, pareikšti nuomonę apie įrodymą, dėl kurio šioje byloje galėjo būti atsakyta suteikti atleidimą nuo baudos. Atrodo pagrįsta, kad Komisija suteikė šią galimybę *Chiquita* administruodama jos prašymą atleisti nuo baudos, todėl ieškovės negali jos kaltinti, esą dėl to ji darė neteisėtą poveikį prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei.

172 Iš visų išdėstytų argumentų matyti, kad antrasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

C – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su pakankamų SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų nebuvimu

173 Ieškovės teigia, jog Komisija nepateikė pakankamų įrodymų, kad jų elgesiu buvo padarytas SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas, todėl neįvykdė pagal Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnį jai nustatytos įrodinėjimo pareigos.

174 Šis pagrindas dalijamas į dvi dalis. Pirmoje dalyje ieškovės nurodo, kad Komisijos pateikti įrodymai nepatvirtina šios institucijos nurodytų faktinių aplinkybių. Antroje dalyje ieškovės nurodo, kad šios bylos faktinės aplinkybės nėra SESV 101 straipsnio pažeidimas. Pirma, Komisijai nepavyko įrodyti, kad jos dalyvavo susitarime ir (arba) atliekant suderintus veiksmus, antra, Komisija neįrodė, kad jų veiksmai turėjo antikonkurencinį tikslą arba poveikį, ir, trečia, Komisija neįrodė, kad šie veiksmai sudarė vieną tęstinį pažeidimą.

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidingu įrodymų vertinimu

a) Pirminės pastabos

Dėl su įrodinėjimo pareiga susijusių principų

175 Iš Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnio, taip pat iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad jei konkurencijos teisės srityje kyla ginčas dėl pažeidimo buvimo, Komisijai tenka pareiga įrodyti jos konstatuotus pažeidimus ir pateikti įrodymų, kurie pakankamai patvirtintų pažeidimą sudarančių aplinkybių buvimą (1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe / Komisija*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 58 punktą; 2004 m. sausio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *BAI ir Komisija / Bayer*, C-2/01 P ir C-3/01 P, Rink. p. I-23, 62 punktą ir 2012 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *E.ON Energie / Komisija*, C-89/11 P, 71 punktą; 2007 m. rugsėjo 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Microsoft / Komisija*, T-201/04, Rink. p. II-3601, 688 punktą).

176 Tam tikslui ji turi pateikti pakankamai tikslų ir nuoseklių įrodymų, patvirtinančių, kad pažeidimas tikrai buvo padarytas (šiuo klausimu žr. 1984 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Compagnie royale asturienne des mines ir Rhein zinc / Komisija*, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 20 punktą ir 1993 m. kovo 31 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85 - C-129/85, Rink. p. I-1307, 127 punktą; 1999 m. sausio 21 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Riviera Auto Service ir kt. / Komisija*, T-185/96, T-189/96 ir T-190/96, Rink. p. II-93, 47 punktą; 2006 m. rugsėjo 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Dresdner Bank ir kt. / Komisija*, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP ir T-61/02 OP, Rink. p. II-3567, 62 punktą ir 2010 m. gruodžio 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *E.ON Energie / Komisija*, T-141/08, Rink. p. II-5761, 48 punktą).

177 Vis dėlto svarbu pabrėžti, kad kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus dėl kiekvieno pažeidimo elemento. Pakanka, kad šį reikalavimą atitiktų bendrai vertinama įkalčių, kuriais institucijos remiasi, visuma (žr. šio sprendimo 49 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, 513–523 punktus ir šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Dresdner Bank ir kt. / Komisija*, 63 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

178 Dėl to pažymėtina, kad Komisija gali atsižvelgti į aplinkybes, kurios nepatenka į pažeidimo laikotarpį, jei šios aplinkybės yra įkalčių, kuriais minėtam pažeidimui įrodyti remiasi Komisija, visumos dalis (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 2 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Denki Kagaku Kogyo ir Denka*

Chemicals / Komisija, T-83/08, 193 punktą), ir kad ji gali remtis vėlesnėmis už antikonkurencinį elgesį faktinėmis aplinkybėmis, kad patvirtintų objektyvaus įrodymo turinį (2012 m. rugsėjo 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, T-82/08, 55 punktas).

- 179 Atsižvelgiant į akivaizdų antikonkurencinių susitarimų draudimo pobūdį, negalima reikalauti iš Komisijos pateikti dokumentų, aiškiai patvirtinančių atitinkamų ūkio subjektų tarpusavio ryšius. Bet kuriuo atveju Komisijos turimus neišsamius ir pavienius įrodymus gali papildyti išvados, iš kurių būtų galima atkurti atitinkamas faktines aplinkybes. Taigi išvadą apie antikonkurencinius veiksmus ar susitarimą reikia daryti remiantis tam tikru skaičiumi sutapimų ir požymių, kurie, įvertinti kartu ir nesant kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 55–57 punktus ir šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Dresdner Bank ir kt. / Komisija* 64 ir 65 punktus).
- 180 Tiesa, jei Komisija remiasi tik aptariamų įmonių elgesiu rinkoje tam, kad nuspręstų, jog padarytas pažeidimas, pastarosioms pakanka nurodyti aplinkybes, leidžiančias kitaip pažvelgti į Komisijos nustatytas faktines aplinkybes, ir pateikti kitokį įtikinamą tokių aplinkybių paaiškinimą nei tas, kuriuo rėmėsi Komisija, kad nuspręstų, jog padarytas Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimas (žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 186 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Taigi, jei Komisija konstatuoja konkurencijos taisyklių pažeidimą remdamasi prielaida, kad nustatytų faktų negalima paaiškinti kitaip nei antikonkurenciniu elgesiu, Sąjungos teismas turi panaikinti tokį sprendimą, kai atitinkamos įmonės pateikia argumentų, leidžiančių kitaip pažvelgti į Komisijos nustatytas faktines aplinkybes, ir pateikti kitokį tikėtiną faktinių aplinkybių paaiškinimą nei tas, kurį pateikė Komisija darydama išvadą dėl pažeidimo buvimo. Iš tiesų tokiu atveju negali būti laikoma, kad Komisija pateikė konkurencijos teisės pažeidimo įrodymą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Compagnie royale asturienne des mines ir Rheinznink / Komisija* 16 punktą; šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija* 126 ir 127 punktus ir šio sprendimo 176 punkte minėto 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *E.ON Energie / Komisija* 74 punktą).
- 181 Vis dėlto, kai Komisija, konstatuodama konkurencijos teisės pažeidimą, pasiremia dokumentiniais įrodymais, atitinkamos įmonės turi ne paprasčiausiai nurodyti galimą Komisijos teiginio alternatyvą, bet įrodyti, kad ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų nepakanka pažeidimui konstatuoti (1999 m. balandžio 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 725–728 punktai; šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 187 punktas ir šio sprendimo 176 punkte minėto 2010 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *E.ON Energie / Komisija* 55 punktas).
- 182 Kalbant apie įrodinėjimo priemones, kuriomis gali būti remiamasi įrodinėjant SESV 101 straipsnio pažeidimą, dar kartą pažymėtina, kad principas, kuris dominuoja Sąjungos teisėje, yra laisvo įrodymų pateikimo principas (žr. šio sprendimo 42 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Visų pirma jokia Sąjungos teisės norma ar pagrindinis principas nedraudžia Komisijai vienos įmonės atžvilgiu remtis kitų pažeidimo padarymu kaltinamų įmonių parodymais. Jei būtų kitaip, Komisijos pareiga pateikti SESV 101 straipsnio pažeidimų įrodymų būtų neįvykdoma ir nesuderinama su pagal Sutartis jai nustatyta užduotimi prižiūrėti tinkamą šių nuostatų taikymą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 192 punktą).
- 183 Galiausiai, kalbant apie įvairiems įrodymams priskirtiną įrodomąją galią, pabrėžtina, kad vienintelis svarbus kriterijus laisvai pateiktiems įrodymams vertinti yra jų patikimumas (žr. 2004 m. liepos 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke / Komisija*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 84 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką; 42 punkte minėtų 2004 m. liepos 8 d. sprendimų *Dalmine / Komisija* 72 punktą ir *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 273 punktą). Remiantis bendromis įrodinėjimo taisyklėmis, dokumento patikimumas, taigi ir jo įrodomoji galia, priklauso nuo jo kilmės,

parengimo aplinkybių, adresato ir turinio pagrįstumo bei patikimumo (2000 m. kovo 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. / Komisija*, T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 1053 punktas). Be kita ko, didelę svarbą reikia suteikti tam, kad dokumento parengimas buvo glaudžiai susijęs su faktinėmis aplinkybėmis (1999 m. kovo 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ensidesa / Komisija*, T-157/94, Rink. p. II-707, 312 punktas ir 2003 m. gruodžio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie / Komisija*, T-5/00 ir T-6/00, Rink. p. II-5761, 181 punktas), arba tam, kad jį parengė tiesioginis šių aplinkybių liudytojas. Be to, parodymai, nenaudingi juos pateikiančiajam, iš principo turi būti laikomi ypač patikimais įrodymais (šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 207, 211 ir 212 punktai).

184 Vertinant Komisijos surinktus įrodymus, teismo abejonės turi būti aiškinamos įmonės, kuriai skirtas sprendimas dėl pažeidimo, naudai. Taigi teismas negali pripažinti, kad Komisija pateikė pakankamų pažeidimo padarymo įrodymų, jei dėl šio klausimo jam dar yra abejonių, ypač kai nagrinėjamas ieškinys dėl sprendimo, kuriuo skiriama bauda, panaikinimo (šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 177 punktas; šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Dresdner Bank ir kt. / Komisija* 60 punktas ir šio sprendimo 176 punkte minėto 2010 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *E.ON Energie / Komisija* 51 punktas).

185 Iš tiesų pastaruoju atveju svarbu atsižvelgti į nekaltumo prezumpcijos principą, kuris yra įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 1 dalyje ir taikomas procedūroms dėl įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių pažeidimų, dėl kurių gali būti paskirtos vienkartinės arba periodinės baudos (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls / Komisija*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 149 ir 150 punktai ir tos pačios dienos Teisingumo Teismo sprendimo *Montecatini / Komisija*, C-235/92 P, Rink. p. I-4539, 175 ir 176 punktai; šio sprendimo 175 punkte minėto 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *E.ON Energie / Komisija* 72 ir 73 punktai; šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 178 punktas).

186 Ieškovių pateiktus kaltinimus reikia išnagrinėti atsižvelgiant būtent į šias pastabas.

Šioje byloje Komisijos pateiktų įrodymų apžvalga

187 Primintina, kad ginčijamo sprendimo 94 ir 95 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, jog laikotarpiu nuo 2004 m. liepos 28 d. iki mažiausiai 2005 m. „15 prekybos savaitės“ *Chiquita* ir *Pacific* derino savo kainų strategiją Graikijoje, Italijoje ir Portugalijoje dėl būsimų kainų, jų lygių ir kainų kitimo ir (arba) tendencijų bei keitėsi informacija dėl būsimo elgesio rinkoje, kiek tai susiję su kainomis. Komisija teigia, kad slaptas susitarimas buvo parengtas per 2004 m. liepos 28 d. *Chiquita* ir *Pacific* susitikimą ir kad po šio įvykio šalys tuoj pat ėmėsi palaikyti kitus slaptus kontaktus. Pavyzdžiui, įrodymai rodo, kad per laikotarpį nuo 2005 m. vasario mėn. iki balandžio mėn. pradžios *Chiquita* ir *Pacific* turėjo tokių kontaktų beveik kas savaitę.

188 Ginčijamo sprendimo 96 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodo, kad pagrindiniai slapto susitarimo įrodymai yra šie:

- dokumentai, gauti per patikrinimus, Italijos *Guardia di Finanza* atliekant nacionalinį tyrimą (P1 užrašai),
- dokumentai, gauti per 2007 m. lapkričio 28–30 d. Komisijos atliktus patikrinimus, ir per šiuos patikrinimus duoti parodymai,
- prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės *Chiquita* parodymai,
- *Chiquita* atsakymai į prašymus pateikti informacijos ir paskui pateikta informacija.

189 Toliau Komisija išskiria viso pažeidimo įrodymus, kuriuos sudaro *Chiquita* parodymai (ginčijamo sprendimo 97–101 konstatuojamosios dalys), 2004 m. liepos 28 d. susitikimo įrodymus, kuriuos sudaro *Chiquita* parodymai ir P1 užrašai (ginčijamo sprendimo 102–120 konstatuojamosios dalys), su tolesniu bendradarbiavimu susijusių kontaktų, buvusių 2004 m. rugpjūčio mėn., įrodymus, kuriuos sudaro *Chiquita* parodymai ir P1 užrašai (ginčijamo sprendimo 121–125 konstatuojamosios dalys), ir galiausiai kitų kontaktų, buvusių 2005 m. vasario–balandžio mėn., įrodymus, kuriuos sudaro P1 elektroninis laiškas, išsiųstas P2 2005 m. balandžio 11 d., pirmadienį, 9 val. 57 min., kuriame buvo lentelė „*Chiquita* kainos – 2005 m.“ su informacija dėl *Chiquita* kainų 2005 m. 9–15 savaitėms, ir panaši lentelė, kurios data nenurodyta, – ji buvo rasta P2 biure ir joje pateikta informacija dėl 2005 m. 6–13 savaitių ([ginčijamo sprendimo] 126–139 konstatuojamosios dalys).

b) Dėl įrodymų vertinimo šioje byloje

190 Ieškovės teigia, kad, nepaisant didelių pastangų, kurias dėjo Komisija ir *Chiquita*, kad surastų šioje byloje nagrinėjamo tariamo pažeidimo įrodymų, dokumentiniai konkurenčių slaptų kontaktų „įrodymai“, kuriuos Komisija naudoja savo kaltinimams pagrįsti, tėra kuklūs – trys ranka rašyti užrašai ir vidaus elektroninis laiškas, parašyti P1 – buvusio PFCI darbuotojo, kuris mirė likus daugiau nei metams iki Komisijos tyrimo pradžios. Šiuo atveju ieškovės nurodo P1 užrašus apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus ir du puslapius jo užrašų, datuojamų 2004 m. rugpjūčio mėn., taip pat vidaus elektroninį laišką, P1 išsiųstą P2 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min.

191 Atsižvelgiant į tai, kad nėra jokie tiesioginio dokumentinio įrodymo ir jokie motyvuoto ir tinkamai pagrįsto prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės prisipažinimo, Komisijos kaltinimai yra grindžiami tik tuo, kaip ji aiškina minėtus ranka rašytus užrašus ir elektroninį laišką. Tačiau Komisija šiuos dokumentus aiškino visiškai klaidingai, atribojo juos nuo konteksto, neaiškų, netikslų ir fragmentišką jų formulavimą aiškino plačiau ir dėl to ignoravo daugelį dokumentų ir parodymų, kurie galėtų paneigti ieškovių kaltę ir kurie buvo pateikti Komisijai tiek *Chiquita*, tiek PFCI.

192 Todėl ieškovės teigia, kad nei ranka rašyti užrašai, nei elektroninis laiškas nėra įtariamo antikonkurencinio elgesio įrodymas ir galima pateikti alternatyvų ir visiškai patikimą kiekvieno iš šių dokumentų aiškinimą.

193 Be to, ieškovės teigia, kad šių dokumentų aiškinimui, kurį pateikia Komisija, aiškiai prieštarauja *Chiquita* ir, be kita ko, C1 parodymai, taip pat prie bylos pridėti dokumentai.

Dėl P1 užrašų ir 2004 m. liepos 28 d. dalykinių pietų

– Dėl P1 užrašų patikimumo

194 Ieškovės teigia, kad P1 užrašai tampa mažiau patikimi dėl jų pobūdžio ir jų autoriaus asmenybės, kad per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus C1 ir P1 turėjo daugelį teisėtų priežasčių susitikti ir kad po nagrinėjamo susitikimo daryti užrašai negali būti laikytini „to laikotarpio“ įrodymais.

195 Pirma, ieškovės primena, kad P1 užrašai buvo rasti asmeninėse P1 užrašų knygelėse, paimtose jo namuose atliekant nacionalinį mokesčių tyrimą, kad šie užrašai niekada nebuvo niekam rodyti arba aptariamai ir kad jie nebuvo tam skirti. PFCI buvo viešai žinoma, kad P1 „turėjo įprotį, išėjęs iš biuro, užsukti į barą išgerti kelių taurių, pamąstyti apie dienos įvykius ir užrašyti popieriuje savo idėjas, mintis ir asmeninius pamąstymus tiek dėl savo profesinio, tiek dėl asmeninio gyvenimo“. Ieškovės pažymi, kad P1 mirė 2006 m. liepos mėn., būdamas 32 metų amžiaus, todėl reikia itin atsargiai daryti išvadas remiantis jo asmeniniais užrašais, kurie gali būti aiškinami daugeliu įvairių būdų, juo labiau kad jie yra labai migloti, nenuoseklūs ir fragmentiški ir kad juose daug rašybos ir gramatikos klaidų, rodančių, kad jų autoriaus gimtoji kalba nebuvo anglų.

- 196 Be to, ieškovės pabrėžia, kad P1 tebuvo 26 metų, kai buvo pasamdytas dirbti *Pacific*, ir kad jis buvo naujas asmuo bananų sektoriuje, kuriame dominavo patyrę verslininkai, kuriems jis pasirodė „sutrikęs“ ir „kiek išsigandęs“. „Darbštus, tikslus“ ir „gerai organizuotas“ finansų srityje, kartu jis buvo „jautrus, smulkmenišką ir susireikšminantis“. Tuo metu, kai vyko 2004 m. liepos 28 d. dalykiniai pietūs, P1 po perkėlimo iš LVP Antverpeno biuro į Romą PFCI tedirbo septynis mėnesius; šis perkėlimas nebuvo sklandus ir P1 santykiai su gerokai labiau patyrusiais pardavimų skyriaus kolegomis nebuvo geri, todėl darbe jis buvo gana izoliuotas. Būdamas „labai ambicingas“, jis vis dėlto siekė įgyti P2 [*konfidencialu*] pasitikėjimą, tikėdamasis PFCI arba LVP užimti svarbesnes pareigas, „apie kurias dažnai [buvo] galima girdėti jį svajojant“. Ieškovių teigimu, dėl šių aplinkybių P1 savo užrašuose galėjo daug ką perdėti.
- 197 Šio sprendimo 183 punkte buvo priminta, kad vienintelis svarbus kriterijus laisvai pateiktiems įrodymams vertinti yra jų patikimumas, kuris priklauso nuo jų kilmės, parengimo aplinkybių, adresato ir jo turinio pagrįstumo bei patikimumo. Taip pat pažymėta, jog didelę svarbą reikia suteikti tam, kad dokumento parengimas buvo glaudžiai susijęs su faktinėmis aplinkybėmis, arba tam, kad jį parengė tiesioginis šių aplinkybių liudytojas.
- 198 Atsižvelgiant į šiuos principus, ieškovių argumentai apskritai negali paneigti P1 užrašų patikimumo.
- 199 Pirma, nei aplinkybė, kad tai buvo asmeniniai užrašų sąsiuviniai, kuriuose buvo dalykų, susijusių ne tik su užrašų autoriaus profesiniu, bet ir su jo asmeniniu gyvenimu, nei tai, kad šie sąsiuviniai buvo rasti jo namuose, negali paneigti minėtų dokumentų patikimumo.
- 200 P1 užrašų, kurie nebuvo skirti kam nors rodyti, asmeniškumas ne paneigia, o atvirksčiai – patvirtina jų patikimumą. Nors Bendrasis Teismas būtų galėjęs atsižvelgti, be kita ko, į tai, kad tam tikras autorius galėjo būti asmeniškai suinteresuotas pagražinti faktines aplinkybes, siekdamas pateikti savo viršininkams jų lūkesčius atitinkantį rezultatą, ir padaryti išvadą, kad reikia suteikti mažesnę įrodomąją galią tam tikram dokumentui (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Dresdner Bank ir kt. / Komisija* 132 punktą), šioje byloje toks samprotavimas netaikytinas, nes P1 užrašai nebuvo skirti tam, kad kas nors juos skaitytų, – tai aplinkybė, patvirtinanti, kad juose sąžiningai parodyta autoriaus suvokiama realybė.
- 201 Todėl ieškovių argumentai, kad dėl savo asmenybės ir savo padėties PFCI ir bananų verslo pasaulyje P1, siekdamas „įgyti savo viršininkų pagarbą“, galėjo būti linkęs savo užrašuose daug ką perdėti, negali paneigti Bendrojo Teismo įsitikinimo.
- 202 Antra, nors dėl nagrinėjamų užrašų, sudarytų iš raktinių žodžių, lakoniškumo, taip pat dėl to, kad jų autorius mirė 2006 m. liepos mėn. (ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamoji dalis), t. y. praėjus nedaug laiko nuo 2006 m. gegužės 30 d. *Guardia di Finanza* jo namuose atlikto patikrinimo, per kurį buvo rasti nagrinėjami dokumentai, iki jų perdavimo Komisijai 2007 m. liepos mėn., todėl negalėjo paaiškinti jų turinio, aiškinant šiuos užrašus reikalingas tam tikras atsargumas, apskritai šios aplinkybės negali paneigti jų patikimumo.
- 203 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nagrinėjami įrodymai susiję su slaptais veiksmais, t. y. su slapta rengtais susitikimais ir iki minimumo sumažinta dokumentacija. Atsižvelgiant į tai, kad sunku gauti tiesioginių tokių veiksmų įrodymų, kaip antai užrašų ar pažeidimo darymo metu rengtų susitikimų ataskaitų, jų įrodomoji vertė negali būti paneigta remiantis tik tuo, kad tie dokumentai rašyti ranka ar yra fragmentiški, kad juose yra santrumpų ir simbolių ir kad jiems suprasti gali reikėti gauti papildomų paaiškinimų arba juos nagrinėti atsižvelgiant į kitus Komisijos turimus dokumentus (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Solvay / Komisija*, T-186/06, Rink. p. II-2839, 405 ir 406 punktus).
- 204 Šioje byloje taip pat pažymėtina, kad, priešingai, nei teigia ieškovės, P1 užrašai nėra neaiškūs, prieštaringi arba nenuoseklūs. Be to, aplinkybė, kad P1 gimtoji kalba nebuvo anglų, apskritai negali paneigti jo užrašų patikimumo. Nors Bendrasis Teismas yra atsižvelgęs į tam tikros ataskaitos autoriaus

kalbos, kuria vyko šios ataskaitos dalyku esantys pokalbiai, mokėjimą, kad įvertintų jos patikimumą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Dresdner Bank ir kt. / Komisija* 132 punktą), šioje byloje ne tik P1 užrašai rodo, kad jis gerai mokėjo anglų kalbą, bet ir Komisija, be to, nurodė, ieškovėms neprieštaraujant, kad P1 buvo baigęs Kalifornijos universitetą (Jungtinės Valstijos), kuriame gavo komercijos studijų diplomą (ginčijamo sprendimo 169 konstatuojamoji dalis), – tai per apklausą patvirtino P2 iš *Pacific*. Kad ir kaip būtų, primintina, jog dėl to, kad dokumente nėra datos arba parašo, arba dėl to, kad prastai parašytas, jis nepraranda įrodomosios galios, ypač jeigu jo kilmė, galima data ir turinys gali būti pakankamai užtikrintai nustatyti (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Sasol ir kt./ Komisija*, T-541/08, 232 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 205 Trečia, nei jaunas P1 amžius, nei jo padėtis PFCI ir, imant bendriau, bananų sektoriuje nėra argumentai, kurie gali paneigti jo užrašų patikimumą. Šiuo klausimu ieškovių cituojami C1 parodymai negali patvirtinti šio konstatavimo. Kaip tvirtino Komisija, ieškovėms jai neprieštaraujant, C1, mažiausiai penkiolika metų vyresnio nei P1, pareiškimas, kad jo pirmas išpūdis apie pastarąjį buvo toks, jog tai „sutrikęs jaunuolis“, „kiek išsigandęs“, yra susijęs su pirmuoju judviejų susitikimu profesinėje asociacijoje *Associazione Nazionale Importatori Prodotti Ortofrutticoli* (Nacionalinė vaisių ir daržovių importuotojų asociacija, ANIPO), kurią sudarė patyrę verslininkai, C1 apibūdinti kaip „senų lapinų gauja“. Komisija teisingai tvirtina, jog tokiomis aplinkybėmis nestebina, kad pirmą kartą atvykęs jaunas ir mažiau patyręs asmuo jautėsi nepatogiai.
- 206 Be to, ieškovės iškraipo C1 žodžius, teigdamos, kad jis „pripažino nelaikęs [P1] tikrai nuosekliu žmogumi ir pats nenumatęs sudaryti su juo komercinių sandorių“. Iš tikrųjų toks neigiamas P1 asmenybės vertinimas, kurio visiškai nebuvo toje apklausos dalyje, nurodytoje ieškovių, negali būti kildinamas *a contrario* vien iš C1 pateikto teigiamo P2 asmenybės vertinimo.
- 207 Dėl ieškovių teiginio, esą „daugelis asmenų patvirtino, kad [P1] buvo ne tik darbštus, tikslus finansų srityje ir gerai organizuotas, bet ir jautrus, smulkmenišką ir susireikšminantis“, pažymėtina, kad šiuo atveju ieškovės remiasi vieninteliu per apklausą duotu P2 parodymu, pateiktu suderinus su *Pacific* teisinių patarėjų parengtą gynybos strategiją – sukelti abejonių dėl P1 asmenybės patikimumo, pabrėžiant, kad jis buvo linkęs užrašuose sureikšminti savo vaidmenį. Be to, net jei P1 buvo „susireikšminantis“, šio sprendimo 199–201 punktuose jau buvo konstatuota, jog tai, kad jo užrašai buvo asmeniniai ir nebuvo skirti skaityti, tampa neįmanoma prielaida, jog jis šiuose užrašuose perdėjo savo paties svarbą, kad įgytų viršininkų pagarbą. Galiausiai pačių ieškovių nurodyta aplinkybė, kad P1 „buvo tikslus finansų srityje“, veikiau patvirtina jo užrašų patikimumą.
- 208 Ketvirta, toliau samprotaujant šia linkme, kaip teisingai pažymi Komisija, nei tai, kad P1 biure buvo tariamai izoliuotas, nei tariami santykių su bendradarbiais sunkumai, nei tariamos profesinės jo ambicijos, kurios galiausiai atrodo gana įprastos tokio amžiaus darbuotojui, negali paneigti jo užrašų patikimumo. Be to, pažymėtina, kad šiems teiginiams pagrįsti ieškovės remiasi nedidelės įrodomosios galios dokumentu, t. y. raštu, kuris buvo parašytas jų teisinio patarėjo A3 ir parengtas jų atsakymui į pranešimą apie kaltinimus pateikti.
- 209 Galiausiai, penkta, konstatuotina, kad iš išdėstytų samprotavimų matyti, jog ieškovės nepateikė konkretaus įrodymo, galinčio sukelti abejonių dėl P1 užrašų patikimumo, o Komisija, priešingai, nurodo kelis įrodymus, kurie patvirtina minėtų užrašų patikimumą (ginčijamo sprendimo 115–119 konstatuojamosios dalys), ir ieškovės negali jų paneigti. Komisija nurodo, jog P1 užrašų patikimumą ir tai, kad jo užrašai buvo rašomi rūpestingai ir apgalvotai, patvirtina ta aplinkybė, kad juose užrašytą informaciją patvirtina kiti šaltiniai.
- 210 *Primo*, palyginus su 2004 m. sausio 14 d. susitikimu susijusius užrašus, kuriuos parašė, viena vertus, P1 ir, kita vertus, P2, matyti, kad keliais punktais jie sutampa (ginčijamo sprendimo 167 konstatuojamoji dalis).

- 211 *Secundo*, su Portugalija susijusiuose P1 užrašuose teisingai nurodyta aplinkybė, kad tuo metu, kai vyko 2004 m. liepos 28 d. pietūs, *Chiquita* turėjo agentą Portugalijoje ir kad *Chiquita* planavo pakeisti šią struktūrą, – tai patvirtina keli *Chiquita* atsakymai, taip pat organigrama ir dokumentas, susijęs su šios bendrovės 2005 m. strateginiais prioritetais; be to, P1 užrašuose Portugalijos rinka apibūdinama kaip „mažiau stabili“ rinka su „mažesnėmis kainomis“, palyginti su dviem kitomis aptariamomis rinkomis, t. y. Graikijos ir Italijos, kurioje *Chiquita* bananai neturėjo „pirmosios rūšies“ statuso, – šią informaciją taip pat patvirtina *Chiquita* atsakymas ir pateikta kainų lentelė bei *Pacific* atsakymas į prašymus pateikti informacijos. Šie P1 užrašų ir kitos byloje turimos informacijos sutapimai gali būti konstatuoti, tačiau tai neturi įtakos tolesniam ieškovių argumentų, kuriais siekiama paneigti *Chiquita* parodymų patikimumą, nagrinėjimui.
- 212 *Tertio*, P1 užrašuose apie Graikiją yra teisingai apibūdinta *Chiquita* hierarchinė struktūra šioje rinkoje (žr. ginčijamo sprendimo 10 konstatuojamąją dalį) ir minimi pokalbiai apie *Chiquita* ir *Pacific* bendradarbiavimą krovinių gabenimo srityje, kiek tai susiję su Salernos (Italija) ir Aigio (Graikija) uostais. *Pacific* pripažįsta, kad *Pacific* ir *Chiquita* kalbėjo apie bendradarbiavimą gabenant krovinius iš šių uostų ir į juos. *Chiquita* pateiktas 2005 m. vasario 23 d. vidaus elektroninis laiškas taip pat liudija buvus pokalbių apie bendrą krovimą, kurie, remiantis *Chiquita* parodymais, vyko iki 2006 m. birželio mėn. Dėl 2005 m. vasario 23 d. vidaus elektroninio laiško pažymėtina, kad nors šalys jį aiškina skirtingai ir nesvarbu, dėl kokios rūšies susitarimo ir kokios rinkos vyko jame nurodyti pokalbiai, aiškiai matyti, kad šis elektroninis laiškas buvo susijęs su (galimu) *Chiquita* ir *Pacific* bendradarbiavimu bendro krovimo srityje, o tai rodo, kad abu konkurentai kalbėjosi šia tema, todėl nagrinėjamas elektroninis laiškas gali patvirtinti P1 užrašų patikimumą.
- 213 Be to, P1 daro nuorodą į (galimą) sumažėjusį *Chiquita* prekių ženklo *Consul* bananų tiekimą Graikijoje, ir iš vienos *Chiquita* lentelės matyti, kad nuo 2005 m. 18 savaitės ji iš tikrųjų sumažino savo šio prekių ženklo pardavimus.
- 214 *Quarto*, kalbant apie P1 užrašus apie *Pacific* ir *Chiquita* strateginius pokalbius, susijusius su Italijos rinka (kuriuose, be kita ko, minimas „*Consul* sumažinimas: 15 000 per savaitę“, dėmesys *Chiquita* [prekių ženklo] pardavimų apimtys padidinti, taip pat mintis „suteikti vietos *Bonita*“ ir kad „*Bonita* spaudžia kainas“), pažymėtina, jog *Chiquita* kainų lentelės rodo, kad ji nuo 2004 m. antrojo ketvirčio iš tikrųjų pradėjo didinti savo aukštesnės rūšies prekių ženklo *Chiquita* bananų pardavimų apimtį, o 2005 m. ėmė pastebimai mažinti savo žemesnės rūšies prekių ženklo *Consul* bananų pardavimus.
- 215 Be to, P1 pastabas dėl *Chiquita* strategijos Italijoje patvirtina *Chiquita* vidaus dokumentas, kurį C2 parašė C1 2005 m. pabaigoje nustojus galioti licencijų tvarkai (žr. ginčijamo sprendimo 35 konstatuojamąją dalį ir 60 išnašą); jame nagrinėta Italijos rinka laikotarpiu, prasidėjusiu nustojus galioti šiai tvarkai, ir pateiktas šis teiginys:
- „Įsigaliojus naujai sistemai reikėtų tikėtis, kad, kalbant apie *Chiquita* ir *Bonita*, rinka „sumažės“. Tai viena iš priežasčių, dėl kurių *Chiquita* atsisakė *Consul* importo. Gaila, kad nors veiksmai, kurių *Chiquita* ėmėsi dėl aukštesnių rūšių, buvo nuolatiniai, *Bonita* „žemesnių rūšių“ rinka visiškai nebuvo valdoma.“
- 216 Galima pripažinti, kad šis dokumentas patvirtina tam tikro dalyko, esančio P1 užrašuose, t. y. *Chiquita* ketinimo sumažinti savo prekių ženklo *Consul* pardavimus kito savo prekių ženklo *Chiquita* naudai, tikrumą, nesant reikalo spręsti klausimo – dėl kurio ginčijasi šalys (ginčijamo sprendimo 118 ir 119 konstatuojamosios dalys) – ar šis užrašas yra *Chiquita* ir *Pacific* antikonkurencinio elgesio įrodymas. Iš tiesų iš ginčijamo sprendimo 118–120 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija padarė nuorodą į nagrinėjamą vidaus dokumentą tik kaip į įrodymą, patvirtinantį P1 užrašų patikimumą, o ne kaip į įrodymą, patvirtinantį susitarimo sudarymą per 2004 m. liepos 28 d. vykusių pietus arba tokio susitarimo įgyvendinimą (šiuo klausimu taip pat žr. šio sprendimo 257–260 punktus).

- 217 Be to, priešingai, nei tvirtina ieškovės, tai, kad šis dokumentas buvo parašytas vėliau nei P1 užrašai, visiškai nepaneigia jo įrodomojo pobūdžio. Iš tiesų iš šio sprendimo 178 punkte nurodytos teismų praktikos matyti, kad Komisija gali atsižvelgti į įrodymus, kurie nepriklauso pažeidimo laikotarpiui, jei šie įrodymai yra įkalčių, kuriais minėtam pažeidimui įrodyti remiasi Komisija, visumos dalis, o dokumente taip pat yra daroma nuoroda į praeitį, t. y. į laikotarpį, kuriuo galiojo licencijų tvarka.
- 218 Dublike ieškovės nepaneigia išdėstytų aplinkybių ir tik teigia, jog „dėl to, kad [P1] užrašuose yra tam tikros eilutės su nurodytomis temomis, kuriomis iš tikrųjų buvo kalbama, arba dėl to, kad tam tikri faktiniai parodymai dėl bananų sektoriaus gali būti patikrinti esant viešai prieinamos informacijos, užrašų visuma negali būti laikoma patikimu įrodymu“. Tokiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad ieškovės nepaneigė Komisijos pateiktų ir šio sprendimo 210–217 punktuose paminėtų įrodymų.
- 219 Antra, ieškovės teigia, kad tuo metu, kai vyko 2004 m. liepos 28 d. dalykiniai pietūs, C1 ir P1 turėjo daug teisėtų priešasčių kontaktuoti, be kita ko, dėl ANIPO ateities arba galimybės sudaryti susitarimus dėl bendro tiekimo arba bendro krovinių gabenimo, – tai patvirtina C1 parodymai. Neturėdama licencijų ir pas kelis savo konkurentus ieškodama kitų tiekimo šaltinių, *Chiquita* sudarė tokius susitarimus su kitais konkurentais ir susisiekė su P2 iš PFCI dėl tokio susitarimo sudarymo su PFCI. Kadangi ši nepriėmė šio pasiūlymo, nes laikė jį komerciškai nenaudingą, ieškovės teigia, jog nekelia nuostabos tai, kad C1 iš naujo pabandė savo laimę, šį kartą tiesiogiai pasiūlydamas panašų susitarimą naujai atvykusiam ir nepatyrusiam P1.
- 220 Šie argumentai turi būti atmesti ir nėra reikalo nagrinėti, ar C1 ir P1 turėjo teisėtų priešasčių susitikti. Iš esmės pakanka pažymėti, kad nors tiesa tai, kad tokios teisėtos priešastys galėtų būti alternatyvus jų susitikimo priešasties paaiškinimas, jos visiškai nepaneigia kitų jų kontaktų slapto pobūdžio, – preziumuojant, kad jis nustatytas. Kaip ginčijamo sprendimo 147 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo Komisija, teiginys, kad tarp konkurentų buvo tariamai teisėtų kontaktų, visiškai nepaneigia, kad buvo ir slaptų kontaktų. Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad susitarimas gali būti laikomas turinčiu tikslą riboti, net jeigu jo tikslas nėra vien riboti konkurenciją ir juo siekiama kitų teisėtų tikslų (žr. 2006 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *General Motors / Komisija*, C-551/03 P, Rink. p. I-3173, 64 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Kaip teisingai tvirtina Komisija, siekiant užginčyti ginčijamame sprendime padarytus konstatavimus, ieškovėms nepakanka įrodyti, kad kontaktais buvo siekiama ir teisėto tikslo; joms reikia įrodyti, kad jais buvo siekiama tik to tikslo.
- 221 Trečia, ieškovės teigia, kad P1 užrašuose negali būti patikimai užrašytas pokalbis, įvykęs per 2004 m. liepos 28 d. pietus, kurie, be to, truko tik 40–45 minutes ir vyko šalia triukšmingo viešbučio baseino, nes, kaip patvirtino C1, P1 per šiuos pietus nerašė jokių užrašų, kurie galėtų būtų laikomi „to laikotarpio“ įrodymu. Šie užrašai greičiausiai buvo parašyti praėjus kiek laiko po susitikimo, todėl tai buvo asmeniniai pamąstymai aptartomis temomis, atspindintys P1 mintis apie tai, kaip veiktų bendras tiekimas ir bendras krovinių gabenimas su *Chiquita*, kaip tai patvirtino ir C1.
- 222 Kaip jau priminta šio sprendimo 183 ir 197 punktuose, siekiant įvertinti tam tikro dokumento įrodomąją galią, didelę svarbą reikia suteikti tam, kad dokumento parengimas buvo glaudžiai susijęs su faktinėmis aplinkybėmis, arba tam, kad jį parengė tiesioginis šių aplinkybių liudytojas. Šioje byloje nėra ginčijama, kad P1 dalyvavo 2004 m. liepos 28 d. pietuose, todėl gali būti laikomas tiesioginiu jų liudytoju. Be to, kadangi buvo nedaug šių pietų dalyvių – t. y. P1, C1 ir C2 – taip pat, kadangi P1 buvo vienintelis *Pacific* atstovas, jis buvo ne tik nebylus liudytojas, bet ir aktyvus pokalbių dalyvis, o tai suteikia didelę įrodomąją galią jo liudijimui. Taigi, kadangi kalbama apie tiesioginį trijų pagrindinių veikėjų pokalbį, tampa neįmanoma prielaida, kurią omenyje turi ieškovai, kad P1 liudijimo įrodomoji galia gali sumažėti dėl to, kad per pietus buvo triukšminga ir tai galėjo sutrukdyti P1 suprasti pokalbį.
- 223 Todėl P1 užrašai turi būti laikomi to laikotarpio, kai vyko 2004 m. liepos 28 d. pietūs, įrodymais, net jei buvo parašyti ne per pietus, o kiek vėliau. Iš tiesų pakanka konstatuoti, kaip teisingai ginčijamo sprendimo 166 konstatuojamojoje dalyje teigia Komisija, jog to laikotarpio dokumento sampratai neprieštarauja tai, kad užrašomi parodymai, kurie buvo duoti praėjus mažai laiko iki faktinių

aplinkybių, ir niekas P1 užrašuose neverčia manyti, kad jie, net jei buvo parašyti po tam tikro įvykio, neatitinka pokalbių, buvusių per tą įvykį, turinio (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 178 punkte minėto Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* 39 punktą). Tai, kad užrašuose laikomasi chronologinės ir nuoseklios įvykių ir datų sekos, taip pat patvirtina teiginį, jog jie buvo padaryti per atitinkamus įvykius arba bent jau praėjus nedaug laiko po jų. Be to, primintina, kad šio sprendimo 210 punkte buvo pažymėta, jog mažiausiai dėl vieno įvykio, t. y. 2004 m. sausio 14 d. susitikimo, bylos medžiagoje yra, viena vertus, P1 užrašai ir, kita vertus, P2 užrašai, kurių keli punktai sutampa (ginčijamo sprendimo 167 konstatuojamoji dalis).

224 Iš išdėstytų samprotavimų matyti, kad ieškovių argumentai, kuriais siekiama apskritai paneigti P1 užrašų patikimumą, turi būti atmesti.

– Dėl ieškovių siūlomo užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. dalykinius pietus aiškinimo

225 Ieškovės teigia, kad bandydama įrodyti, jog *Chiquita* ir PFCI buvo sudariusios antikonkurencinį susitarimą, Komisija remiasi tuo, kaip pati aiškina kelias eilutes, rastas P1 ranka rašytuose užrašuose (ginčijamo sprendimo 105 punktas) ir pateikiamas kaip „to laikotarpio dokumentiniai įrodymai“ dėl C1 bei C2 iš *Chiquita* ir P1 iš PFCI dalykinių pietų, kurie įvyko 2004 m. liepos 28 d. *Shangri la Corsetti* restorane Romoje ir buvo „slapto *Chiquita* ir *Pacific* susitarimo pradžia“, nors ne tik šių užrašų įrodomoji vertė yra itin menka, bet ir, be to, Komisija juos aiškino visiškai klaidingai, turint omenyje kontekstą ir aplinkybes, kuriomis P1 juos parašė.

226 Ginčijamame sprendime Komisija paaiškina, kad C1 bei C2 iš *Chiquita* ir P1 iš PFCI 2004 m. liepos 28 d. pietūs *Shangri la Corsetti* restorane Romoje buvo slapto *Chiquita* ir *Pacific* susitarimo pradžia ir kad po šio susitikimo C1 ir P1 ėmė nuolat susiskambinti. Komisijos teigimu, su šiuo susitikimu susiję to laikotarpio dokumentiniai įrodymai, t. y. P1 užrašai (ginčijamo sprendimo 105 punktas), rodo, kaip *Chiquita* ir *Pacific* pasinaudojo šiuo susitikimu, kad sukurtų kainų derinimo sistemą, kuri vėliau buvo plėtojama (ginčijamo sprendimo 102–104 konstatuojamosios dalys).

227 Komisija teigia, kad iš šių užrašų matyti, jog *Chiquita* ir *Pacific* – nurodyta vardu *Bonita* – kalbėjosi apie savo veiklą Portugalijoje, Graikijoje ir Italijoje ir sudarė tęstinio bendradarbiavimo trijų etapų „veiksmų planą“. Laikydamosi šio plano, šalys visų pirma susisieikė kitą savaitę, kad susitartų dėl kainų Portugalijoje – sužinotų, ar „palikti“ jas to paties lygio, ar „padidinti“ arba „sumažinti“. Šis aspektas neprieštarauja *Chiquita* pareiškimui, kad po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo C1 ir P1 dažnai pasikeisdavo informacija apie konkretesnių kitos savaitės kainų tendencijas vartodami žodžius, kurie leisdavo abiem šalims suprasti, ar kainos turėtų didėti, mažėti, ar likti to paties lygio. Iš veiksmų plano matyti, kad antrajame etape abi šalys teikė tam tikrą pirmenybę savo strategijai Italijoje (vartojant pasakymą „visų pirma žiūrėti Italijos“), ir galiausiai trečiajame etape dėmesys buvo sutelktas į jų bendrą strategiją Graikijoje (vartojant pasakymą „paskui Graikija“) (ginčijamo sprendimo 106 konstatuojamoji dalis).

228 Ieškovės teigia atvirksčiai – kad šie P1 užrašai apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus yra jo paties pamąstymai per šiuos pietus įvykusio pokalbio tema, kurią patvirtino C1, t. y. „galimybė *Chiquita* gauti bananų iš *Noboa* Ekvadore“. Todėl užrašai turi būti aiškinami kaip asmeninės P1 mintys dėl būdo, kuriuo praktiškai galėtų veikti susitarimas dėl bendro tiekimo.

229 Primintina, jog iš šio sprendimo 194–224 punktuose išdėstytų samprotavimų matyti, kad argumentai, ieškovių pateikti siekiant apskritai užginčyti P1 užrašų patikimumą, nepriimtini ir kad, atvirksčiai, minėtiems užrašams turi būti suteikta didelė įrodomoji galia, nes juos parengė tiesioginis aplinkybių liudytojas, o jų patikimumą patvirtina kiti įrodymai. Tokiomis aplinkybėmis ieškovių prielaidai, kad šie užrašai turi būti aiškinami kaip atspindintys asmeninius P1 pamąstymus, o ne pokalbį, iš tikrųjų įvykusį per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus, negali būti pritarta.

- 230 Pirma, pažymėtina, jog ieškovių cituojamas C1 teiginys, kad per pietus vykusio pokalbio tema buvo „galimybė *Chiquita* gauti bananų iš *Noboa* Ekvadore“, neturi įtakos Komisijos aiškinimui, nes ši neneigia, kad per aptariamus pietus taip pat buvo kalbama apie bendro tiekimo galimybes (ginčijamo sprendimo 151 konstatuojamoji dalis). Tačiau iš ieškovių pateikiamos citatos nematyti, kad šis klausimas buvo vienintelė per susitikimą aptariama tema, o šio sprendimo 220 punkte jau nurodyta, kad, siekiant paneigti ginčijamame sprendime pateiktus konstatavimus, ieškovėms nepakanka įrodyti, kad kontaktais buvo siekiama ir teisėto tikslo, reikia įrodyti, kad jais buvo siekiama tik to tikslo.
- 231 Šis aiškinimas, kaip ir tas, kuriuo buvo siekiama pasakyti, kad užrašai teatspindi asmenines P1 mintis, turi būti atmestas atsižvelgiant į užrašų aiškumą, kiek tai susiję su *Pacific* ir *Chiquita* ketinimu derinti savo kainas.
- 232 Taigi Komisija teisingai nurodo, jog aiškinimas, kad užrašai apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus buvo P1 pamąstymai apie galimybę *Chiquita* gauti bananų iš *Noboa* Ekvadore, prieštarauja tam, kad iš šių užrašų aiškiai matyti, jog *Chiquita* ir *Pacific* kalbėjo apie savo veiklą Portugalijoje, Graikijoje ir Italijoje, kad jos numatė „kassavaitinį bendradarbiavimą kainoms palaikyti“ ir sukūrė trijų etapų „veiksmų planą“, pagal kurį „[P1] ir [C1] kalb[ė]jo apie [kitos] savaitės kainas“, kad priimtų „[s]prendimą dėl kainų“ ir sužinotų, ar reikia „palikti“ jas to paties lygio, ar „padidinti“ arba „sumažinti“. Šis dėstymas atitinka 2008 m. gegužės 22 d. *Chiquita* parodymus, kad po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo C1 ir P1 dažnai pasikeisdavo informacija apie konkretesnių kitos savaitės kainų tendencijas vartodami žodžius, kurie leisdavo abiem šalims suprasti, ar kainos turėtų didėti, mažėti, ar likti to paties lygio (ginčijamo sprendimo 100 punktas), – tai gali būti konstatuota, nebent tolesnis ieškovių argumentų dėl *Chiquita* pareiškimų nagrinėjimas (žr. šio sprendimo 336 ir paskesnius punktus) parodytų kitaip.
- 233 Antra, ieškovių aiškinimui, kad užrašai rodo, jog C1 pateikė P1 bendrą Portugalijos rinkos apžvalgą, kad informuotų ši naujoką apie komercinę struktūrą, kurioje dalyvautų PFCI, jei tiktų bananus *Chiquita*, negali būti pritarta, nes juo neatsižvelgiama į tai, kad po pastabos, jog Portugalijos rinka buvo „[m]ažiausiai stabili iš trijų T2 rinkų“, yra pasakymas „[k]assavaitinis bendradarbiavimas kainoms palaikyti“, kuris, kaip pažymi Komisija, negali būti aiškinamas noru informuoti naujoką apie *Chiquita* pardavimų Portugalijoje struktūrą.
- 234 Tačiau ieškovės teigia, jog aiškinimui, kad „kassavaitinis bendradarbiavimas kainoms palaikyti“ rodo, jog *Chiquita* ir *Pacific* susitarė bendradarbiauti dėl kainų, prieštarauja *Chiquita* paaiškinimai ir kaina, kurią PFCI numatė pasiekti Portugalijoje. Todėl patikimiau būtų aiškinti, jog C1 paaiškinio P1, kad darbas su agentu reiškia, jog *Chiquita* kiekvieną savaitę bendradarbiauja su tuo agentu, kad nuspręstų dėl Portugalijos rinkai nustatytinų kainų. Kitas alternatyvus paaiškinimas – P1 taip pat galėjo manyti, kad sudarius susitarimą dėl bendro krovinių gabenimo su *Chiquita* PFCI atsirastų galimybė išlaikyti kainas, jeigu ji Portugalijoje pereitų prie kassavaitinio tiekimo.
- 235 Visų pirma šis aiškinimas negali įtikinti, nes, atsižvelgiant į veiksmų plano etapą, sukonkretintą pasakymu „pasikalbėti apie Portugaliją kitą savaitę: sprendimas dėl kainų: *status quo*, padidinti, sumažinti. [P1]/[C1]“, matyti, kad frazėje „kassavaitinis bendradarbiavimas kainoms palaikyti“, susijusioje su Portugalija, daroma nuoroda į C1 ir P1 dvišalį bendradarbiavimą.
- 236 *Chiquita* ir C1 parodymai, kuriais remdamosi ieškovės teigia, kad per pietus vykusio pokalbio temos buvo bendras tiekimas ir bendras krovinių gabenimas, neprieštarauja išvadoms, kurias Komisija padarė iš P1 užrašų (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 230 punktą).
- 237 Galiausiai ieškovės mano, kad pasakymas „kassavaitinis bendradarbiavimas kainoms palaikyti“ negali būti aiškinamas kaip susijęs su konkurentų bendradarbiavimu. Kitokiu atveju, atsižvelgiant į veiksmų plano etapą, sukonkretintą pasakymu „pasikalbėti apie Portugaliją kitą savaitę: sprendimas dėl kainų: *status quo*, padidinti, sumažinti“, nuo 32 savaitės „kainoms palaikyti“ P1 ir C1 turėjo kontaktuoti kiekvieną savaitę, o Komisija to neįrodė. Taip pat prie bylos medžiagos pridėti įrodymai, t. y. 2004 m.

rugpjūčio 2 d. P1 užrašai ir 2004 m. 32 savaitės kainų ataskaita, aiškiai rodo, kad PFCI manė, jog 32 savaitę Portugalijoje turės sumažinti savo kainas. Be to, Komisija dėl savo patogumo ignoravo tai, kad žodis „padidinti“ P1 užrašuose yra išbrauktas.

238 Šiuos argumentus reikia atmesti.

239 Pirma, pastaba „kassavaitinis bendradarbiavimas kainoms palaikyti“ negali būti aiškinama kaip rodanti, jog kainos kitą savaitę būtinai turėjo pasilikti to paties lygio, bet yra susijusi su bendradarbiavimu siekiant apskritai išlaikyti tam tikrą kainų stabilumą surengiant kassavaitinius pokalbius, per kuriuos reikėjo nuspręsti, ar atitinkamą savaitę kaina turi likti to paties lygio, ar padidėti arba sumažėti (vartojant pasakymą „veiksmų planas: pasikalbėti apie Portugaliją kitą savaitę: sprendimas dėl kainų: *status quo*, padidinti, sumažinti“). Todėl tai, kad *Pacific* rengėsi kitą savaitę po 2004 m. liepos 28 d. vykusią pietų sumažinti savo kainą Portugalijoje, negali įrodyti, jog šalys per šiuos pietus nesutarė bendradarbiauti dėl kainų. Taip pat tai, kad žodis „padidinti“ P1 užrašuose buvo išbrauktas, negali paneigti Komisijos aiškinimo, ir net reikia pažymėti, jog tai, kad P1 išbraukė šį žodį savo užrašuose dėl „veiksmų plano“, susijusio su Portugalija kitą savaitę, sutampa su ieškovių nurodyta aplinkybe, jog *Pacific* iš tikrųjų rengėsi kitą savaitę sumažinti savo kainą Portugalijoje.

240 Antra, neatsižvelgiant į klausimą, ar Komisija privalėjo įrodyti bendradarbiavimo, apie kurį kalbama užrašuose apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus, įgyvendinimą, ir į šalių paskesnių kontaktų įrodymų nagrinėjimą, pakanka konstatuoti, jog tai, kad Komisija nepateikė įrodymo, konkrečiai patvirtinančio, jog P1 ir C1 kontaktavo nuo savaitės, einančios po 2004 m. liepos 28 d. vykusią pietų, negali įrodyti, kad jiedu per šiuos pietus nesutarė.

241 Trečia, ieškovės teigia, kad su Graikija susiję užrašai rodo, jog C1 pateikė P1 trumpą *Chiquita* veiklos Graikijoje apžvalgą, kad ji įtikintų esant susitarimo dėl bendro tiekimo privalumų. Taigi pasakymas „padėti prastumti *Chiquita / Bonita* kombinaciją“ gali būti suprastas kaip reiškiantis, jog C1 pratino P1 prie minties, kad reikia tiekti konkurentui vaisius ir suteikti licencijas sudarius susitarimą dėl bendro tiekimo. Kadangi *Chiquita* neturėjo pakankamai licencijų, ji nusprendė sumažinti savo prekių ženklo *Consul* bananų pardavimus ir suteikti pirmenybę kito savo prekių ženklo *Chiquita* bananams, už kuriuos galėjo būti nustatytos didesnės kainos, – tai paaiškina šį pasakymą: „taip pat sumažinti *Consul. Chiquita* mintis: visa *Chiquita*, net pirmosios rūšies prekių ženklas“. Tokiomis aplinkybėmis pasakymas „padėti prastumti *Chiquita / Bonita* kombinaciją“ reiškia nuorodą į sumažėjusią konkurenciją *Pacific* prekių ženklui *Bonita* po vienašališko *Chiquita* sprendimo padidinti savo aukštesnės rūšies prekių ženklo *Chiquita* pardavimų apimtį ir sumažinti žemesnės rūšies prekių ženklo *Consul* apimtį. Alternatyvus paaiškinimas: šis pasakymas gali būti suprastas kaip C1 nurodymai dėl bananų, gautų iš PFCI, kokybės reikalavimų.

242 Pasakymai „*Chiquita* kainos Graikijoje = Italija“ ir „jie mano, kad tai turi būti = *Bonita* Italijoje ir Graikijoje“ neturėtų prasmės, nes nei *Chiquita* kainos, nei PFCI kainos Italijoje ir Graikijoje nebuvo vienodos. Taigi atitinkamos eilutės turėtų būti aiškinamos atsižvelgiant į pokalbius apie bendrą tiekimą ir atitinkamai jos reikštų, kad C1 bandė įtikinti P1 sudaryti susitarimą dėl bendro tiekimo, šiam paaiškindamas, kad jei PFCI, panaudodama savo licencijas, importuotų *Chiquita* bananus, kurie paskui būtų parduoti didele kaina, *Chiquita* sumokėtų dalį šios kainos *Pacific*, kad kompensuotų šios pelną, negautą sumažėjus *Pacific* prekių ženklo *Bonita* bananų importo apimčiai. Taigi šie pasakymai nėra įrodymas, kad abi konkurentės kalbėjosi apie atitinkamas savo tarifų strategijas ir juo labiau apie faktines rinkos kainas.

243 Todėl užrašuose niekas nerodo, kad *Chiquita* ir PFCI sudarė antikonkurencinį susitarimą dėl kainų strategijos Graikijoje, ir Komisija taip pat neįrodė, kad toks susitarimas buvo įgyvendintas. Šiuo atžvilgiu faktinės aplinkybės nedviprasmiškai rodo, kad PFCI kainų skirtumas Graikijoje ir Italijoje ne kiek nesumažėjo, o tai įvyktų, jei tariamas susitarimas būtų sudarytas ir įgyvendintas.

- 244 Komisija tvirtina, jog P1 užrašai rodo, kad, kiek tai susiję su tarifais Graikijoje, *Chiquita* nurodė turinti tikslą pakelti savo kainą Graikijoje iki savo kainos Italijoje lygio, kur jis buvo didesnis (kaip rodo pasakymas „*Chiquita* kaina Graikijoje = Italijoje), ir paaiškino, kad, jos nuomone, tokio pat požiūrio reikia laikytis dėl *Pacific* prekių ženklo *Bonita* bananų Graikijoje ir Italijoje (kaip rodo pasakymas „[*Chiquita*] mano, kad taip turėtų būti = *Bonita* Italijoje ir Graikijoje“). Be to, Komisijos teigimu, klausimas dėl atitinkamų *Chiquita* ir *Pacific* kainų Graikijoje ir Italijoje tarpusavio sąsajos nustatymo yra labai svarbi tema, susijusi su kiekvieno iš abiejų konkurenčių tarifų strategija (ginčijamo sprendimo 109 ir 110 konstatuojamosios dalys).
- 245 Taip pat Komisija patikslina, kad ginčijamame sprendime neteigiama, jog *Consul* prekių ženklo pardavimų sumažėjimas arba aplinkybė „prastumti *Chiquita* / *Pacific* kombinaciją“ buvo susitarimo dėl kainų nustatymo dalis. Taigi nereikia nagrinėti ieškovių argumentų, kuriais įrodinėjama, kad sprendimas sumažinti savo prekių ženklo *Consul* pardavimus savo prekių ženklo *Chiquita* naudai buvo vienašališkas *Chiquita* sprendimas.
- 246 Neatsižvelgiant į klausimą, ar su Graikija susiję užrašai liudija buvus susitarimą arba suderintus veiksmus ir ar Komisija būtinai turėjo atskirti šias dvi neteisėto elgesio formas (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 437 ir paskesnius punktus), konstatuotina, jog šiuose užrašuose nėra nuorodų, kurios patvirtintų ieškovių aiškinimą, kad jie atspindi pokalbius apie pasidalijimą didesne kaina, gauta už prekių ženklo *Chiquita* bananus, importuotus pagal *Pacific* licencijas. Atvirksčiai, iš šių užrašų matyti, kad C1 ir P1 pasikeitė informacija apie ketinimus ir strategiją dėl kainų nustatymo ir kad pirmasis išsakė antrajam savo nuomonę, kad *Pacific* turėjo pabandyti savo kainų lygį Graikijoje pakelti iki Italijos lygio (kaip rodo pasakymas „jie mano, kad taip turėtų būti = *Bonita* Italijoje ir Graikijoje“). Klausimas, ar vėliau faktinės kainos visiškai atitiko šiuos ketinimus, šiuo atveju visiškai nesvarbus ir, kad ir kaip būtų, ta aplinkybė, kad kainos neprilygo numatytosioms, negali paneigti išvados, kad užrašai liudija, jog *Chiquita* ir *Pacific* keisdavosi informacija apie ketinimus dėl kainų Graikijoje.
- 247 Ketvirta, ieškovės visų pirma teigia, kad su Italija susijusiuose užrašuose esantis pasakymas „išstumti *Dole* ir *Del Monte*“ negali atspindėti C1 ir P1 pokalbio, nes, kadangi *Dole* ir *Del Monte* bendrai priklausė apie 40 % Italijos rinkos, visiškai akivaizdu, jog nėra įtikinama, kad *Chiquita* ir PFCI, kurių dalis Italijos rinkoje sudarė tik apie 10 %, galėjo kalbėti apie tokią strategiją ir juo labiau susitarti dėl jos, be to, tai patvirtino ir C1, kuris per 2010 m. birželio 18 d. posėdį dėl P1 užrašų, kuriuose buvo užrašyta mintis „išstumti *Dole* ir *Del Monte*“, pareiškė, kad tai „tiesiog toks žmogus, kuris nežino, apie ką kalba“, ir kad „tai visiškai neprotinga“.
- 248 Toliau ieškovės tvirtina, kad pasakymai, pavartoti paskesnėse eilutėse, susijusiose su prekių ženklo *Consul* bananų pardavimų apimtys mažinimu ir prekių ženklo *Chiquita* pardavimų apimtys didinimu, taip pat turi būti suprantami kaip C1 paaiškinimai dėl vienašališko *Chiquita* plano dėl licencijų trūkumo sutelkti dėmesį į rentablesnius prekių ženklo *Chiquita* bananų pardavimus, – iš šių paaiškinimų P1 padarė išvadą, kad šia *Chiquita* strategija suteikiama vietos *Bonita* prekių ženklui. Taip pat pasakymai „reguluoti pasiūlą (Ekvadoras)“ ir „*Bonita* spaudžia kainas“ atspindi P1 mintį, jog tai, kad bananus iš Ekvadoro gautų ir *Chiquita*, leistų *Pacific* paspausti žemyn pasiūlos kainas šioje šalyje. Tačiau prekių ženklo *Consul* bananų pardavimų apimtys sumažinimas Italijoje buvo *Chiquita* įgyvendintas tik praėjus beveik metams nuo 2004 m. liepos 28 d. vykusių pietų, todėl šis sumažinimas jokiu būdu negalėjo nei būti susijęs su tema, kuria buvo kalbėta per šiuos pietus, nei atsirasti dėl antikonkurencinių veiksmų poveikio; kad ir kaip būtų, asmeninės išvados, P1 padarytos iš C1 paaiškinimų, nereiškia ir jokiu būdu neįrodo, kad būtų sudarytas bent menkiausias antikonkurencinis susitarimas siekiant pasidalyti rinkas arba derinti kainas.
- 249 Galiausiai ieškovės teigia, kad nuorodos, esančios pasakymuose „vietinis susitarimas (Italija / Portugalija / Graikija) ir „pernelyg didelė (buveinė). Neįmanoma“, taip pat turi būti aiškinamos kaip susijusios su bendru tiekimu ir kaip reiškiančios, jog P1 manė, kad būtų pernelyg

sudėtinga sudaryti susitarimą dėl bendro tiekimo, jei dalyvautų *Chiquita* ir PFCI pagrindinės buveinės, kaip parodė tai, kad ankstesni *Chiquita* ir LVP vadovybės pokalbiai buvo nesėkmingi, todėl buvo geriau sudaryti vietos lygmens susitarimą.

- 250 Visų pirma pažymėtina, kad iš ginčijamo sprendimo 112 konstatuojamosios dalies matyti, jog Komisija netvirtina nei kad šalys susitarė „išstumti *Dole* ir *Del Monte* iš [Italijos] rinkos“, nei kad toks sumanymas buvo grindžiamas „susitarimu, sudarytu siekiant pakenkti dviejų galingų konkurentų pozicijai rinkoje sumažinus prekių ženklo „Consul“ bananų pardavimų apimtį, vėliau juos pakeitus prekių ženklo „Bonita“ bananais ir padidinus kainas“. Todėl nereikia nei nagrinėti klausimo, ar užrašai tai įrodo, nei išsakyti nuomonės dėl to, ar įtikinamas galimas nagrinėjamų eilučių aiškinimas, pateiktas Komisijos raštuose ir ieškovių vertinamas kaip grindžiamas „grynomis spekuliacijomis“.
- 251 Kadangi ieškovių argumentai gali būti suprasti taip, kad jais vėl ketinama paneigti P1 užrašų patikimumą, remiantis per 2010 m. birželio 18 d. apklausą C1 išsakytu teiginiu, kad mintis „išstumti *Dole* ir *Del Monte*“ buvo „visiškai neprotinga“ ir rodė, kad jos autorius „tiesiog [yra] toks žmogus, kuris nežino, apie ką kalba“, pakanka pažymėti, pirma, kad argumentai, grindžiami tariamu P1 užrašų nepatikimumu, šio sprendimo 194 ir paskesniuose punktuose jau buvo atmesti, ir, antra, nebent tolesnis ieškovių argumentų dėl C1 parodymų visumos nagrinėjimas (žr. šio sprendimo 336 ir paskesnius punktus) parodytų kitaip, darytina išvada, kad vien C1 pareiškimas, jog mintis „išstumti *Dole* ir *Del Monte*“ buvo neprotinga, – pareiškimas, kuris, aiškinamas atsižvelgiant į kontekstą ir visas, galiausiai nėra vienareikšmis, – negali įrodyti nei kad šalys nesikalbėjo šia tema, nei kad visi užrašai neatspindi pokalbio per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus.
- 252 Toliau tai, kad šalys skirtingai aiškina pasakymus „*Consul* sumažinimas: 15 000 per savaitę <...> dėmesys *Chiquita* [prekių ženklo] pardavimų apimties padidinimui <...> Suteikti vietos *Bonita* <...> Pasiūlos reguliavimas (Ekvadoras)“, siejasi su klausimu, ar reikia daryti išvadą, kad šie pasakymai atspindi paties P1 pamąstymus po C1 paaiškinimų dėl vienašališkos *Chiquita* strategijos, susijusios su jos prekių ženklo *Chiquita* bananų pardavimų apimties padidinimu ar bendra konkurenčių strategija, skirta paskatinti kainų augimui ir reguliuoti tiekimui iš Ekvadoro keičiant atitinkamų jų prekių ženklų importo strategiją. Šiuo klausimu konstatuotina, nesant reikalo pareikšti nuomonės dėl ieškovių argumentų, susijusių su klausimu, ar dėl BRO rinkos reguliavimo buvo palikta galimybė keisti importuojamus kiekius, kad ieškovių aiškinimas, kuriuo norima pasakyti, jog užrašuose yra perteikti vienašališki paaiškinimai ir pamąstymai, negali būti priimtas, nes jam prieštarauja pasakymas „vietinis susitarimas“, kuris yra iškart po nagrinėjamų ištraukų, ir visų užrašų ištraukos, kurios rodo, kad jie atspindi dvišalius susitarimus (žr. šio sprendimo 231, 232 ir 235 punktus).
- 253 Ieškovių priminta aplinkybė, kad *Chiquita* strategiją dėl savo prekių ženklo *Consul* pardavimų apimties mažinimo ir kito savo prekių ženklo *Chiquita* pardavimų apimties didinimo pradėjo įgyvendinti tik praėjus metams nuo 2004 m. liepos 28 d. vykusių pietų, ir nuoroda į C1 parodymus, kuriuose teigė, jog ši strategija buvo grindžiama tik vidaus komercinėmis priežastimis, yra susijusios ne tiek su klausimu, apie ką buvo kalbėta per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus, kiek su galimais šių pietų padariniais, todėl yra susijusios, kaip teisingai pažymi Komisija, su veiksmų derinimo poveikiu.
- 254 Galiausiai, atsižvelgiant į užrašų visumą ir išdėstytus samprotavimus, konstatuotina, kad tegali būti atmestas ieškovių teiginys, kad pasakymai „vietinis susitarimas (Italija / Portugalija / Graikija)“ ir „pernelyg didelė (buveinė). Neįmanoma“ taip pat turi būti aiškinami kaip susiję su bendru tiekimu ir kaip reiškiantys, jog P1 manė, kad būtų pernelyg sudėtinga pasirašyti susitarimą dėl bendro tiekimo, jei dalyvautų *Chiquita* ir PFCI pagrindinės buveinės, kaip parodė tai, kad ankstesni *Chiquita* ir LVP vadovybės pokalbiai buvo nesėkmingi, todėl buvo geriau sudaryti vietos lygmens susitarimą.
- 255 Penktą, dėl to paties ieškovių argumentai, kad nė vienas iš sakinių, esančių užrašuose pavadinimu „Veiksmų planas“, nėra pakankamai aiškus, kad būtų padaryta išvada, jog *Chiquita* ir PFCI iš tikrųjų sudarė susitarimą ir parengė tolesnio bendradarbiavimo trijų etapų veiksmų planą, taip pat negali būti

priimti. Atvirksčiai, „veiksmų plano“ sudedamosios dalys P1 užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus pabaigoje sudaro pokalbio, įvykusio per minėtus pietus, ir strategijos, dėl kurios šia proga šalys susitarė, santrauką.

256 Iš visų išdėstytų argumentų matyti, kad alternatyvus ieškovių aiškinimas negali paneigti išvadų, kurias Komisija padarė remdamasi P1 užrašais apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus.

– Dėl kaltės įrodymų, galinčių patvirtinti, kad buvo sudarytas antikonkurencinis susitarimas, buvimo

257 Ieškovės teigia, kad Komisija nepateikė jokio įrodymo, patvirtinančio, kad *Chiquita* ir *Pacific* per dalykinius pietus sudarė antikonkurencinį susitarimą. Vienintelis papildomas dokumentas, kuris, Komisijos nuomone, patvirtina „[P1] pastabas dėl strategijos“, – tai *Chiquita* vidaus dokumentas, C2 parengtas nustojus galioti licencijų tvarkai, kuriame yra pateiktas bananų rinkos pasibaigus minėtos tvarkos galiojimui vertinimas.

258 Ieškovių teigimu, Komisijos aiškinimas ginčijamo sprendimo 118 ir 119 konstatuojamosiose dalyse, kad pasakymas „įtakos rinkai, *Bonita* daromos „iš apačios“, visiškai nebuvo“ patvirtina, jog *Chiquita* numatė, kad rinką valdys *Bonita*, ir buvo nusivylusi rezultatais, turi būti atmestas, nes šis vidaus dokumentas neapima nagrinėjamo laikotarpio. Negali būti daroma išvada, kad *Chiquita* numatė, jog PFCI dėl per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus sudaryto susitarimo rinkoje elgsis konkrečiu būdu, ir įtikinamesnis yra paaiškinimas, kad PFCI paprasčiausiai veikė kitaip, nei buvo vienašališkai numaćiusi *Chiquita*. Be to, vien tai, kad vidaus dokumente yra nurodyta, jog PFCI įtakos „visiškai nebuvo“, aiškiai prieštarauja Komisijos pareiškimams dėl to, kad *Chiquita* ir PFCI įgyvendino susitarimą, skirtą jų elgesiui rinkoje suderinti.

259 Ieškovių argumentus reikia atmesti.

260 Pirma, jau buvo nurodyta, kad Komisija rėmėsi nagrinėjamu vidaus dokumentu tik kaip įrodymu, patvirtinančiu P1 užrašų patikimumą, o ne kaip įrodymu, patvirtinančiu susitarimo sudarymą per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus arba tokio susitarimo įgyvendinimą (žr. šio sprendimo 216 punktą).

261 Antra, nepriklausomai nuo to, kad Komisija nurodė, jog iš įrodymų visumos, kuria rėmėsi šioje byloje, buvo matyti, kad 2004 m. liepos 28 d. susitarimas šalių buvo tęsiamas toliau kontaktuojant iki 2005 m. balandžio 8 d. (ginčijamo sprendimo 187–195 konstatuojamosios dalys), primintina, atsižvelgiant tik į užrašus apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus, kad, turėdama dokumentinį įrodymą, liudijantį buvus antikonkurencinį susitarimą, Komisija neprivalo pateikti įrodymų, patvirtinančių minėtą susitarimą arba jo įgyvendinimą, ir kad, atvirksčiai, ieškovės turi įrodyti, jog Komisijos pateikti įrodymai yra nepakankami.

262 Šiuo klausimu iš šio sprendimo 181 punkte nurodytos teismų praktikos matyti, kad kai konstatuodama konkurencijos teisės pažeidimą Komisija pasiremia dokumentiniais įrodymais, atitinkamos įmonės turi ne paprasčiausiai nurodyti galimą Komisijos teiginio alternatyvą, bet įrodyti, kad ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų nepakanka pažeidimui konstatuoti.

263 Todėl ieškovių argumentas, esą vien tai, kad vidaus dokumente yra nurodyta, jog PFCI įtakos „visiškai nebuvo“, aiškiai prieštarauja Komisijos pareiškimams dėl to, kad *Chiquita* ir PFCI įgyvendino susitarimą, skirtą jų elgesiui rinkoje suderinti, negali paneigti užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus patikimumo.

264 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovių argumentai, susiję su įrodymų, galinčių patvirtinti antikonkurencinio susitarimo buvimą, nebuvimu, turi būti atmesti, todėl turi būti atmesti visi argumentai dėl P1 užrašų ir 2004 m. liepos 28 d. vykusių pietų.

Dėl su tolesniu bendradarbiavimu susijusių *Chiquita* ir PFCI kontaktų po 2004 m. liepos 28 d.

265 Ieškovės ginčija Komisijos teiginį, kad kontaktai dėl kainų buvo dažnesni, nei nurodė *Chiquita*, ir prasidėjo beveik iškart po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo (ginčijamo sprendimo 121 konstatuojamoji dalis). Nei PFCI pateikti skambučių telefonu sąrašai, nei Komisijos nurodyti du P1 užrašai negali įrodyti, kad taip buvo.

– Dėl P1 skambučių telefonu išklotinių

266 Primintina, kad ginčijamame sprendime Komisija nurodė, jog po 2004 m. liepos 28 d. C1 ir P1 ėmė nuolat susiskambinti, nuo 2004 m. rugsėjo mėn. iki 2006 m. birželio mėn. jie tai darė iš viso apie 15–20 kartų, ir šiuo klausimu pasirinko skambučių P1 mobiliuoju telefonu išklotinėmis bei C1 ir *Chiquita* parodymais, duotais 2007 m. lapkričio mėn. ir 2008 m. vasario 15 d. ir gegužės 22 d. atliekant patikrinimus (ginčijamo sprendimo 101 konstatuojamoji dalis ir 160 išnaša puslapio apačioje).

267 Komisija tvirtino, jog P1 skambučių jo mobiliuoju telefonu 2004 m. vasario–liepos mėn., 2004 m. spalio–gruodžio mėn. ir 2005 m. sausio–lapkričio mėn. išklotinės rodo, kad jis keturiolika kartų skambino C1 ir du kartus skambino *Chiquita Italia*. Be to, Komisija nurodė, kad *Pacific* tvirtino neturinti skambučių fiksuotojo telefono ryšio linija išklotinių ir kad gali pateikti tik 2005 m. skambučių mobiliuoju telefonu išklotines, todėl išklotinės, kurios, kad ir kaip būtų, susijusios tik su P1 skambučiais C1 arba *Chiquita*, yra fragmentiškos ir neparodo viso vaizdo (ginčijamo sprendimo 101 konstatuojamoji dalis ir 159 išnaša puslapio apačioje).

268 Ieškovės teigia, kad Komisija, nors turėjo P1 skambučių mobiliuoju telefonu 2004 m. vasario–liepos mėn., 2004 m. spalio–gruodžio mėn. ir 2005 m. sausio–lapkričio mėn. išklotines, galėjo nustatyti tik keturiolika P1 skambučių C1, visi jie buvo po 2005 m. sausio 20 d. (ginčijamo sprendimo 159 išnaša), ir kad tik du skambučiai, kurių trukmė buvo atitinkamai 20 sekundžių ir viena minutė penkios sekundės, buvo laikotarpiu nuo 2005 m. sausio 20 d. iki balandžio 8 d. Todėl Komisija negalėjo šių skambučių sąrašų naudoti pagrįsti savo išvadai, kad P1 ir C1 laikotarpiu nuo 2005 m. sausio 20 d. iki balandžio 8 d. įgyvendino antikonkurencinį susitarimą.

269 Visų pirma pažymėtina, kad dėl skambučių telefonu išklotinių fragmentiškumo (žr. šio sprendimo 267 punktą), kaip teisingai tvirtina Komisija, kitų išklotinių, rodančių šalių kontaktus, nebuvimas negali būti aiškinamas kaip rodantis, kad tokių kontaktų nebuvo. Ieškovių argumentas, esą Komisija išklotinių fragmentiškumu naudojasi pagrįsti prielaidai, kad tokių skambučių buvo, ir taip perkelia įrodinėjimo našta, šiuo atžvilgiu turi būti atmestas, nes Komisija, grįsdama savo išvadą dėl nuoseklios šalių keitimosi informacija sistemos, remiasi ne minėtu fragmentiškumu, o įrodymų visuma (žr. šio sprendimo 187–189 punktus), įskaitant išklotines, kurios liudija 2005 m. sausio ir balandžio mėn. buvus du P1 ir C1 kontaktus telefonu.

270 Taip pat šių dviejų skambučių nedidelė trukmė negali įrodyti, kad pokalbių turinys nebuvo antikonkurencinis, nes esant nustatytai keitimosi informacija sistemai informaciją apie būsimus ketinimus dėl kainų įmanoma perduoti per trumpą laiką.

271 Galiausiai ieškovių argumentas, kad joks Komisijos pateiktas įrodymas nepatvirtina prielaidos, jog po 2004 m. liepos 28 d. šalys reguliariai bendravo, turi būti vertinamas išnagrinėjus kitus ieškovių argumentus, be kita ko, argumentą, kuriuo teigiama, jog C1 parodymai aiškiai prieštarauja tam, kad jis reguliariai bendravo su P1, kalbant apie tai, ar Komisija teisėtai pripažino šioje byloje nagrinėjamą pažeidimą „vienu tęstiniu“ (žr. šio sprendimo 475 ir paskesnius punktus).

272 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad argumentus, grindžiamus tik P1 skambučių telefonu išklotinėmis, reikia atmesti, nebent tolesnių ieškovių argumentų nagrinėjimas parodytų kitaip.

– Dėl 2004 m. rugpjūčio mėn. P1 užrašų

- 273 Pažymėtina, kad ginčijamame sprendime Komisija tvirtino, jog P1 užrašai rodo, kad dviem atskirais atvejais 2004 m. rugpjūčio mėn., t. y. praėjus maždaug vienai ir dviem savaitėms po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo, jis kontaktavo su C1 ir C2 iš *Chiquita*, kad aptartų atitinkamai būsimas kainas Graikijoje bei Italijoje ir Portugalijos rinkos pokyčius. Komisijos teigimu, šie užrašai yra su tolesniu bendradarbiavimu susijusių *Chiquita* ir *Pacific* kontaktų po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo įrodymai ir patvirtina, kad tai nebuvo vienietinis įvykis ir kad pagal per tą susitikimą sukurtą slaptą sistemą šalys ėmėsi tolesnių veiksmų jai įgyvendinti (ginčijamo sprendimo 122 ir 124 konstatuojamosios dalys).
- 274 Komisija nurodo, pirma, jog iš pirmųjų dviejų užrašų matyti (ginčijamo sprendimo 123 konstatuojamoji dalis), kad vienas P1 ir C1 kontaktas buvo 2004 m. rugpjūčio 6 d., penktadienį (32 savaitė), tuomet jie pasikeitė informacija apie tarifus, ir kad net jei dėl praėjusio laiko neįmanoma paaiškinti visų detalių, šie užrašai rodo, kad, aptarę kiekvieno iš jų laivų atvykimo grafiką, *Pacific* ir *Chiquita* kalbėjosi ir pasikeitė informacija apie kainas – tai patvirtina ta aplinkybė, kad P1 minimos kainos (kaip nurodyta vartojant pasakymą „*Bonita*: 10,75 € <...> *Chiquita* 10,75 € [dabar] ne žemiau <...> Graikija 15,50–16,25 € – t[ie] pat[ys] lyg[iai]“) labai panašios į T2 kainas, kurias *Chiquita* ir *Pacific* iš tikrųjų taikė savo pagrindiniams klientams tuo metu, kai įvyko šis kontaktas (ginčijamo sprendimo 124 konstatuojamoji dalis).
- 275 Komisija teigia, antra, kad antrasis P1 užrašas liudija kitą *Pacific* ir *Chiquita* kontaktą buvus praėjus nedaug laiko po 2004 m. rugpjūčio 11 d., tuomet P1 ir C2 kalbėjosi bent apie [stabilias] sąlygas Portugalijos rinkoje, nes užrašė nurodyta: „*Chiquita* [C2] <...> Portugalija stabilu“, ir kad Portugalijos sektoriaus stabilumą patvirtina faktinės kainos, kurias *Chiquita* taikė už žalius bananus 2004 m. rugpjūčio 6–20 d. Portugalijoje (ginčijamo sprendimo 125 konstatuojamoji dalis).
- 276 Ieškovės teigia, kad Komisija ignoruoja tikrąjį 2004 m. rugpjūčio 6 d. P1 užrašų turinį (žr. šio sprendimo 274 punktą) ir juos aiškina taip, kad jie atitiktų jos teiginius. Pavyzdžiui, iš trijų paprastų eilučių, esančių šiuose užrašuose, Komisija daro išvadą, kad šalys aptarė informaciją dėl kainų, nes ten nurodytos kainos, atrodo, atitinka T2 kainas, kurias *Chiquita* ir PFCI iš tikrųjų taikė Graikijoje ir Italijoje, bet visiškai neatsižvelgia į kitas šiuose užrašuose nurodytas kainas ir informaciją.
- 277 Grįsdamos savo argumentus ieškovės, pirma, ginčija Komisijos teiginį, kad užrašuose nurodytos kainos atitinka kainas, kurias nagrinėjamu laikotarpiu *Chiquita* ir *Pacific* iš tikrųjų taikė, ir, antra, teigia, kad kita užrašuose esanti informacija nėra teisinga, neatitinka tikrųjų įvykių, yra viešai žinoma ir neatitinka „veiksmų plano“, kurį 2004 m. liepos 28 d. tariamai sudarė C1 ir P1.
- 278 Pirma, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į šalių pateiktus kainų sąrašus, ieškovių argumentas, esą užrašuose nurodytos kainos neatitiko tikrųjų *Chiquita* ir *Pacific* pardavimų kainų, negali būti priimtas. Pavyzdžiui, užrašuose minimas pasakymas „*Bonita*: 10,75 € <...> *Chiquita* 10,75 € [dabar] ne žemiau <...> Graikija 15,50–16,25 € – t[ie] pat[ys] lyg[iai]“, o kainų sąrašai patvirtina, kad:
- *Chiquita* 2004 m. 33 savaitės pardavimų pagrindiniams jos klientams Graikijoje faktinė žalių bananų T2 kaina buvo 15,00–15,50 EUR už dėžę, o 2004 m. 33 savaitės pardavimų daugeliui jos klientų Italijoje faktinė žalių bananų T2 kaina buvo 16,00–16,25 EUR už dėžę;
 - *Pacific* 2004 m. 31 savaitės (kai *Pacific* laivas atplaukė į Graikiją) pardavimų pagrindiniams jos klientams Graikijoje faktinė žalių bananų T2 kaina buvo 10,50–10,75 EUR už dėžę, o 2004 m. 34 savaitės (kai kitas *Pacific* laivas atplaukė į Graikiją) pardavimų pagrindiniams jos klientams Graikijoje faktinė žalių bananų T2 kaina buvo 10,25 EUR už dėžę (ginčijamo sprendimo 124 konstatuojamoji dalis ir 192 išnaša).

- 279 Visų pirma ieškovių argumentai, kad užrašuose nurodytos kainos neatitiko faktinių *Chiquita* kainų, yra grindžiami tuo, kad atsižvelgiama į visus skaičius, einančius po žodžio „Chiquita“ (11,50–11,75 EUR, 10,50–10,75 EUR, 10,75 EUR ir galiausiai 15,50–16,25 EUR), tačiau visi šie skaičiai nebūtinai atitinka *Chiquita* kainas. Kadangi skaičiai nuo 10 iki 11 EUR atitinka *Pacific* pardavimų kainas, šių skaičių nurodymas po žodžio „Chiquita“ gali reikšti, kad jie atitinka kainas, kurias *Chiquita* patarė *Pacific* pasiūlyti – tai, atrodo, patvirtina pastaba „ne mažiau“. Šiuo atžvilgiu argumentas, kad PFCI šią savaitę negalėjo derinti savo kainų su *Chiquita*, nes 33 savaitę Graikijoje neatliko jokių pardavimų, turi būti atmestas, kadangi visiškai gali būti, jog užrašai yra susiję su 31 arba 34 savaitę, kuriomis, be to, *Pacific* kainos atitinka nurodytąsias užrašuose. Toliau ieškovės nepaneigia konstatavimo, kad skaičiai 15,50 ir 16,25 atitinka *Chiquita* pardavimų jos klientams Graikijoje ir Italijoje kainas nagrinėjamu laikotarpiu. Galiausiai ieškovių argumentas, kad užrašuose nėra nurodyta Italija, turi būti atmestas, nes net jeigu juose ši šalis formaliai nėra nurodyta, pasakymas „Graikija 15,50–16,25 € – t[ie] pat[ys] lyg[iai]“ ir šio sprendimo 278 punkte nurodyti faktinių kainų lygiai rodo, kaip teisingai tvirtina Komisija, kad užrašuose yra lyginamos *Chiquita* pardavimo Graikijoje ir Italijoje kainos.
- 280 Antra, ieškovės, remdamosi įrodymais, teigia, kad pasakymai „[p]radedame kitą savaitę. 93 000 dėžių dviem savaitėms“ pavadinimu „Graikija“ ir „Bonita: 10,75 € 0,25 (transportas)“ negali atitikti tikrovės atsižvelgiant į tam tikrus duomenis, susijusius su bananų kiekiais, kuriuos Graikijoje PFCI pristatė 2004 ir 2005 m., ir bananų gabenimo iki Graikijos kainą, ir atmeta šiuo atžvilgiu Komisijos pasiūlytus paaiškinimus kaip spekuliacijas, kurios nėra nei patikimos, nei įtikinamos, o ji, taip pat remdamasi įrodymais, tą patį teigia dėl ieškovių pateiktų aiškinimų.
- 281 Konstatuotina, kad ginčijamame sprendime Komisija apsiribojo teiginiu, jog iš nagrinėjamų užrašų matyti, kad P1 ir C1 kontaktas buvo 2004 m. rugpjūčio 6 d., penktadienį, taip pat, kad yra daug nuorodų į būsimas kainas, todėl akivaizdu, jog buvo pasikeista informacija dėl abiejų įmonių būsimo elgesio tarifų atžvilgiu, kad aptariamai tarifai buvo susiję su kainomis Graikijoje ir Italijoje, – tai patvirtino ta aplinkybė, kad užrašuose nurodytos kainos atitiko faktiškai taikytas kainas ir kad dėl praėjusio laiko ji negalėjo aiškinti visos kitų nuorodų informacijos (žr. šio sprendimo 274 punktą). Todėl, kadangi nebuvo įrodyta ir net nebuvo tvirtinama, kad tos kitos nuorodos leidžia paneigti šį Komisijos aiškinimą, o ieškovės tik tvirtina ir stengiasi įrodyti, kad ši informacija „nėra tiksli ir neatitinka tikrų įvykių“, Bendrajam Teismui nėra būtina pareikšti nuomonės apie dėl šių nuorodų šalių pateiktus argumentus ir įrodymus.
- 282 Trečia, ieškovės nurodo, kad, be netikslios informacijos, užrašuose taip pat yra informacija, kuri 32 savaitę buvo viešai žinoma. Tačiau konstatuotina, kaip daro Komisija, jog tai gali tik rodyti, kad per savo antikonkurencinius kontaktus šalys taip pat pasikeitė informacija, kuri galėjo būti gauta iš kitų šaltinių. Šiuo klausimu, be to, pažymėtina, kad konkurento nuomonė dėl vienos ar kitos pasiūlos ar paklausos sąlygoms svarbios informacijos, kuri gali būti gauta kitaip, negu diskutuojant su atitinkamomis įmonėmis, ir jos poveikis rinkos pokyčiams iš principo nėra viešai prieinama informacija (2013 m. kovo 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija*, T-588/08, 279 punktas).
- 283 Ketvirta, ieškovės dėl antrųjų 2004 m. rugpjūčio mėn. užrašų teigia (ginčijamo sprendimo 125 konstatuojamoji dalis) (žr. šio sprendimo 275 punktą), kad Komisija nepaaiškina, kaip šie užrašai įrodo buvus kokį nors P1 ir C2 kontaktą arba kokio nors susitarimo įgyvendinimą, ir kad teiginys, jog C2 paskelbė, kad kainos Portugalijoje nepasikeis, galėjo būti gandas, kurį P1 išgirdo PFCI biure.
- 284 Tačiau šie argumentai turi būti atmesti, nes, atsižvelgiant į visus jau aptartus įrodymus, atrodo pagrįsta iš pasakymo „*Chiquita* [C2] [sic] <...> Portugalija stabilu“, esančio antruose 2004 m. rugpjūčio mėn. užrašuose, daryti išvadą, jog buvo P1 ir C2 kontaktas ir tuomet pastarasis pirmajam nurodė, kad kainos Portugalijoje išliks stabilios, juo labiau kad ieškovės nepateikia jokie įrodymo pagrįsti savo teiginiui, jog tai, kad C2 paskelbė, jog kainos išliks stabilios, buvo P1 išgirstas „gandas“, ir kad faktinių *Chiquita* taikytų žalių bananų kainų Portugalijoje stabilumą 2004 m. rugpjūčio 6–20 d. laikotarpiu patvirtina *Chiquita* agento Portugalijoje kainų sąrašas.

- 285 Galiausiai, penkta, ieškovės teigia, kad tokie tolesnį bendradarbiavimą turintys užtikrinti kontaktai, kaip Komisijos nustatytieji remiantis 2004 m. rugpjūčio 6 d. užrašais, neatitinka „veiksmų plano“, tariamai C1 ir P1 sudaryto 2004 m. liepos 28 d., nes pagal tai, kaip Komisija aiškina šį „veiksmų planą“, *Chiquita* ir PFCI dėl savo jungtinės strategijos Graikijoje susitarė tik po to, kai numatė savo bendrą strategiją Portugalijoje ir Italijoje. Tačiau Komisija nepateikė jokio galimų su tolesniu bendradarbiavimu šiose dviejose šalyse susijusių kontaktų įrodymo.
- 286 Šie argumentai turi būti atmesti. Iš tiesų ne tik abu 2004 m. rugpjūčio mėn. užrašai rodo, kad šalys kalbėjo tiek apie Portugaliją (žr. šio sprendimo 283 ir 284 punktus), tiek, sprendžiant pagal prasmę, apie Italiją (žr. šio sprendimo 278 ir 279 punktus) ir apie Graikiją, bet, be to, Komisija teisingai tvirtina, kad šių įrodymų patikimumui negali pakenkti vien ta aplinkybė, kad šalys preciziškai nesilaikė 2004 m. liepos 28 d. „veiksmų plane“ nustatytos tvarkos.
- 287 Iš visų išdėstytų samprotavimų matyti, kad ieškovių argumentai, kuriais siekiama užginčyti su tolesniu bendradarbiavimu susijusių *Chiquita* ir PFCI kontaktų po 2004 m. liepos 28 d. įrodymus, turi būti atmesti.

Dėl papildomų kontaktų nuo 2005 m. vasario mėn. iki 2005 m. balandžio mėn.

- 288 Ieškovės teigia, kad Komisija remiasi vieninteliu vidaus elektroniniu laišku, kurį P1 išsiuntė P2 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. (ginčijamo sprendimo 127 konstatuojamoji dalis), ir lentelę, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* kainos – 2005“ (ginčijamo sprendimo 130 konstatuojamoji dalis), kad įrodytų „beveik kassavaitinį kainų derinimą 2005 m. 6–15 savaitėms“, nors šis dokumentas turi būti suprantamas taip, kad jame susipina, viena vertus, P1 užrašai, kita vertus, jo, kaip PFCI finansų kontrolieriaus, užduotys ir galiausiai polinkis perdėti, kad įgytų savo viršininkų pagarbą.
- 289 Ieškovės, pirma, kalba apie įrodymus, skirtus patvirtinti, kad P1 neturėjo jokios atsakomybės PFCI kainų nustatymo srityje ir kad jis viešai prieinamos informacijos pagrindu atliko sisteminimo užduotį, antra, pateikia savo pačių 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško aiškinimą, kurį, be kita ko, sudaro teiginys, jog niekas nerodo, kad jame esanti informacija yra gauta iš *Chiquita*, ir galiausiai, trečia, teigia, kad šį aiškinimą patvirtina *Chiquita* ir C1 parodymai.

– Ginčijamas sprendimas

- 290 Primintina, kad ginčijamame sprendime Komisija nurodė, jog tai, kad kainų derinimo sistemos, *Pacific* ir *Chiquita* sukurtos per 2004 m. liepos 28 d. susitikimą, buvo toliau laikomasi ir ji buvo įgyvendinama, įrodo *Pacific* vidaus elektroninis laiškas, kurį P1 išsiuntė savo viršininkui P2 ([*konfidencialu*]) 2005 m. balandžio 11 d. (2005 m. 15 savaitė) 9 val. 57 min., ir lentelę, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* kainos – 2005“ su informacija apie *Chiquita* kainas 2005 m. 6–13 savaitėms. Komisijos teigimu, šie dokumentai kartu rodo, kad P1 iš *Pacific* ir C1 iš *Chiquita* nuo 2005 m. vasario mėn. iki 2005 m. balandžio mėn. pradžios (2005 m. 6–15 savaitės) beveik kiekvieną savaitę tarėsi dėl kainų (ginčijamo sprendimo 126 konstatuojamoji dalis).
- 291 Komisija paaiškina, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške P1 praneša P2 savo nesenu kontaktų su C1 dėl kainų kartelio turinį (kaip rodo pasakymo „Siunčiu naujausią informaciją apie kainas, aptartas su [C1]“), įskaitant svarbią informaciją dėl *Chiquita* kainų tarifų (ginčijamo sprendimo 127 konstatuojamoji dalis). Toliau Komisija tvirtina, jog elektroniniame laiške esanti lentelė rodo *Chiquita* bananų kainas (kaip tai matyti iš pasakymo „*Chiquita* kainos – 2005 m. <...> bruto kainos eurais“) 2005 m. 9–15 savaitėms, pateikiamas atskirai pagal prekių ženklą (*Chiquita* ir *Consul*) ir šalį (Italija, Graikija ir Portugalija). Dėl savaitės nuo 2005 m. balandžio 11 d. pirmadienio, t. y. nuo 15 savaitės, pažymėtina, kad kainos yra pažymėtos „(f)“ kaip „forecast“

(numatyta), o tai rodo susitarimą dėl būsimų kainų. Be to, *Chiquita* numatytos kainos Italijoje, Graikijoje ir Portugalijoje atitinka T2 kainas, kurias *Chiquita* per šią savaitę faktiškai taikė savo pagrindiniams klientams (ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamoji dalis).

292 Toliau Komisija nurodo, kad iš paaiškinimų lentelės apačioje, susijusių su lentelėje nurodytomis skirtingų savaitių *Chiquita* kainomis, matyti P1 ir C1 slaptų beveik kassavaitinių kontaktų dėl būsimų kainų turinys. Paaiškinimuose nurodyta: „10 savaitė: jis padidins P & S [Portugalija ir Ispanija] iki mūsų lygio“; „13 savaitė: *Chiquita* jaučia spaudimą sumažinti kainas tik Italijoje (po Velykų). Mudu susitarėme išlaikyti nepakitusias kainas“, „14 savaitė: *Chiquita* jaučia spaudimą sumažinti kainas Italijoje, ypač Šiaurės. Jis skambino prašydamas, kad suderintume mūsų strategiją kitą savaitę ir kad pabandytume nekeisti“, „15 savaitė – <...> Kalbėjau su [C1] ir jis duos nurodymus, kad kainos liktų nepakitusios“ (ginčijamo sprendimo 129 konstatuojamoji dalis).

293 Komisijos teigimu, tai, kad šie slapti kontaktai 2005 m. vasario–balandžio mėn. laikotarpiu buvo beveik kiekvieną savaitę, įrodo lentelė „*Chiquita* kainos – 2005 m.“, kurios data nenurodyta, – ji buvo rasta atspausdinta P2 iš *Pacific* biure, tame pačiame segtuve kaip ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas, ir yra ankstesnė šiame elektroniniame laiške esančios lentelės versija (ginčijamo sprendimo 130 konstatuojamoji dalis). Komisija pažymi, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške esanti lentelė buvo susijusi su 2005 m. 9–15 savaitėmis, o lentelė, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* kainos – 2005 m.“ susijusi su 2005 m. 6–13 savaitėmis ir joje yra tie patys paaiškinimai dėl 10 ir 13 savaitių kaip ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške esančioje lentelėje (kaip rodo šie pasakymai: „10 savaitė: jis padidins P & S [Portugalija ir Ispanija] iki mūsų lygio“; „13 savaitė: *Chiquita* jaučia spaudimą sumažinti kainas tik Italijoje (po Velykų). Mudu susitarėme išlaikyti nepakitusias kainas“). Ši aplinkybė patvirtina, kaip nurodė P1 savo 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške (kuriame yra pasakymas „Siunčiu naujausią informaciją apie kainas, aptartas su [C1]“), kad lentelė ir paaiškinimai buvo nuolat, beveik kiekvieną savaitę, P1 atnaujinami remiantis jo bendradarbiavimu su C1 dėl žalių bananų kassavaitinių kainų Portugalijoje, Graikijoje ir Italijoje (ginčijamo sprendimo 131 konstatuojamoji dalis).

– Dėl elektroninio laiško, išsiųsto 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min., konteksto ir aplinkybių

294 Pirma, ieškovės teigia, kad P1 niekada neturėjo nė menkiausios atsakomybės *Pacific* pardavimų arba apimtys ar kainų nustatymo srityje.

295 Šį argumentą reikia atmesti. Iš tiesų pažymėtina, jog Komisija tvirtino, ir ieškovės nepateikė dėl to tinkamo prieštaravimo, kad, nepaisant *Pacific* einamų pareigų, P1 dalyvaudavo vidaus susitikimuose, per kuriuos būdavo aptariamos kainos, kad jis pranešdavo P2 apie savo slaptus kontaktus su *Chiquita* ir kalbėdavosi apie kainas su *Pacific* pardavimų skyriaus nariais, pavyzdžiui, su P3, kaip tai įrodo 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas, kuriame, be kita ko, yra šie pasakymai: „Pranešiau [P3] ir [P4], kad *Aldi* nepakito 15 savaitę“, „[P3] nesiliauja man sakyti, kad Italijoje kainos krinta“.

296 Taip pat Komisija pateikia tiesioginio P1 dalyvavimo PFCI vadovybėje įrodymų:

— įvairias jo užrašų ištraukas, kurios rodo, kad jis aukštu lygiu dalyvavo visose prekybos bananais srityse, be kita ko, sprendžiant klausimus dėl tarifų, kiekių, licencijų ir tiekimo, taip pat kontaktuojant su klientais ir kitais rinkos dalyviais (pavyzdžiui, uosto operatoriais), ir kurios liudija buvus jo pokalbius su PFCI darbuotojais ir P2 bei jo verslo keliones;

— 2005 m. vasario 23 d. elektroninį laišką, C1 išsiųstą C3 ir C4 iš *Chiquita* dėl importo, kuriame P1 minimas kaip kontaktinis asmuo bei *Chiquita* darbuotojų ir P2 tarpininkas, taip pat 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstą elektroninį laišką (žr. šio sprendimo 290–292 punktus);

— *Pacific* patikrinimo dokumentus.

- 297 Be to, reikia pažymėti, kaip tai daro Komisija (ginčijamo sprendimo 324 konstatuojamoji dalis), jog tai, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas ir lentelė, kurios data nenurodyta, su informacija dėl *Chiquita* kainų 2005 m. 6–13 savaitėms buvo rasti P2 biure atspausdinti ir įsegti į segtuvą, rodo, kad P1 „surinkta“ informacija buvo *Pacific* panaudota.
- 298 Kadangi ieškovės apsiriboja teiginiu, kad „[P1] neturėjo jokių įgaliojimų priimti sprendimų dėl pardavimų, kiekių arba kainų nustatymo, kad jis taip pat nedalyvavo nė viename iš pokalbių, per kuriuos buvo nustatomi kainų lygiai“, ir kad „niekas bylos medžiagoje neįrodo, jog [P1] iš tikrųjų perdavė informaciją apie *Chiquita* pardavimų skyriui“, konstatuotina, kad jos nepaneigia Komisijos pateiktą įrodymų.
- 299 Ieškovių cituojamas elektroninis laiškas, kurį 2005 m. balandžio 11 d. 11 val. 24 min. P1 išsiuntė P2 ir kitiems *Pacific* vadovaujantiems darbuotojams, negali paneigti šio konstatavimo. Iš esmės šis dokumentas negali būti įrodymas, kad P1 nedalyvavo nustatant kainas.
- 300 Šiuo klausimu ieškovės teigia, jog 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške P1 pažymėjo, kad nors „[P3] nesiliovė jam sakyti, kad Italijoje kainos krinta 0,75–1,00 EUR“, jis manė, kad „[PFCI] turėjo sugebėti Italijoje išlaikyti 17,00 EUR“. Tačiau iš tą pačią dieną 11 val. 24 min. išsiųsto elektroninio laiško, kuriame yra kassavaitinė ataskaita dėl 15 savaitės kainų, matyti, kad dėl atsargų pertekliaus PFCI kainos Italijoje iš tikrųjų nukrito 0,45 EUR, o tai aiškiai rodo, kad, priešingai nei P3, P1 visiškai nedalyvavo nustatant PFCI kainas ir kad *Chiquita* kainos, kurios 15 savaitę nepakito, neturėjo jokios lemiamos įtakos PFCI kainų nustatymui.
- 301 Komisija ginčijamo sprendimo 137 ir 138 konstatuojamosiose dalyse jau atmetė šiuos argumentus ir ieškovėms nepavyko savo raštuose, pateiktuose Bendrajam Teismui, užginčyti šiose konstatuojamosiose dalyse pateiktą paaiškinimą. Pavyzdžiui, Komisija nurodė, kad dviejų elektroninių laiškų dalykas akivaizdžiai buvo skirtingas, nes pirmajame nurodyta, kad Italijoje yra bendras kainų mažėjimas, bet esama prielaidų pabandyti išlaikyti kainas nepakitusias, o antrajame, kuris atspindi vidaus *Pacific* pokalbius apie kainų tarifus, yra informacija apie kainas, kuri turėtų būti įtraukta į kassavaitinę *Pacific* ataskaitą, todėl abu elektroniniai laišakai rodo, jog *Pacific* turėjo aiškų supratimą apie kainas, kurias jos pardavimų personalas turėtų taikyti iki pokalbių su klientais (ginčijamo sprendimo 137 ir 138 konstatuojamosios dalys). Taigi Komisija teisingai daro išvadą, kad pirmajame elektroniniame laiške buvo informacija *ex ante* dėl *Chiquita* ketinimų dėl kainų, o antrajame buvo kalbama apie *ex post* kassavaitinę ataskaitą po derybų su klientais Italijoje, todėl galima pagrįstai manyti, kad antrasis elektroninis laiškas yra grindžiamas atnaujinta informacija, kuri pakeitė pradinį P1 vertinimą. Be to, antrajame elektroniniame laiške jis nurodė priežastis, dėl kurių galiausiai atsižvelgė į kainų kritimą, tai yra kainų sumažėjimas Šiaurės Italijoje, naujai atgabentų bananų kiekis ir neparduotos *Pacific* atsargos. Priešingai, nei teigia ieškovės, tai, kad P1 išsiuntė šiuos du laiškus, rodo jį dalyvavus nustatant kainas *Pacific*.
- 302 Galiausiai ieškovių argumentas, jog aplinkybė, kad *Pacific* kainos Italijoje 2005 m. 15 savaitę sumažėjo, o *Chiquita* kainos nepakito, rodo, kad pastarosios neturėjo jokios įtakos pirmosioms, taip pat negali būti priimtas. Iš tikrųjų ne tik vienintelė aplinkybė, kad įmonė nesilaiko susitarimo dėl kainų, negali įrodyti nebuvus Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimo (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimo *CD-Contact Data / Komisija*, T-18/03, Rink. p. II-1021, 67 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką), bet, be to, iš to, kas išdėstyta pirmesniame punkte, aiškiai matyti, kad 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas su *Chiquita* kainų lentele buvo susijęs su *Pacific* ketinimais dėl kainų, o 11 val. 24 min. išsiųstame elektroniniame laiške paaiškinama, kodėl faktinės kainos nukrypo nuo šių ketinimų. Tai negali būti įrodymas, kad susitarimas dėl ketinimų dėl kainų neturėjo poveikio faktinėms kainoms.

- 303 Galiausiai dėl ieškovių argumentų, susijusių su P1 vaidmeniu, primintina: kad ir kaip būtų, pagal teismų praktiką tam, kad SESV 101 straipsnio pažeidimas būtų inkriminuotas įmonei, reikia ne su šiuo pažeidimu susijusios įmonės dalininkų ar pagrindinių vadovų veiksmų ar žinojimo apie juos, o asmens, kuris turi teisę veikti įmonės vardu, veiksmų (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique Diffusion française ir kt.* / Komisija, 100/80-103/80, Rink. p. 1825, 97 punktas; 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Brugg Rohrsysteme* / Komisija, T-15/99, Rink. p. II-1613, 58 punktas ir 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany* / Komisija 581 punktas). Tačiau ieškovės nepaneigia įrodymų, be kita ko, *Pacific* įstatų, kuriuos pateikė Komisija, kad parodytų, jog P1 atveju taip ir yra.
- 304 Šiomis aplinkybėmis ieškovių argumentas, kad P1 neturėjo įgaliojimų spręsti dėl kainų nustatymo, bet kuriuo atveju yra nereikšmingas ir turi būti atmestas (šiuo klausimu žr. 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany* / Komisija 582 punktą).
- 305 Antra, konstatuotina, jog ieškovių argumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad P1 viešai prieinamos informacijos pagrindu atliko sistemavimo užduotis, negali paneigti aplinkybės, kad jis iš C1 taip pat gaudavo antikonkurencinės informacijos. Taigi tai, kad P2 prašė P1 išnagrinėti viešai prieinamus skaičius, kaip rodo 2004 m. gruodžio 8 d. elektroninis laiškas, negali būti įrodymas, patvirtinantis, kad *Pacific* neturėjo konfidencialios informacijos apie *Chiquita* kainas. Šiame elektriniame laiške esantis pareiškimas, kad *Pacific* neturėjo kito nepriklausomo patikrinimo šaltinio, kaip tik *Sopisco*, neleidžia daryti išvados, kad *Pacific* neturėjo tiesioginių informacijos apie konkurentų kainas šaltinių.
- 306 Galiausiai, trečia, šio sprendimo 220 punkte jau buvo konstatuota, jog aplinkybė, kad konkurentai faktinių aplinkybių metu palaikė ir teisėtus santykius – tai įrodo ieškovių cituojamas vidaus elektroninis laiškas, kurį C1 išsiuntė 2005 m. vasario 23 d., – negali įrodyti antikonkurencinių kontaktų nebuvimo. Komisija pripažino, kad tuo metu, kai buvo daromas pažeidimas, P1 ir C1 tęsė pokalbius dėl bendro krovimo ir bendro krovinių gabenimo (ginčijamo sprendimo 152 konstatuojamoji dalis). Tačiau, kaip jau buvo priminta šio sprendimo 220 punkte, Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad susitarimas gali būti laikomas turinčiu tikslą riboti, net jeigu jo tikslas nėra vien riboti konkurenciją ir juo taip pat siekiama kitų teisėtų tikslų (žr. šio sprendimo 220 punkte minėto Sprendimo *General Motors* / Komisija 64 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- Dėl ieškovių siūlomo 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško aiškinimo
- 307 Ieškovių teigimu, jokia 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektriniame laiške pateikta informacija nesudaro prielaidos manyti, kad jame išdėstyta informacija gauta iš konkurentų arba kad tuomet, kai buvo išsiųstas elektroninis laiškas, ji dar nebuvo vieša. Be to, ši informacija buvo netiksli.
- 308 Pirma, keli šiame elektriniame laiške esantys teiginiai yra dėl aplinkybių, kurios rinkoje buvo viešai žinomos. Pavyzdžiui, su 13 savaitė susijusiuose užrašuose minima aplinkybė, kad „*Chiquita* jau[tė] spaudimą sumažinti kainas tik Italijoje (po Velykų)“. Tačiau kiekvienais metais po Velykų kainos pradėdavo kristi – P1 galbūt nežinojo tos aplinkybės. Taip pat ta aplinkybė, kad laivas *Wong* atgabens didelį kiekį įmonei *Di Leonardo*, rinkoje turėjo būti viešai žinoma. Iš tiesų, kadangi laivas *Wong* 2005 m. balandžio 4 d. jau buvo atplaukęs, Ravenos (Italija) uoste iškrautas kiekis buvo žinomas likus bent kelioms dienoms iki šios datos, todėl *Chiquita* ir PFCI, kaip *Di Leonardo* tiekėjos, buvo pastarosios informuotos, kad iš jų nebereikės didelių kiekių.
- 309 Šie argumentai negali būti priimti, nes, be kita ko, yra grindžiami fragmentišku 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško citavimu. Pavyzdžiui, ieškovės nenurodo, kad po pasakymo „*Chiquita* jaučia spaudimą sumažinti kainas tik Italijoje (po Velykų)“ yra informacija, įrodanti, kad buvo

sudarytas susitarimas dėl būsimų tarifų, t. y. šis pasakymas: „Mudu susitarėme išlaikyti nepakitusias kainas“. Be to, ieškovės pabrėžia, kad apie laivo *Wong* atplaukimą 14 savaitę rinkoje buvo viešai žinoma, bet neatsižvelgia į tai, kad P1 aiškiai nurodė šios informacijos šaltinį, nes pažymėjo:

„Siunčiu naujausią informaciją apie kainas, aptartas su [C1]. Tai jis man kalbėjo apie *Di Leonardo Wong*.“

- 310 Ieškovės taip pat nutyli kitas elektroninio laiško dalis, kurios negali būti laikomos susijusiomis tik su bendromis rinkos sąlygomis arba apimančiomis viešą ar iš klientų gautą informaciją, bet, atvirkščiai, patvirtina aplinkybę, kad *Pacific* aptarė su *Chiquita* būsimas kainas ir ketinimus dėl kainų. Pavyzdžiui, elektroniniame laiške yra, be kita ko, šie pasakymai: „Jis skambino prašydamas, kad suderintume mūsų strategiją dėl kitos savaitės ir kad pabandytume nekeisti“, „Siunčiu naujausią informaciją apie kainas, aptartas su [C1]“ arba „15 savaitė – <...> Kalbėjau su [C1] ir jis duos nurodymus, kad kainos liktų nepakitusios“. Šie dalykai liudija buvus antikoncepcinius P1 ir C1 kontaktus, neatsižvelgiant į ieškovių pažymėtą aplinkybę, kad P1 neteisingai užrašė C1 pavardę, ir negali būti aiškinami kaip „pagražintos [C1] parodymų, duotų vykstant teisėtiems 2005 m. pradžios kontaktams, versijos, leidžiančios [P1] pabrėžti tariamas savo žinias ir savo vaidmenį bananų sektoriuje“, kaip teigia ieškovės.
- 311 Šiuo klausimu taip pat reikia atmesti jų argumentus, kuriais teigiama: kadangi su 13 ir 14 savaitėmis susijusiuose užrašuose nėra formaliai minimas C1, neįmanoma sužinoti, kas yra nurodomas įvardžiu „jis“, ir negalima daryti išvados, kad pasakymais „mudu susitarėme“ arba „jis skambino prašydamas, kad suderintume mūsų strategiją“ daroma nuoroda į C1 arba bet kokią kitą *Chiquita* darbuotoją, nes jie gali būti tiesiog susiję su vidaus pokalbiais PFCI. Iš tiesų, atsižvelgiant į informaciją, esančią pasakymuose „Siunčiu naujausią informaciją apie kainas, aptartas su [C1]“ ir „Kalbėjau su [C1] ir jis duos nurodymus, kad kainos liktų nepakitusios“, į tai, kad visos nagrinėjamos pastabos yra *Chiquita* kainų lentelės komentarai, taip pat į visus Komisijos surinktus įrodymus (žr. šio sprendimo 188 ir 189 punktus), galima manyti, jog Komisija galėjo teisėtai padaryti išvadą, kad pasakymais „mudu susitarėme“ arba „jis skambino prašydamas, kad suderintume mūsų strategiją“ daroma nuoroda į C1.
- 312 Antra, ieškovės teigia, kad elektroniniame laiške niekas nerodo, jog informacija buvo gauta iki jos atskleidimo rinkoje ar gauta iš *Chiquita*, ir kad Komisija šiuo klausimu nepateikia jokie įrodymo. Pavyzdžiui, 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. elektroninio laiško išsiuntimo momentu, 2005 m. 15 savaitės pirmadienį, informacija dėl kainų 9–14 savaitėms nebebuvo aktuali ir jau buvo žinoma rinkoje, todėl P1 galėjo lengvai gauti šią informaciją iš PFCI pardavimų skyriaus stebėdamas jo derybas su klientais arba iš viešai prieinamos informacijos.
- 313 Ieškovės taip pat nurodo, kad, kalbant apie informaciją, susijusią su 15 savaitė, reikia ypatingą dėmesį skirti valandai, kurią elektroninis laiškas buvo išsiųstas, t. y. 9 val. 57 min. Iš tiesų, nors neįmanoma nustatyti, kuriuo momentu P1 parašė tam tikras kitas elektroninio laiško dalis, tikėtina, kad su 15 savaitė susijusi informacija buvo pridėta tą patį rytą jam pasikalbėjus su vienu iš pardavimų skyriaus narių apie šios savaitės *Chiquita* kainą, apie kurią jam pranešė jo klientai. Šis paaiškinimas visiškai sutampa su kainų nustatymu ir paskelbimu rinkoje, kurį paprastai po devintos valandos pirmadieniais iš ryto atlikdavo *Chiquita*, šiuo atžvilgiu patvirtinusi, jog „gali būti pagrįstai daroma prielaida, kad pirmadienį iš ryto 9 val. 57 min. klientai jau žinodavo apie *Chiquita* kainas ateinančią savaitę“. Be to, net jei P1 nebuvo gavęs iš klientų informacijos apie *Chiquita* kainas, *Chiquita* nurodė, kad „jei bendros rinkos sąlygos likdavo daugiau ar mažiau tokios pat, kaip [C1] kelis kartus buvo mums nurodęs per pokalbius su juo, buvo logiška ir [P1] net iki pirmadienio ryto galėjo užtikrintai daryti išvadą, kad *Chiquita* kainos kitą savaitę nepasikeis“.
- 314 Pažymėtina, kad ginčijamame sprendime Komisija nurodė, jog *Pacific* tvirtino, kad jos kassavaitinės derybos su klientais Italijoje prasidėdavo pirmadienį iš ryto apie dešimtą valandą, bet nebūtinai pasibaigdavo šiuo momentu, ir dažniau derybos ir pardavimai tam tikram klientui vyko visą savaitę (ginčijamo sprendimo 135 konstatuojamoji dalis) – tai ieškovės, be to, patvirtino savo raštuose, tačiau

teigė, kad nustatydamą savo kainas Italijoje pirmadienį iš ryto PFCI iš savo klientų jau žinojo *Chiquita* kainas. Dėl Graikijos ir Portugalijos ieškovės tvirtino, kad pardavimai taip pat vykdavo individualiai. Kadangi PFCI prekes šioms šalims gaudavo ne kiekvieną savaitę, o du kartus per mėnesį, jos pardavimų atstovai pradėdavo kontaktuoti su klientais likus maždaug dešimčiai dienų iki numatytos laivo atplaukimo dienos ir derybos tęsdavosi iki susitarimo dėl kainų ir kiekių sudarymo. Tai, kad Portugalijoje ir Graikijoje *Chiquita* savo kainas kitos savaitės tiekimams nustatydamo ketvirtadieniais ir penktadieniais, reiškė, kad PFCI, kuri šiose šalyse tik du kartus per mėnesį gaudavo tiekimus ir vykdavo pardavimus, žinodavo *Chiquita* kainas anksčiau nei jos klientai ir, be kitos rinkoje surinktos informacijos, nustatydamą savo kainas atsižvelgdavo ir į jas.

- 315 Atsižvelgiant į tai, neatrodo tikėtina, bent jau kiek tai susiję su kainomis Italijoje, kad P1 informaciją dėl 15 savaitės pridėjo tą patį rytą, prieš išsiųsdamas laišką, kai vienas iš pardavimų skyriaus narių jam nurodė *Chiquita* kainą, kurią sužinojo iš savo klientų. *Chiquita* parodymai šiomis aplinkybėmis taip pat turi būti vertinami atsižvelgiant į jų pateikimo aplinkybes, t. y. į *Chiquita* gynybą atsakant į Komisijos raštą dėl su bendradarbiavimu susijusios situacijos, kuriame Komisija nurodė, jog dėl 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško ji turi pagrindo abejoti, kad *Chiquita* neteisėtą elgesį nutraukė prašymo atleisti nuo baudos pateikimo dieną, t. y. 2005 m. balandžio 8 d., o tai galėjo būti pagrindas atsisakyti suteikti jai atleidimą nuo baudos šioje byloje. Taigi *Chiquita* turėjo konkrečią priežastį teigti, kad pirmadienį iš ryto prieš išsiųsdamas elektroninį laišką P1 galėjo *Chiquita* kainas 15 savaitei sužinoti iš kito šaltinio nei C1, t. y. įrodyti, kad po 2005 m. balandžio 8 d. nebebuvo C1 ir P1 kontaktų.
- 316 Kalbant apie *Chiquita* parodymus atsakant į raštą dėl su bendradarbiavimu susijusios situacijos, pažymėtina, jog *Chiquita* pareiškė iš pradžių maniusi, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas atspindėjo diskusiją *Pacific* viduje, nes ji buvo gavusi nekonfidencialią minėto dokumento versiją, kurioje visos pavardės buvo išbrauktos, ir jai buvo klaidingai nurodyta, kad šios pavardės yra susijusios su *Pacific* darbuotojais. Ir atvirkščiai – *Chiquita* šiame pareiškimе nenurodė, kaip verčia manyti ieškovės, iš pradžių padariusi prielaidą, kad *Pacific* elektroniniame laiške esančią informaciją sužinojo rinkoje.
- 317 Be to, elektroniniame laiške vartojama formuluotė, t. y. pasakymas „15 savaitė – <...> Kalbėjau su [C1] ir jis duos nurodymus, kad kainos liktų nepakitusios“, rodo, kad informacija apie *Chiquita* numatomas kainas buvo gauta iš pačios *Chiquita*, o ne iš tam tikrų klientų. Be to, tai prieštarauja ir prielaidai, kad P1 pats padarė išvadą, jog kainos liks nepakitusios dėl to, kad bendros rinkos sąlygos liko daugiau ar mažiau tos pačios.
- 318 Dėl informacijos, susijusios su 9–14 savaitėmis, konfidencialumo pažymėtina, kad Komisija teisingai nusprendė, jog buvo tikėtina, kad šia informacija pirmą kartą buvo pasikeista ne 2005 m. balandžio 11 d., o anksčiau, tuo momentu, kai ji buvo svarbi, taigi ieškovės netinkamai pasirinko momentą minėtos informacijos konfidencialumui įvertinti (ginčijamo sprendimo 126–131 konstatuojamosios dalys, žr. šio sprendimo 290–293 punktus). Šiuo klausimu primintina, kad Komisija nurodė, jog aplinkybė, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške pateikiama informacija dėl ankstesnių savaitių, paaiškinama nuolatiniu lentelės atnaujinimu remiantis pokalbiu su *Chiquita* – tai įrodo lentelė, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* – 2005 m. kainos“, susijusi su 6–13 savaitėmis, kurioje yra tie patys žodžiai kaip ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške dėl kontaktų su *Chiquita* (ginčijamo sprendimo 130 ir 131 konstatuojamosios dalys, žr. šio sprendimo 293 punktą). Todėl negali būti priimtas ieškovių teiginys, kad lentelė, kurios data nenurodyta, taip pat neleidžia nustatyti asmens, kuris galėjo perduoti joje esančią informaciją, momento, kuriuo ši informacija buvo perduota, ir to, ar tuo momentu konkurencijos požiūriu ji buvo svarbi.
- 319 Kad ir kaip būtų, net jei šalys taip pat pasikeitė informacija, kurią buvo galima gauti iš kitų šaltinių, pažymėtina, kaip tai daro Komisija (ginčijamo sprendimo 155 konstatuojamoji dalis), kad konkurentų kontaktai netampa teisėti dėl to, kad bananų kainos buvo plačiai žinomos atitinkamoje aplinkoje.

- 320 Iš tiesų konkurentų keitimasis informacija netampa teisėtas dėl to, kad informacija arba tam tikra jos dalis yra viešai žinoma, nes kiekvienas ūkio subjektas turi savarankiškai apibrėžti politiką, kurios ketina laikytis vidaus rinkoje. Nors šis savarankiškumo reikalavimas nedraudžia ūkio subjektams protingai prisitaikyti prie pastebėto konkurentų elgesio ar iš anksto jį numatyti, jis griežtai draudžia bet kokią tiesioginį ar netiesioginį jų bendravimą, kurio tikslas arba poveikis – įtakos esamo ar potencialaus konkurento elgesiui darymas arba informacijos apie tai, kaip įmonė veiks arba ketina veikti šioje rinkoje, atskleidimas tokiam konkurentui (žr. 1991 m. spalio 24 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Rhône-Poulenc / Komisija*, T-1/89, Rink. p. II-867, 121 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 321 Šiuo klausimu reikia dar kartą pažymėti, kaip jau buvo pasakyta šio sprendimo 282 punkte, kad konkurento nuomonė dėl vienos ar kitos pasiūlos ar paklausos sąlygoms svarbios informacijos, kuri gali būti gauta kitaip, negu diskutuojant su atitinkamomis įmonėmis, ir jos poveikis rinkos pokyčiams iš principo nėra viešai prieinama informacija (šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 279 punktą).
- 322 Be to, pažymėtina, kad dėl nuolatinio keitimosi informacija apie kainas gali dirbtinai padidėti skaidrumas rinkoje, kurioje konkurencija jau yra susilpnėjusi dėl specifinio reglamentavimo ir konkurentų keitimosi informacija (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 179 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 281 punktą ir šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 405 punktą).
- 323 Ieškovių teiginį, kad klientai žinojo informaciją apie kainas dar prieš ją perduodant konkurentams, todėl ji galėjo būti surinkta rinkoje, taip pat reikia atmesti. Ši aplinkybė, jei būtų įrodyta, nereiškia, kad tuo metu, kai kainoraščiai buvo siunčiami konkurentams, šias kainas jau buvo galima laikyti objektyviais rinkos duomenimis, su kuriais galima iš karto susipažinti. Tai, kad minėti kainoraščiai buvo siunčiami tiesiogiai, leido konkurentams sužinoti tą informaciją paprasčiau, greičiau ir tiesiogiai, nei renkant duomenis rinkoje. Be to, šis išankstinis siuntimas leido jiems sukurti abipusio tikrumo atmosferą, susijusią su jų būsima kainų politika (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Lafarge / Komisija*, T-54/03, neskelbiamo Rinkinyje, 463 punktą).
- 324 Galiausiai, kalbant apie ieškovių teiginį, kad atitinkamos įmonės klientai žinojo informaciją apie kainas dar prieš ją perduodant konkurentams ir kad todėl konkurentai galėjo būti jau anksčiau surinkę atskleistą informaciją rinkoje, reikėtų priminti, kad vien informacijos apie konkurentus, kurią nepriklausomas ūkio subjektas saugo kaip komercinę paslaptį, gavimo pakanka antikonkurencinių ketinimų buvimui įrodyti (1991 m. spalio 24 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Atochem / Komisija*, T-3/89, Rink. p. II-1177, 54 punktą; 1992 m. kovo 10 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Solvay / Komisija*, T-12/89, Rink. p. II-907, 100 punktą; 2001 m. liepos 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Tate & Lyle ir kt. / Komisija*, T-202/98, T-204/98 ir T-207/98, Rink. p. II-2035, 66 punktą; 2008 m. liepos 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BPB / Komisija*, T-53/03, Rink. p. II-1333, 154 punktą ir šio sprendimo 323 punkte minėto Sprendimo *Lafarge / Komisija* 462 punktą).
- 325 Trečia, 2005 m. balandžio 11 d. 11 val. 24 min. išsiųstas elektroninis laiškas negali įrodyti, kaip teigia ieškovės, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške esanti informacija yra netiksli, todėl jis tampa visiškai nepatikimas, nes šio sprendimo 299–301 punktuose jau buvo konstatuota, kad abiejų elektroninių laiškų dalykas akivaizdžiai buvo skirtingas, nes pirmajame elektroniniame laiške buvo informacija *ex ante* apie *Chiquita* ketinimus dėl kainų, o antrajame kalbama apie *ex post* savaitinę ataskaitą po derybų su klientais Italijoje, atnaujintą dėl kainų sumažėjimo Šiaurės Italijoje, dėl naujai atgabentų bananų kiekių ir *Pacific* neparduotų atsargų.
- 326 Galiausiai, ketvirta, ieškovės teigia, kad *Chiquita* kainų kitimai, susiję su 2005 m. 9–10 ir 10–11 savaitėmis, nurodyti 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške, yra netikslūs. Tačiau jei P1 ir C1 iš tikrųjų nuolat kalbėdavosi apie kainas, būtų galima bent tikėtis, kad P1 pranešamos *Chiquita* kainos bus tikslios. Taigi Komisija pasistengė nuslėpti aplinkybę, kad jos pateiktuose dokumentuose nurodytos kainos neatitiko faktinių kainų.

- 327 Komisija atmeta šį teiginį ir tvirtina, pirma, kad elektroniniame laiške nurodytos kainos atitiko faktines kainas, ir, antra, tokie pokalbiai apie kainas, kaip nurodytieji 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške, yra antikonkurenciniai, net jei nesutampa su vėliau gautomis faktinėmis kainomis.
- 328 Pakanka konstatuoti, jog, kad ir kaip būtų, net darant prielaidą, kad vėliau faktinės pardavimo kainos neatitiktų ketinimų dėl kainų, kuriais pasikeitė šalys, dėl to šio keitimosi antikonkurencinis pobūdis neišnyktų, nes konkurentų keitimasis informacija gali prieštarauti konkurencijos taisyklėms, jeigu sumažina ar panaikina netikrumą dėl atitinkamos rinkos veikimo, todėl riboja įmonių konkurenciją. Be to, pagal SESV 101 straipsnį, kaip ir kitas Sutartyje įtvirtintas konkurencijos taisyklės, siekiama apsaugoti ne tik konkurentų arba vartotojų tiesioginius interesus, bet ir rinkos struktūrą ir kartu pačią konkurenciją (2009 m. birželio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, Rink. p. I-4529, 31, 35 ir 38 punktai ir šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 545 punktas).
- 329 Konkrečiai kalbant, tai, kad suderinti veiksmai neturėjo tiesioginės įtakos kainų dydžiui, netrukdo konstatuoti, kad jais buvo ribojama atitinkamų įmonių konkurencija (šiuo klausimu žr. 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri / Komisija*, T-21/99, Rink. p. II-1681, 140 punktą ir šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 546 punktą).
- 330 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad rinkoje faktiškai taikomoms kainoms poveikį gali daryti išoriniai veiksniai, kurių kartelio nariai nekontroliuoja, pavyzdžiui, ekonomikos pokyčiai apskritai, paklausos šiame konkrečiame sektoriuje pokyčiai arba klientų derybiniai pajėgumai (šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 547 punktas).
- 331 Iš išdėstytų argumentų matyti, kad ieškovėms nepavyksta paneigti Komisijos konstatavimų dėl *Chiquita* ir *Pacific* kontaktų 2005 m. vasario–balandžio mėn. Todėl jų išvada, pagal kurią, jei iš tikrųjų reikėtų pripažinti, kad 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas atspindi C1 ir P1 pokalbius apie kainas, šiame elektroniniame laiške yra tik netiesioginiai daugiausia keturių šių dviejų asmenų kontaktų, susijusių su 2005 m. 10, 13, 14 ir 15 savaitėmis, įrodymų, taip pat turi būti atmesta.
- Dėl *Chiquita* ir C1 parodymų dėl 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško
- 332 Ieškovės teigia, kad jų 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško aiškinimas visiškai sutampa su *Chiquita* ir C1 pateiktu aiškinimu, ir cituoja įvairius pastarųjų parodymus šiuo klausimu.
- 333 Nebūtina apžvelgti visų ieškovių cituojamų ištraukų, nes pakanka pažymėti, kaip jau buvo minėta (žr. šio sprendimo 315 punktą), nebent tolesnis ieškovių argumentų dėl *Chiquita* ir C1 parodymų nagrinėjimas (žr. šio sprendimo 336 ir paskesnius punktus) parodytų kitaip, kad atitinkamais parodymais buvo siekiama atmesti Komisijos kaltinimą, jog *Chiquita* po 2005 m. balandžio 8 d., jos prašymo atleisti nuo baudos pateikimo datos, tebedarė pažeidimą, – tai įrodė 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas. Todėl nekelia nuostabos tai, kad *Chiquita* ir C1 parodymais šia tema bandoma pasakyti, jog elektroninis laiškas neliudija vykus keitimąsi antikonkurencine informacija po 2005 m. balandžio 8 d.
- 334 Atvirksčiai, savo parodymuose *Chiquita* ir C1 netvirtina, kad šis elektroninis laiškas neatspindi anksčiau buvusių antikonkurencinių pokalbių, kaip matyti, be kita ko, iš C1 kaip liudytojo parodymo, esančio 2009 m. spalio 13 d. *Chiquita* parodymuose.
- 335 Darytina išvada, kad ieškovių argumentai, kuriais teigiama, jog *Chiquita* parodymai patvirtina tai, kaip jos aiškina 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstą elektroninį laišką, turi būti atmesti.

Dėl *Chiquita* ir C1 parodymų

- 336 Ieškovės teigia, kad Komisija visiškai klaidingai aiškina *Chiquita* ir konkrečiai C1 parodymus. Ieškovių teigimu, šie parodymai aiškiai prieštarauja Komisijos išvadoms ir, atrodo, atvirksčiai, sutampa su *Pacific* nurodytu alternatyviu paaiškinimu dėl Komisijos pateiktų dokumentinių įrodymų.
- 337 Komisija nurodo, kad *Chiquita* parodymų visuma neprieštarauja pažeidimo konstatavimui ir atitinka dokumentinius įrodymus, net jeigu juose yra tam tikros gynybinio pobūdžio dalys.
- Pirminės pastabos
- 338 Primintina, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 182 punkte, kad principas, kuris vyrauja Sąjungos teisėje, yra laisvo įrodymų pateikimo principas ir jokia Sąjungos teisės norma ar pagrindinis principas nedraudžia Komisijai vienos įmonės atžvilgiu remtis kitų pažeidimo padarymu kaltinamų įmonių parodymais.
- 339 Kalbant apie *Chiquita* parodymų patikimumo laipsnį, pažymėtina, kad šiuo atveju *Chiquita*, kuri pirmoji pranešė apie kartelį, gali pagrįstai tikėtis, kad bus visiškai atleista nuo baudos, kaip numatyta 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkte. Todėl negalima atmesti galimybės, jog ji buvo linkusi padidinti neteisėto elgesio, apie kurį pranešė, svarbą, kad pakenktų savo konkurentams rinkoje (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 3 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Siemens / Komisija*, T-110/07, Rink. p. II-477, 64 punktą).
- 340 Vis dėlto tai nereiškia, kad *Chiquita* parodymai turi būti pripažinti visiškai nepatikimais. Pavyzdžiui, kaip buvo nuspręsta, nors iš esmės galimas tam tikras nepasitikėjimas pagrindinių neteisėto kartelio dalyvių savanoriškais parodymais, prašymas taikyti pranešimą dėl bendradarbiavimo siekiant, kad būtų panaikinta ar sumažinta bauda, nebūtinai skatina pateikti iškreiptus įrodymus apie kitus kartelio dalyvius. Iš esmės, atsižvelgiant į pranešime dėl bendradarbiavimo numatytos procedūros vidaus logiką, bet koks bandymas suklaidinti Komisiją gali sukelti abejonių pareiškėjo nuoširdumu ir bendradarbiavimo išsamumu, todėl gali kilti pavojus, kad jis neteks galimybės visapusiškai pasinaudoti šia procedūra (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 339 punkte minėto Sprendimo *Siemens / Komisija* 65 punktą ir 2011 m. lapkričio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Quinn Barlo ir kt. / Komisija*, T-208/06, Rink. p. II-7953, 53 punktą).
- 341 Be to, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 151–153 punktuose, parodymai, nenaudingi juos pateikiančiajam, iš principo turi būti laikomi ypač patikimais įrodymais ir, jei prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei gali prireikti pateikti kuo daugiau kaltinamųjų įrodymų, vis dėlto tokia įmonė taip pat žino apie galimas neigiamas pasekmes pateikus netikslią informaciją, be kita ko, kad ji gali prarasti suteiktą atleidimą nuo baudos, o rizika, kad bus nustatyta, jog parodymai yra netikslūs, ir atsiras minėtų pasekmių, padidėja, nes tokie parodymai turi būti patvirtinti kitais įrodymais. Bendrovės parodymai, kuriais pripažįstamas jos padarytas pažeidimas, taip pat kelia didelę teisinę ir ekonominę riziką, pavyzdžiui, be kita ko, riziką, kad nacionaliniuose teismuose bus pareikšti ieškiniai dėl žalos atlyginimo, kuriuose gali būti daroma nuoroda į Komisijos nustatytą šios bendrovės padarytą pažeidimą.
- 342 Vis dėlto, kadangi *Chiquita* parodymus užginčijo kitos įmonės, kurios taip pat kaltinamos, kad dalyvavo sudarant bendrąjį susitarimą, tam, kad šie parodymai būtų pripažinti pakankamu bendrojo susitarimo egzistavimo ir jo taikymo srities įrodymu, jie turi būti pagrįsti kitais įrodymais (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 339 punkte minėto Sprendimo *Siemens / Komisija* 66 punktą; 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bavaria / Komisija*, T-235/07, Rink. p. II-3229, 79 punktą ir šio sprendimo 57 punkte minėto Sprendimo *Polimeri Europa / Komisija* 54 punktą).

343 Kalbant apie C1 parodymus, pažymėtina, pirma, kad jo liudijimas negali būti pripažintas atskiru ir nepriklausomu nuo *Chiquita*, nes jis ne tik dirbo šioje bendrovėje nuo 1989 m., t. y. didelę dalį savo profesinio gyvenimo, ir vis dar dirbo Komisijos tyrimo laikotarpiu, bet ir kalbėjo Komisijoje *Chiquita* vardu, kai ši atliko savo bendradarbiavimo pareigą siekdama būti atleista nuo baudos (ginčijamo sprendimo 97 konstatuojamoji dalis). Be to, *Chiquita* parodymus daugiausia sudaro C1 parodymų per pokalbius apibendrinimas, ir Komisija iš dalies sutapatino tiesioginius C1 parodymus su *Chiquita* parodymais (ginčijamo sprendimo 97 ir paskesnės konstatuojamosios dalys). Darytina išvada, kad C1 parodymai negali būti laikomi kitu įrodymu, patvirtinančiu *Chiquita* parodymus, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 342 punkte nurodytą teismų praktiką, jie turi būti laikomi šių parodymų dalimi (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 339 punkte minėto Sprendimo *Siemens / Komisija* 69 ir 70 punktus).

344 Antra, primintina, kad aplinkybių tiesioginio liudytojo, kuris jas išdėstė, liudijimas iš esmės turi būti vertinamas kaip didelę įrodomąją galią turintis įrodymas (šio sprendimo 339 punkte minėto Sprendimo *Siemens / Komisija* 75 punktą).

– Ginčijamas sprendimas

345 Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad per visą procedūrą *Chiquita* padarė kelis pareiškimus dėl prekybos bananais Pietų Europoje – tai yra keli žodiniai *Chiquita* parodymai, *Chiquita* atsakymas į raštą, kuriuo apibendrinama situacija, susijusi su jos bendradarbiavimu pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, ir per apklausą duoti parodymai. Be to, per pokalbį, kurį Komisijos tarnautojams pavyko surengti atliekant patikrinimus pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį, C1 padarė pareiškimą *Chiquita* vardu vykstant bendradarbiavimui pagal prašymą atleisti nuo baudos (ginčijamo sprendimo 97 konstatuojamoji dalis).

346 Komisija pažymi, kad *Chiquita* nurodė, jog nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. (jos prašymo pagal Pranešimą dėl atleidimo nuo baudų ar jų sumažinimo data) ji dalyvavo darant pažeidimą, kurį sudarė dažni kontaktai su *Pacific* keičiantis duomenimis apie kitos savaitės kainų tendencijas (ginčijamo sprendimo 98 konstatuojamoji dalis).

347 Komisijos teigimu, *Chiquita* aiškina, kad per kelis C1 iš *Chiquita* ir P1 iš *Pacific* (kuris tuomet buvo [konfidencialu]) pokalbius, kurie iš esmės buvo susiję su bananų tiekimu iš Ekvadoro, bendro krovimo priemonėmis, skundais dėl Salerno uosto paslaugų ir bananų pardavimų Portugalijoje, Italijoje, Graikijoje ir kitose šalyse, *Chiquita* ir *Pacific* atstovai taip pat kalbėdavosi ir pasikeisdavo nuomonėmis apie įvyksiančius rinkos pokyčius ir ketinimais dėl kainų, o šiuos ketinimus atspindėdavo kainų pokyčiai (ginčijamo sprendimo 99 konstatuojamoji dalis).

348 Komisija nurodo, kad *Chiquita* taip pat aiškina, jog šalys dažnai pasikeisdavo nuomonėmis dėl bendrų tendencijų rinkoje ir kai kuriuose iš šių pokalbių buvo pasikeista konkretesne informacija apie kainas ateinančią savaitę. *Chiquita* nurodo, kad nors C1 iš *Chiquita* tiesiogiai ir atvirai nenurodydavo kainos P1 iš *Pacific*, jis savo nuomonę apie bendras rinkos tendencijas pateikdavo tokiais žodžiais: „rinka yra vangi“, „šiuo momentu vaisių nėra daug“, „manau, kad rinkoje bus kritimas“ arba „neturiu jokių priežasčių keisti“. Remiantis *Chiquita* pateikta bylos medžiaga, vis dėlto bet koks asmuo, gerai nusimanantis apie bananų pramonę, galėjo lengvai suprasti šiuos apibūdinimus kaip konkrečias kainų nuorodas. *Chiquita* teigimu, kadangi kainos paprastai svyruodavo 0,50 EUR, tokia nuoroda, kaip pasakymas „rinka yra vangi“, reiškė, kad kaina nukris 0,50 EUR; tokia nuoroda, kaip pasakymas „šiuo momentu vaisių nėra daug“, reiškė, kad kaina padidės 0,50 EUR; o tokia nuoroda, kaip pasakymas „neturiu jokių priežasčių keisti“, reiškė, kad *Chiquita* kainos liks nepakitusios. Iš tiesų *Chiquita* parodymai rodo, jog ketinimais dėl kainų būdavo pasikeičiama taip, kad abi šalys suprasdavo, ar kainos kitą savaitę padidės 0,50 EUR, sumažės 0,50 EUR, ar liks nepakitusios (ginčijamo sprendimo 100 konstatuojamoji dalis).

349 Galiausiai Komisija pažymi, kad, *Chiquita* teigimu, asmenys, kurie tiesiogiai kontaktavo dėl kainų, buvo C1 iš *Chiquita* ir P1 iš *Pacific*, šių kontaktų dalyvis taip pat buvo C2 iš *Chiquita* ([konfidencialu]). *Chiquita* aiškina, kad po pirmojo susitikimo 2004 m. birželio 24 d., įvykusio komercinės asociacijos susitikimo ANIPO proga, jos darbuotojas C1 ir P1 iš *Pacific* susitiko prie stalo per pietus, surengtus 2004 m. liepos 28 d., kuriuose taip pat dalyvavo jos darbuotojas C2. Po susitikimo 2004 m. liepos 28 d. C1 iš *Chiquita* ir P1 iš *Pacific* ėmė dažnai susiskambinti, iš viso nuo 2004 m. rugsėjo mėn. iki 2006 m. birželio mėn. apie 15–20 kartų. *Chiquita* aiškina, kad nors skambučių dažnumas priklausė nuo aptartinių klausimų, jie buvo dažnesni 2004 m. pabaigoje ir 2005 m. pradžioje, kai komercinės asociacijos ANIPO ateitis jos narių buvo plačiai aptariama ir kai P1, kuris buvo naujokas rinkoje, kreipdavosi į C1, kad sužinotų jo nuomonę ir gautų informacijos apie rinkos tendencijas ir su tuo susijusiais klausimais. Be to, ji patikslino, kad mažiau nei pusės iš šių 15–20 skambučių atveju vyko bendro pobūdžio pokalbiai arba susiję konkrečiau su kainų tendencijomis, apytiksliai penki skambučiai buvo susiję su būsimumis rinkos tendencijomis ir bendresnio pobūdžio, o likę penki skambučiai buvo dėl C1 „lūkesčių, susijusių su konkretesnėmis kainomis“ „nurodant rinkos tendencijas“ kitą savaitę. Be to, *Chiquita* pažymėjo, kad šie kontaktai buvo prieš tai, kai *Chiquita* pardavimų skyriaus atstovai paprastai pirmadienį iš ryto pateikdavo klientams kainas. *Chiquita* teigimu, skambučiai, kad *Chiquita* ir *Pacific* pasikeistų informacija apie kainų tendencijas, baigėsi vėliausiai tada, kai 2005 m. balandžio 8 d. *Chiquita* pateikė prašymą atleisti nuo baudos (ginčijamo sprendimo 101 konstatuojamoji dalis).

– Dėl ieškovių argumentų, kuriais ginčijama *Chiquita* ir C1 parodymų įrodomoji galia

350 Ieškovės teigia, kad *Chiquita* parodymai aiškiai prieštarauja Komisijos išvadoms ir kad ši juos aiškina klaidingai, siekdama suderinti su savo teiginiais, visiškai neatsižvelgdama į tai, kad jie yra kaltę paneigiančio pobūdžio, nors šie parodymai sutampa su alternatyviais paaiškinimais, kuriuos PFCI pateikė dėl 2004 m. liepos 28 d. P1 užrašų ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško.

351 Pasak ieškovių, teiginys, kad *Chiquita* ir PFCI kartu sudarė vėliau įgyvendintą antikonkurencinį susitarimą, buvo tiesiogiai, aiškiai ir nuosekliai paneigtas *Chiquita* ir C1, pagrindinio šios bylos liudytojo, parodymais. Kadangi C1 yra vienintelis dar gyvas asmuo, dalyvavęs palaikant tariamus antikonkurencinius kontaktus su P1, jo nuomonė ir prisiminimai akivaizdžiai yra esminiai šiai bylai išspręsti ir jis neginčytinai yra tinkamiausias asmuo aiškinti užrašus apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstą elektroninį laišką. Taigi ypatinga svarba turi būti suteikta aplinkybei, kad jis paneigė Komisijos pritaikytą šių dokumentų aiškinimą ir nuolat neigė, kad kalbėjosi su PFCI elgesiui rinkoje suderinti arba juo labiau kad sudarė dėl to susitarimą.

352 Tačiau Komisija visiškai ignoravo vienareikšmiškus ir kaltę paneigiančius *Chiquita* ir C1 parodymus ir į juos neatsižvelgė, o tai yra esminis procesinio lygiateisiškumo klausimas. Ieškovės teigia, kad Komisija turi atlikti objektyvų tyrimą ir negali ignoruoti kaltę paneigiančių įrodymų, ypač kai šiais įrodymais aiškiai paneigiami jos teiginiai. Be to, Komisija nepateikė *Pacific* klientų atsakymų į prašymus pateikti informacijos ir nesurengė papildomo pokalbio su C1.

353 Kiek sušvelnindamos savo argumentų kategoriškumą ieškovės vis dėlto pripažįsta, kad tiesa, jog *Chiquita* negalėjo formaliai ginčyti konstatuoto pažeidimo, kalbant apie laikotarpį iki 2005 m. balandžio 8 d. Ieškovių teigimu, vis dėl to akivaizdžiai matyti, jog iš esmės *Chiquita* ir C1 aiškiai prieštaravo Komisijos teiginiais, kad *Chiquita* ir PFCI sudarė institucionalizuotą kartelį siekdamas derinti kainas.

354 Visų pirma pažymėtina, kad atitinkamose *Chiquita* duotų parodymų (2008 m. vasario 15 d., 2008 m. gegužės 22 d., 2009 m. kovo 5 d. ir 2009 m. spalio 13 d. *Chiquita* parodymai) dalyse daugiausia yra pakartojami C1 parodymai, duoti per pokalbius su *Chiquita* vadovais arba advokatais (taip pat žr. ginčijamo sprendimo 250 konstatuojamąją dalį). Taigi šios ieškinio trečiojo pagrindo dalies nagrinėjimas iš esmės sudarytas iš C1 parodymų turinio ir patikimumo vertinimo.

- 355 Paskui reikia atsižvelgti į tai, kad tariamo pažeidimo faktinės aplinkybės, kurias Komisija nustatė iš turimų įrodymų (žr. šio sprendimo 187–189 punktus) buvo C1 bei C2 iš *Chiquita* ir P1 iš PFCI susitikimas per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus, per kuriuos šalys nusprendė nuo to laiko derinti savo kainų strategiją, taigi, nuo kurių pradėta daryti pažeidimą, paskui – C1 ir P1 skambučiai telefonu 2004 m. liepos mėn.–2005 m. balandžio 8 d., kad abu asmenys susitartų dėl *Chiquita* ir *Pacific* kainų tendencijų, taip įgyvendindami per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus sudarytą susitarimą (ginčijamo sprendimo 102, 103, 121 ir 126 konstatuojamosios dalys). Taigi C1 yra vienas iš dviejų pagrindinių kartelio veikėjų, todėl jo parodymai yra svarbūs įrodymai.
- 356 Galiausiai, remiantis teismų praktika (žr. šio sprendimo 342 ir 343 punktus), *Pacific*, *Chiquita* ir C1 parodymai, kadangi yra ginčijami, turi būti patvirtinti kitais įrodymais, kad būtų laikomi pakankamai pažeidimo buvimo ir masto įrodymais. Komisija tvirtina, kad taip yra, nes pažeidimo konstatavimui pagrįsti ji remiasi ne tik *Chiquita* ir C1 parodymais, bet ir dokumentais, gautais per Italijos *Guardia di Finanza* nacionalinio tyrimo metu atliktus patikrinimus, t. y. P1 užrašais, taip pat dokumentais, gautais per 2007 m. lapkričio 28–30 d. Komisijos atliktus patikrinimus, t. y., be kita ko, vidaus elektroniniu laišku, kurį P1 išsiuntė P2 2005 m. balandžio 11 d., pirmadienį, 9 val. 57 min., ir P2 biure rasta lentele, kurios data nenurodyta (žr. šio sprendimo 187–189 punktus).
- 357 Tačiau iš ieškovių argumentų, kaip jie pateikti jų raštuose, apibendrintų šio sprendimo 350–353 punktuose ir patvirtintų per posėdį, matyti, kad jos tiesiogiai nekritikuoja kitų įrodymų, patvirtinančių *Chiquita* ir C1 parodymus, nebuvimo, bet teigia, kad šie parodymai aiškiai prieštarauja Komisijos išvadoms, padarytoms remiantis kitais įrodymais. Grįsdamos savo argumentus ieškovės nurodo tam tikras *Chiquita* ir C1 parodymų ištraukas.
- 358 Per posėdį ieškovės vis dėlto patikslino taip pat nurodančios, jog C1 parodymai, susiję su tuo, kad jo kontaktai su P1 – tai keitimasis informacija apie bendras rinkos raidos tendencijas, nėra patvirtinti kitais įrodymais. Šiais argumentais ieškovės ginčija, kad Komisija šioje byloje tinkamai įrodė, jog pažeidimas gali būti laikomas vienu ir tęstiniu, todėl jie turi būti nagrinėjami nagrinėjant atitinkamą klausimą (žr. šio sprendimo 493–497 punktus).
- 359 Taigi dabar reikia išnagrinėti, pirma, ar *Chiquita* ir C1 parodymai aiškiai prieštarauja Komisijos išvadoms, prieš nagrinėjant, antra, ieškovių cituojamas ištraukas, ir, trečia, kaltinimus, kad Komisija nepateikė tam tikrų dokumentų *Pacific* ir nesurengė papildomo pokalbio su C1.
- 360 Pirma, konstatuotina, jog skaitant *Chiquita* ir C1 parodymus (2008 m. vasario 15 d., 2008 m. gegužės 22 d., 2009 m. kovo 5 d. ir 2009 m. spalio 13 d. *Chiquita* parodymai) matyti, kad nors šie dokumentai tam tikrais klausimais yra gynybinio pobūdžio, kalbant apie Komisijos išvadą, padarytą iš įrodymų visumos, jie visiškai nėra „tiesiogiai, aiškiai ir nuosekliai“ prieštaraujantys Komisijos išvadoms ir visiškai nėra „kaltę paneigiantys įrodymai“. Be to, C1 „nepaneigė“ Komisijos išvadų, padarytų atsižvelgiant į jos surinktus dokumentinius įrodymus.
- 361 Taigi ieškovių ginčijamu Komisijos konstatavimu ginčijamo sprendimo 98 konstatuojamojoje dalyje – kad savo parodymuose „*Chiquita* nurodė, jog nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. <...> ji vykdė pažeidimą, kurį sudarė neteisėti dažni kontaktai su *Pacific* dėl keitimosi informacija, susijusia su kainų tendencijomis kitą savaitę“ – yra tinkamai apibendrinamas C1 parodymas, duotas 2007 m. lapkričio 28 ir 29 d. atliekant patikrinimus *Chiquita* patalpose, ir *Chiquita* parodymai Komisijai atliekant tyrimą, kuriais remiasi ieškovės.
- 362 Tačiau šie parodymai, jų neneigiant, yra ne tokie aiškūs kaip Komisijos išvados, padarytos remiantis kitais įrodymais – tai Komisija, be kita ko, pripažino ginčijamo sprendimo 104 ir 121 konstatuojamosiose dalyse.

- 363 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Komisija išnagrinėjo ieškovių argumentus, kuriuose teigiama, jog *Chiquita* parodymai prieštarauja jos kaltinimams, išdėstytiems ginčijamo sprendimo 158 ir paskesniuose punktuose. Pavyzdžiui, Komisija teigė, kad nors *Chiquita* parodymuose yra tam tikrų gynybinio pobūdžio dalių, šie parodymai apskritai sutapo su konstatuotu pažeidimu ir neprieštaravo dokumentiniams įrodymams (ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamoji dalis).
- 364 Komisija nurodo, kad pokalbis su C1, surengtas 2007 m. lapkričio mėn. atliekant patikrinimus, vyko tuo momentu, kai C1 dar nebuvo parengęs gynybos strategijos, ir kad šiomis aplinkybėmis duoti parodymai ypač patikimi. Komisija teigia, jog kai kada C1 galėjo atrodyti nenorintis atskleisti, kad viską žinojo apie kartelio veiksmus, bet vis dėlto jis pripažino, kad abi šalys ėmėsi slaptų veiksmų, kurie akivaizdžiai buvo daugiau nei visiškai atsitiktiniai pokalbiai apie bendrus krovimus ir bendrą krovinių gabenimą (ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamoji dalis).
- 365 Be to, Komisija nurodo, kad 2005 m. balandžio 17 d. elektroniniu laišku (išsiųstu praėjus dešimčiai dienų nuo jos prašymo atleisti nuo baudos pateikimo) *Chiquita* generalinis direktorius Europos reikalams savo darbuotojus, įskaitant C1, įspėjo, kad įmonė numato asmenų, per 48 valandas nepranešusių, kad žinojo apie antikonkurencinius kontaktus su konkurentais, atžvilgiu imtis drausminių priemonių. *Chiquita* teigimu, C1 pirmą kartą buvo apklaustas kitą dieną po šio termino pabaigos. Komisija teigia, kad galima daryti prielaidą, jog tai, kad C1 per nustatytą 48 valandų terminą nenurodė slaptų kontaktų su *Pacific*, turėjo neigiamos įtakos jo norui pranešti, kad jis apie slaptą susitarimą žinojo nuo to momento, kai 2007 m. prasidėjo ši procedūra, nes bijojo drausminių priemonių (kadangi 2005 m. per nustatytą terminą jis nepranešė apie kontaktus su *Pacific* dėl kainų) (ginčijamo sprendimo 159 ir 251 konstatuojamosios dalys).
- 366 Komisija taip pat aiškina, kad *Chiquita* savo atsakyme į Komisijos raštą dėl su bendradarbiavimu susijusios situacijos nurodė drausmines priemones, taikomas darbuotojams, pažeidusiems jos nustatytas atitikties [konkurencijos taisyklėms] priemones (nesvarbu, ar tai būtų galimo neteisėto elgesio tęsimas, netinkami kontaktai su konkurentais, ar neišsamių, klaidingų arba melagingų atsakymų pateikimas), įskaitant darbo sutarties nutraukimą, ir paaiškino, kad nuo 2005 m. C1 buvo nuolat informuojamas apie šias pasekmes. Komisija teigia, kad, atsižvelgiant į šią aplinkybę, tam tikrų *Chiquita* parodymų, padarytų praėjus keleriems metams nuo nagrinėjamų faktinių aplinkybių, gynybinis pobūdis negali kelti abejonių dėl tikslios ir išsamios informacijos, esančios pažeidimo darymo metu *Pacific* parengtuose dokumentiniuose įrodymuose, kuriuos patvirtina ir *Chiquita* parodymai (ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamoji dalis).
- 367 Ieškovės teigia, kad Komisijos teiginiai dėl C1 parodymų vertės yra nenuoseklūs ir priešaringi. Viena vertus, Komisija pabrėžia aplinkybę, kad C1 parodymai yra ypač patikimi, bet, kita vertus, jis siekia sumažinti savo parodymų svarbą, kai kalbama apie jų, kaip kaltę paneigiančių įrodymų, pobūdį. Komisijos teiginys, kad C1 parodymai turi būti vertinami atsižvelgiant į jo paties dalyvavimą darant pažeidimą – kad jis buvo suinteresuotas sumenkinti antikonkurencinį savo kontaktų su P1 pobūdį, – yra spekuliacinio pobūdžio ir neturi nieko bendra su tikrove. Atvirkščiai, C1 kiltų jo darbo sutarties nutraukimo ir atsakomybės grėsmė, jeigu jis neatskleistų visų faktinių aplinkybių per pokalbius. Be to, kadangi šie parodymai buvo padaryti tuo momentu, kai *Chiquita* manė, jog dėl netinkamo bendradarbiavimo ji gali nebebūti atleista nuo baudos tiek su Šiaurės Europa susijusioje, tiek šioje byloje, *Chiquita* ir juos darbuotojai buvo visiškai nesuinteresuoti slėpti menkiausio neteisėto veiksmo, o atvirkščiai – norėjo pateikti kuo daugiau informacijos.
- 368 Šiuos argumentus reikia atmesti.
- 369 Pirma, reikia pažymėti, kad nors iš tikrųjų tam tikri C1 parodymai turi būti tapatinami su *Chiquita* parodymais, todėl jie negali kaip įrodymai patvirtinti vieni kitų (žr. šio sprendimo 343 punktą), vis dėlto reikia atsižvelgti į tam tikrus skirtumus nagrinėjant priežastis, dėl kurių buvo duoti tam tikro asmens, pripažįstančio savo dalyvavimą darant pažeidimą, parodymai ir įmonės, pateikusios prašymą atleisti nuo baudos, parodymai.

- 370 Pavyzdžiui, kaip jau buvo pripažinta teismų praktikoje, asmuo, priešingai nei įmonė, negali būti asmeniškai suinteresuotas pasunkinti iki maksimumo šios įmonės konkurentų neteisėtą elgesį (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 339 punkte minėto Sprendimo *Siemens / Komisija* 70 punktą); vis dėlto reikia pripažinti, kad nors tiesa tai, kad *Chiquita*, kaip prašymą atleisti nuo baudos pateikusi įmonė, nebuvo suinteresuota slėpti pažeidimą sudarančių faktinių aplinkybių, visiškai įmanoma, kad C1, kaip asmeniui, nekėlė didelio entuziazmo mintis, kad jis turi pripažinti asmeniškai dalyvavęs darant pažeidimą, be kita ko, dėl to, kad jis nebuvo per nustatytą terminą pranešęs apie pažeidimą (žr. šio sprendimo 365 punktą), nepaisant *Chiquita* veiksmų, kuriais siekta paskatinti atskleisti visus jo kontaktų su P1 aspektus. Iš tiesų asmuo gali jausti tam tikrą nenorą prisipažinti dėl tam tikro elgesio, kuris profesiniu arba net asmeniniu požiūriu galėtų būti neigiamai įvertintas, juo labiau esant tokiai situacijai, kaip šioje byloje, kai tik vienas asmuo įmonėje kaltinamas dalyvavęs darant pažeidimą (šiuo klausimu žr. C1 parodymus per apklausą, kuriuose pripažįstama, kad jis „apgailėstauja“ dėl to, kas įvyko, ir kad taip nesielgtų, jei žinotų, kad šiuo elgesiu yra pažeidžiama Europos teisė).
- 371 Be to, kaip teisingai pažymi Komisija, atsižvelgiant į galimą asmeninę atsakomybę, pavyzdžiui, pagal nacionalinę civilinę arba net baudžiamąją teisę, C1 buvo aiškiai suinteresuotas sumenkinti antikonkurencinį savo kontaktų su P1 pobūdį.
- 372 Todėl visiškai tikėtina, jog C1 nenorėjo atskleisti savo kontaktų su P1 visų aspektų ir, be kita ko, pripažinti šių kontaktų slaptumo, nepaisant tam tikro *Chiquita* spaudimo, kuriuo buvo siekiama, kad jis nenuslėptų informacijos.
- 373 Antra, Komisija teisingai teigia, kad C1 parodymai, padaryti per Komisijos patikrinimus 2007 m. lapkričio mėn. – tuo momentu, kai C1 dar nebuvo parengęs savo gynybos strategijos, – yra ypač patikimi. Be to, iš *Chiquita* ir C1 parodymų matyti, jog tam, kad išliktų tam tikras netikėtumas, pastarasis nebuvo išpėtas apie Komisijos patikrinimus (žr. šio sprendimo 155 punktą). Nepaisant *Chiquita* advokatų, dalyvavusių atliekant patikrinimus, paaiškinimų (taip pat žr. šio sprendimo 155 punktą), yra tikėtina, kad C1 dar neturėjo laiko savo gynybos strategijai parengti. Tai, kad C1, nepaisant vėlesniuose parodymuose padarytų patikslinimų, iš esmės laikėsi to, ką teigė savo pirmuosiuose parodymuose (žr. 2009 m. kovo 5 d. parodymus), patvirtina jo visų parodymų patikimumą.
- 374 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, nebent tolesnis ieškovių nurodytų ištraukų nagrinėjimas (žr. šio sprendimo 376 ir paskesnius punktus) parodytų kitaip, kad bendras C1 parodymų, visų kartu, turinys neprieštarauja Komisijos išvadoms, kad ji pateikė logišką šių parodymų gynybinio pobūdžio paaiškinimą ir kad pažeidimui nustatyti rėmėsi ne tik jo parodymais, bet ir įrodymų, be kita ko, dokumentinių, visuma (žr. šio sprendimo 187–189 punktus), todėl galėjo pasiremti C1 parodymais kitiems įrodymams patvirtinti (žr. šio sprendimo 342 punktą), tačiau tai nedaro įtakos tolesniam ieškovių argumentų dėl tęstinio pažeidimo pobūdžio nagrinėjimui (žr. šio sprendimo 358 punktą bei 475 ir paskesnius punktus).
- 375 Šiuo klausimu naudinga priminti, kad jau buvo nuspręsta, jog nors nepakankamas įrodymo aiškumas, be jokios abejonės, sumažina jo įrodomąją galią, visiškai jo atmesti taip pat negalima. Primintina, jog tai, kad dokumente nurodomos tik kai kurios kituose įrodymuose pateiktos aplinkybės, nereiškia, kad Komisija negali šio dokumento naudoti kitiems įrodymams patvirtinti (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija* 263 punktą).
- 376 Antra, ieškovės cituoja įvairias *Chiquita* ir C1 parodymų ištraukas, kad pagrįstų savo teiginį, jog parodymai paneigia Komisijos išvadas ir, atvirkiščiai, sutampa su *Pacific* pateiktais alternatyviais paaiškinimais.

- 377 Pirma, ieškovės nurodo, kad parodymuose kelis kartus pažymėta, jog P1 ir C1 pirmą kartą susitiko per ANIPO susirinkimą 2004 m. birželio mėn., kad 2004 m. liepos 28 d. dalykiniai pietūs buvo tik antras jų susitikimas ir kad, *Chiquita* teigimu, per šiuos pietus jie kalbėjosi apie „galimybę *Chiquita* gauti bananų iš *Noboa* Ekvadore“. Šiuose parodymuose visiškai neminimas joks pokalbis apie kainas ir juo labiau tai, kad šalys susitarė derinti savo elgesį kainų srityje.
- 378 Pirma, pažymėtina, kad savo išvadoms dėl 2004 m. liepos 28 d. vykusių pietų pagrįsti Komisija rėmėsi ne *Chiquita* parodymais, o P1 užrašais (ginčijamo sprendimo 102–120 konstatuojamosios dalys), pripažindama, jog šie dokumentiniai įrodymai rodo, kad per šiuos pietus buvo kalbama ir kitomis, ne tik šalių nurodytomis, temomis (ginčijamo sprendimo 104 konstatuojamoji dalis). Antra, aplinkybė, kad C1 pareiškė, jog šio susitikimo pokalbio tema buvo galimybė *Chiquita* gauti bananų iš *Noboa* Ekvadore ir kad jis nepareiškė, jog buvo aptariamoms kainoms arba susitarta derinti su P1 savo veiksmus kainų srityje, negali būti aiškinama kaip paneigianti Komisijos išvadas. Pavyzdžiui, C1 nei paneigė, kad buvo kalbama apie šalių elgesį kainų srityje, nei pareiškė, kad galimybė *Chiquita* gauti bananų iš *Noboa* Ekvadore buvo vienintelė per pietus aptariama tema.
- 379 Šiuo klausimu reikia taip pat pažymėti, kad Komisija ginčijamo sprendimo 106 konstatuojamojoje dalyje nurodė, jog remiantis P1 užrašais padaryta išvada – kad per 2004 m. liepos 28 d. įvykusius pietus šalys sudarė veiksmų planą, pagal kurį turėjo kitą savaitę susisiekti ir susitarti dėl kainų Portugalijoje, t. y. sužinoti, ar „palikti“ jas to paties lygio, ar „padidinti“ arba „sumažinti“, – sutampa su 2008 m. vasario 15 d. ir 2008 m. gegužės 22 d. *Chiquita* parodymais, pagal kuriuos po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo C1 ir P1 dažnai pasikeisdavo informacija apie konkretesnes kitos savaitės kainų tendencijas vartodami žodžius, kurie leisdavo abiem šalims suprasti, ar kainos turėtų didėti, mažėti, ar pasilikti to paties lygio. Komisija pažymi (ginčijamo sprendimo 171 išnaša), kad duodama šiuos parodymus *Chiquita* nebuvo mačiusi ranka rašytų užrašų, nes galimybę susipažinti su jais gavo tik tuo momentu, kai galėjo susipažinti su byla po to, kai 2009 m. gruodžio 10 d. Komisija išsiuntė pranešimą apie kaltinimus (žr. šio sprendimo 11 punktą).
- 380 Šiomis aplinkybėmis primintina, kad parodymai, kuriuos prašymą atleisti nuo baudos pateikusi įmonė duoda prieš susipažindama su Komisijos atlikto tyrimo metu surinktais įrodymais, turi itin didelę įrodomąją galią.
- 381 Šiuo klausimu pažymėtina, kad aplinkybė, jog parodymas buvo pateiktas vėlesniame procedūros etape, be kita ko, atsakant į pranešimą apie kaltinimus, pati savaime neleidžia visiškai paneigti tokio parodymo įrodomosios galios, nors jis turi mažesnę įrodomąją galią nei nepasirengus duoti parodymai. Konkrečiai kalbant, kai prašymą atleisti nuo baudos pateikusi įmonė žino informaciją, kurią Komisija surinko atlikusi tyrimą, pranešime dėl bendradarbiavimo numatytos procedūros vidinė logika, pagal kurią bet koks mėginimas suklaidinti Komisiją gali turėti įtakos vertinant įmonės nuoširdumą ir bendradarbiavimo išsamumą (žr. šio sprendimo 340 punktą), netaikoma tiek, kiek tuo atveju, kai parodymai duoti spontaniškai, nežinant Komisijos kaltinimų. Be to, argumentai, kad pagal pranešimą apie kaltinimus duoti parodymai yra nenaudingi juos pateikiančiajam ir iš principo turėtų būti laikomi ypač patikimais (žr. šio sprendimo 341 punktą), gali ne visai tikti tuo atveju, kai į pranešimą apie kaltinimus atsako teikianti prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti įmonė (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 340 punkte minėto Sprendimo *Quinn Barlo ir kt. / Komisija* 108 ir 109 punktus).
- 382 Antra, ieškovės primena, jog parodymuose nurodyta, kad po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo C1 ir P1 nuo 2004 m. rugsėjo mėn. iki 2006 m. rugsėjo mėn. dažnai susiskambindavo ir kad pagrindinės temos, kuriomis tuomet buvo kalbama, buvo galimybė gauti bananų iš Ekvadoro, susitarimai dėl bendrų krovinių, skundai, susiję su Salerno uostais, ANIPO ateitis ir kartais – pardavimai Šiaurės Italijoje. Tačiau tai nėra ginčijama ir neprieštarauja Komisijos išvadoms, nes parodymuose taip pat yra nurodyta, kad buvo aptariamoms rinkoms raidos tendencijos ir ketinimai dėl kainų.

- 383 Šiuo klausimu ieškovės vis dėlto nurodo, kad šiuos pokalbius galėtų paaiškinti *Chiquita* patvirtinta aplinkybė, kad P1 buvo visiškai naujas asmuo bananų rinkoje, todėl jį domino C1 patirtis, ir kad tokio pobūdžio bendri pokalbiai taip pat atitinka įvairių subjektų pokalbius ANIPO kontekste, todėl visiškai negalima daryti išvados, kad šiais C1 ir P1 pokalbiais buvo įgyvendintas koks nors susitarimas dėl kainų derinimo.
- 384 *Primo*, pažymėtina, jog Komisija remiasi ne tik nagrinėjama parodymais, kad padarytų išvadą, jog C1 ir P1 įgyvendino susitarimą dėl kainų derinimo, bet ir ginčijamo sprendimo 4 punkte nurodyta įrodymų visuma (žr. ginčijamo sprendimo 190 ir 191 konstatuojamąsias dalis). *Secundo*, tai, kad P1 domino C1 patirtis, nei patvirtina, nei paneigia išvadą, kad abu asmenys kalbėdamiesi telefonu keitėsi informacija apie kainas. *Tertio*, ne tik ieškovės niekuo nepagrindžia savo teiginio, kad P1 ir C1 pokalbiai atitiko įprastų pokalbių ANIPO kontekste pobūdį, bet ir, net jeigu taip būtų, nėra paneigiamas P1 ir C1 keitimosi informacija apie kainas neteisėtas pobūdis. Galiausiai, *quarto*, ieškovės nenurodo, kad C1 ne tik pareiškė kalbėjęs su P1 apie bendras rinkos tendencijas, bet ir paaiškino, kad dažnai kalbėdavosi su P1 apie konkretesnes kitos savaitės kainų tendencijas, vartodamas žodžius, iš kurių abi šalys suprasedavo, ar kainos turėtų didėti, mažėti, ar pasilikti to paties lygio.
- 385 Trečia, šiuo klausimu ieškovės teigia, kad C1 iš tikrųjų nurodė, jog per tam tikrus jo ir P1 pokalbius buvo pasikeista konkretesne informacija apie kainų tendencijas kitą savaitę, tačiau jis tiesiog patikslino, kad niekada nesuteikė aiškių ir tiesioginių nuorodų dėl kainų. Tik Komisijai darant spaudimą *Chiquita* vėliau pridūrė, jog bet koks apie bananų sektorių nusimanantis asmuo apskritai suprasedavo, kad šie bendri apibūdinimai turėjo tikslią reikšmę kalbant apie kainas, nes rinkoje, kurioje buvo viešai žinoma, jog kainos svyravimo dydis yra 0,5 EUR, šie bendri apibūdinimai atitinkamai reišė, kad kainos sumažės 0,5 EUR, padidės 0,5 EUR arba išliks to paties lygio.
- 386 Šiuo klausimu visų pirma pažymėtina, kad argumentai jog Komisija per administracinę procedūrą darė *Chiquita* netinkamą spaudimą, jau buvo atmesti šio sprendimo 106–172 punktuose. Be to, nors parodymas, kad bet koks apie bananų sektorių nusimanantis asmuo galėjo suprasti bendras C1 nuorodas (2008 m. gegužės 22 d. *Chiquita* parodymas), iš tiesų yra vėlesnis nei parodymas, kuriuo pripažįstama, kad jis pateikdavo tokias bendras nuorodas (2008 m. vasario 15 d. *Chiquita* parodymas), abu parodymai buvo duoti anksčiau, nei *Chiquita* buvo suteikta galimybė susipažinti su Komisijos byla po to, kai 2009 m. gruodžio 10 d. buvo išsiųstas pranešimas apie kaltinimus (žr. šio sprendimo 11 punktą), todėl yra itin patikimi (žr. šio sprendimo 380 ir 381 punktus).
- 387 Galiausiai jau pirmajame iš nagrinėjamų parodymų (2008 m. vasario 15 d. *Chiquita* parodymas) buvo pripažinta, kad C1 galėjo apibūdinti bendrąsias rinkos tendencijas tokiais žodžiais kaip „rinka yra vangė“, „šiuo momentu vaisių nėra daug“, „manau, kad rinkoje bus kritimas“ arba „neturiu jokių priežasčių keisti“. Tačiau tokie komentarai gali būti suprasti kaip nuorodos į būsimus kainų pokyčius, nes pasakymas „rinka yra vangė“ gali reikšti kainų kritimą, pasakymas „vaisių nėra daug“ – jų didėjimą, o pasakymas „neturiu jokių priežasčių keisti“ – kad kainos išliks to paties lygio. Todėl ieškovių argumentas, kad P1 nebuvo bananų sektoriuje patyręs subjektas, todėl negali būti daroma prielaida, jog jis suprato, kad šie bendri apibūdinimai yra nuorodos į kainų pokyčius, negali būti priimtas.
- 388 Šiuo klausimu pažymėtina, jog Bendrasis Teismas jau yra nusprendęs, kad meteorologinės sąlygos tiek vaisių auginimo šalyse, tiek šalyse, į kurias jie vežami vartoti, uostuose ir nokintojų turimų atsargų dydis, mažmeninės prekybos ir nokintojų pardavimai, reklamos kampanijų buvimas, be abejonės, yra labai svarbūs veiksniai nustatant pasiūlos ir paklausos santykį, ir minint juos per nuovokių subjektų dvišalius pasitarimus yra neišvengiamai dalijamasi nuomonėmis apie rinką ir jos pokyčius, kiek tai susiję su kainomis (šiuo klausimu žr. 2013 m. kovo 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija*, T-587/08, 360 punktą).
- 389 Galiausiai dėl konkretaus šių kainų pokyčių dydžio ieškovės teigia, kad *Chiquita* parodymas, jog bananų rinkoje buvo viešai žinoma, kad kainų svyravimo dydis sudaro 0,5 EUR, todėl C1 nuorodos galėjo būti suprastos kaip reiškiančios, jog kainos sumažės arba padidės 0,5 EUR arba liks to paties lygio,

neatitinka tikrovės, nes nagrinėjant faktinius kassavaitinius kainų pokyčius matyti, kad kainos didėjo ir mažėjo ne tik 0,5 EUR ir kad akivaizdžiai nebuvo jokios tendencijos jų vertinti remiantis 0,5 EUR svyravimo dydžiu. Ieškovės teigia, kad iš duomenų apie faktines kainas, kurias taikė PFCI ir *Chiquita*, atvirksčiai, matyti, jog kainos per savaitę galėjo svyruoti iki 1–2 EUR arba 0,25 EUR ar mažiau, ir šiam teiginiui pagrįsti pateikia *Chiquita* ir *Pacific* kainų lenteles.

- 390 Šiuos argumentus reikia atmesti. Kaip teisingai pažymi Komisija, klausimas, ar kainos keitėsi būtent 0,5 EUR, nėra svarbus, jei šalys pasikeisdavo informacija apie ketinimus dėl kitos savaitės kainų tokiu būdu, kad ir viena, ir kita žinojo, ar kainos padidės, ar sumažės, ar pasiliks to paties lygio, nes tokie pokalbiai apie kainų tendencijas sumažina kiekvienos šalies netikrumą dėl savo elgesio rinkoje.
- 391 Taigi kainos, net jei tik orientacinės, nustatymas paveikia konkurenciją, nes leidžia visiems kartelio dalyviams gana tiksliai numatyti, kokia bus jų konkurentų vykdoma kainų politika. Apskritai kalbant, tokie karteliai tiesiogiai veikia konkurencijos atitinkamoje rinkoje esminius principus. Iš tikrųjų išreikšdami bendrą norą taikyti tam tikrą kainų lygį savo produktams, atitinkami gamintojai savarankiškai nebestatoma savo politikos rinkoje, taip pažeisdami konkurenciją reglamentuojančių Sutarties nuostatų pamatinę koncepciją (žr. šio sprendimo 324 punkte minėto Sprendimo *BPB / Komisija* 310 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Galiausiai primintina, tačiau tai neturi įtakos tolesniam ieškovių argumentų nagrinėjimui, kad susitarimai ir suderinti veiksmai pagal SESV 101 straipsnį yra draudžiami, neatsižvelgiant į jų poveikį, jeigu jais siekiama antikonkurencinio tikslo (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Anic Participazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 122 ir 123 punktus).
- 392 Ketvirta, ieškovės primena, kad, be kitų komentarų, 2008 m. gegužės 22 d. *Chiquita* parodymų ištraukose buvo apibendrinta C1 pateikta informacija, susijusi su skambučių tarp jo ir P1 tikslu ir skaičiumi.
- 393 Kadangi šių parodymų apžvalga, kurią ieškovės atlieka pateikdamos savo argumentus, kuriais siekiama įrodyti, kad iš *Chiquita* parodymų negali būti daroma išvada apie jokią antikonkurencinį elgesį, gali būti suprasta taip, jog ieškovės teigia, kad, remiantis minėtais parodymais, buvo tik nedaug skambučių, susijusių su pokalbiais dėl kainų, palyginti su nagrinėjamu laikotarpiu, pakanka nurodyti, kad šio sprendimo 362–374 punktuose jau buvo konstatuota, jog Komisija pripažino, kad *Chiquita* ir C1 parodymai yra ne tokie aiškūs nei jos išvados, padarytos remiantis įrodymų visuma, ir kad ji pateikė patikimą paaiškinimą dėl C1 nenoro prisipažinti dalyvavus darant tariamą pažeidimą, o ieškovės šio paaiškinimo nepaneigė.
- 394 Penkta, dėl C1 parodymų ištraukos, kurią ieškovės cituoja tvirtindamos, kad P1 užrašai apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus turi būti suprantami kaip parodantys, kaip ji pranešė apie šį susitikimą savo kolegoms iš PFCI, pakanka konstatuoti, jog iš minėtų parodymų matyti, kad C1 neginčijo Komisijos išvadų dėl šių užrašų ir kad jis tvirtino, jog pokalbis per pietus buvo susijęs su tam tikrais juose paminėtais klausimais, o dėl likusios dalies pakanka nurodyti pirma pateiktą samprotavimą dėl C1 nenoro visiškai atskleisti antikonkurencinį savo elgesį (žr. šio sprendimo 362–374 punktus).
- 395 Šešta, ieškovės fragmentiškai ir be konteksto cituoja tam tikras 2009 m. spalio 13 d. *Chiquita* parodymų ištraukas, teigdamos, jog *Chiquita* pareiškė, kad nežino apie jokią neteisėto elgesio per P1 ir C1 pokalbius telefonu įrodymą ir kad pastarasis tvirtino turėjęs teisėtą priežastį kalbėtis su P1 ir neprisimenantis jokio pokalbio, susijusio su kainų tendencijomis, kuris būtų įvykęs maždaug tuo laiku, kai P1 išsiuntė P2 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. elektroninį laišką. Tačiau ieškovės nenurodo, kad šiais *Chiquita* parodymais atsakoma į raštą dėl su jos prašymu atleisti nuo baudos susijusios situacijos, kuriame Komisija nurodė, kad dėl 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško ji turi pagrindo manyti, jog *Chiquita* nenutraukė savo neteisėto elgesio savo prašymo atleisti nuo baudos pateikimo dieną, t. y. 2005 m. balandžio 8 d. Todėl apskritai ieškovių cituojamose ištraukose tik nurodyta, kad po 2005 m. balandžio 8 d. nebuvo jokio C1 slapto pokalbio su P1, be to, tai patvirtina 2009 m. kovo 5 d. *Chiquita* parodymai.

- 396 Ieškovės taip pat iškraipo pastarųjų parodymų ištraukas, pagal kurias C1 visą laiką laikėsi savo faktinių aplinkybių versijos ir tvirtino, kad P1 informacija galėjo būti gauta iš kitų šaltinių, ir pagal kurias per pokalbius su visais darbuotojais, dirbančiais su C1, kiekvienas davė įtikinamų parodymų, patvirtinančių, kad tarp konkurentų nebuvo jokių neteisėtų ryšių arba bendradarbiavimo. Iš tikrųjų šios ištraukos yra paimtos iš *Chiquita* teiginių, kad pažeidimą baigta daryti 2005 m. balandžio 8 d., kad ji apklausė C1 ir jo kolegas praėjus nedaug laiko nuo 2005 m. balandžio 8 d. ir kad tuo momentu niekas nepripažino, jog Pietų Europoje tarp konkurentų buvo neteisėtų kontaktų. Tačiau yra nustatyta, jog C1 per Komisijos patikrinimus 2007 m. lapkričio mėn. pirmą kartą pripažino, kad suvokė, jog bus atliekamas tyrimas dėl Pietų Europos, kad su P1 keisdavosi informacija apie kainų tendencijas ir kad nebuvo pranešęs apie savo antikonkurencinį elgesį per terminą, kurį *Chiquita* darbuotojams jos generalinis direktorius nustatė po to, kai 2005 m. balandžio 8 d. buvo pateiktas įmonės prašymas atleisti nuo baudos (be kita ko, žr. šio sprendimo 365 punktą). Taigi parodymai, duoti iki su Pietų Europa susijusios procedūros pradžios, negali būti pateikiami kaip Komisijos išvadų minėtoje procedūroje paneigimas.
- 397 Galiausiai ieškovės, taip pat samprotaudamos, teigia, kad C1 ne tik ginčijo Komisijos siūlomą pateiktų įrodymų aiškinimą, kai tik su juo susipažino, bet ir tai, kad ir jo paaiškinimai sutampa su ankstesniais parodymais, duotais net iki tyrimo ginčijamoje byloje pradžios. Šiuo klausimu ieškovės cituoja *Chiquita* išvadas byloje COMP/39188 – Bananai, kuriose *Chiquita* nurodė, kad „apie kainas Jungtinėje Karalystėje / Airijoje, Pietų Europoje ir Prancūzijoje konkurentams nebuvo pranešama“.
- 398 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad šio sprendimo 159 punkte jau buvo pažymėta, jog *Chiquita* parodymai, kad „apie kainas Jungtinėje Karalystėje / Airijoje, Pietų Europoje ir Prancūzijoje konkurentams nebuvo pranešama“, apibūdina būdą, kuriuo *Chiquita* ketvirtadieniais iš ryto savo konkurentams pranešdavo savo referencines kainas, ir kad byla dėl Pietų Europos nebuvo susijusi su referencinėmis kainomis, todėl *Chiquita* parodymai, susiję su Šiaurės Europa, negali prieštarauti Komisijos išvadoms šioje byloje.
- 399 Trečia, tvirtindamos, kad Komisija turėjo atlikti objektyvų tyrimą ir negalėjo ignoruoti kaltę paneigiančių įrodymų, ieškovės pažymi, kad, nepaisant jų prašymo leisti susipažinti su rašytine ir nekonfidencialia klientų atsakymų į Komisijos prašymus pateikti informacijos versija, *Pacific* tegavo galimybę susipažinti su šių atsakymų santraukomis, o tai jai sutrukdė susipažinti su klientų pateiktos potencialiai kaltę paneigiančios informacijos detalėmis.
- 400 Remiantis teismų praktika, konkurencijos bylose suteikiant galimybę asmenims, kuriems yra skirtas pranešimas apie kaltinimus, susipažinti su byla, pirmiausia siekiama leisti šiems asmenims susipažinti su Komisijos byloje esančiais įrodymais, kad jų pagrindu galėtų veiksmingai pareikšti nuomonę dėl pranešime apie kaltinimus Komisijos padarytų išvadų. Todėl galimybė susipažinti su byla yra viena iš procedūrinių garantijų, skirtų teisei į gynybą apsaugoti, visų pirma užtikrinti, kad būtų galima veiksmingai pasinaudoti teise būti išklaustam (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 179 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 68 punktą ir šio sprendimo 111 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone / Komisija* 33 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 401 Taigi Komisija privalo įmonėms, susijusioms su procedūra pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, suteikti galimybę susipažinti su visais kaltę patvirtinančiais ir paneigiančiais dokumentais, kuriuos gavo atlikdama tyrimą, išskyrus kitų įmonių komercines paslaptis, institucijų vidaus dokumentus ir kitą konfidencialią informaciją (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 179 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 68 punktą ir šio sprendimo 111 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone / Komisija* 34 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 402 Be to, iš teismų praktikos matyti, kad trečiųjų asmenų atsakymų į Komisijos prašymus pateikti informacijos atveju Komisija privalo atsižvelgti į grėsmę, kad dominuojančią padėtį rinkoje užimanti įmonė gali imtis atsakomųjų priemonių prieš šiai institucijai atliekant tyrimą bendradarbiavusius konkurentus, tiekėjus ar klientus. Susidūrę su tokia grėsme, Komisijai per tyrimą dokumentus

pateikiantys tretieji asmenys, manantys, kad dėl to prieš juos gali būti imtasi atsakomųjų priemonių, turi teisę tikėtis, kad jų prašymas užtikrinti konfidencialumą bus įvykdytas (žr. 2002 m. spalio 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Tetra Laval / Komisija*, T-5/02, Rink. p. II-4381, 98 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 403 Šioje byloje ginčijamo sprendimo 253 punkte Komisija atsakė į *Pacific* kritiką, išreikštą jos atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, – kad ji turėjo turėti galimybę susipažinti ne tik su santraukomis tu atsakymų, kuriuos pateikė įvairių bananų importuotojų klientai atsakydami į Komisijos prašymus pateikti informacijos, nurodydama, kad buvo teisėta atsisakyti įmonėms, kurios yra pajėgios daryti didelį ekonominį ir komercinį spaudimą savo konkurentams arba savo prekybos partneriams, klientams ir tiekėjams, leisti susipažinti su jų klientų ir kitų tiekėjų klientų raštais. Kadangi ieškovės nemėgina paneigti šio Komisijos pateikto aiškinimo, laikytina, kad jos neįrodė, jog šioje byloje buvo neteisėta nepateikti susipažinti tam tikrų įrodymų.
- 404 Galiausiai ieškovės teigia, kad Komisija taip ir nepasinaudojo pasiūlymu surengti papildomus pokalbius su C1, o tai labai pakenkė jos gebėjimui atlikti tikslų ir išsamų faktinių aplinkybių šioje byloje vertinimą. Pavyzdžiui, papildomas pokalbis leistų Komisijai suprasti, ar parodymai atspindėjo „kritimo tendenciją“, ar ji tiesiog klaidingai suprato ir aiškino vienintelę frazę, kuria rėmėsi.
- 405 Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad viena iš per Sąjungos teisės sistemos administracines procedūras suteikiamų garantijų yra kompetentingos institucijos pareiga rūpestingai ir nešališkai išnagrinėti visas reikšmingas bylos aplinkybes (1991 m. lapkričio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktą ir šio sprendimo 342 punkte minėto Sprendimo *Bavaria / Komisija* 222 punktą).
- 406 Galiausiai reikia pažymėti, jog 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal [SESV 101 ir 102] straipsnius tvarkos (OL L 123, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 81) 10 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad įmonės ir įmonių asociacijos, kurių atžvilgiu vykdoma procedūra pagal Reglamentą Nr. 1/2003, „gali pasiūlyti Komisijai asmenis, kurie gali patvirtinti pareiškime išdėstytą informaciją“. Tokiu atveju iš Reglamento Nr. 773/2004 13 straipsnio matyti, kad Komisija turi pagrįstą diskreciją sprendama dėl intereso išklausti asmenis, kurių liudijimas gali būti svarbus bylos tyrimui. Iš tiesų užtikrinant teisę į gynybą nereikalaujama, kad Komisija atliktų suinteresuotųjų asmenų nurodytų liudytojų apklausą, jei mano, kad byloje buvo atliktas pakankamas tyrimas (pagal analogiją dėl Reglamento Nr. 17 žr. 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *HFB ir kt. / Komisija*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 383 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 407 Šioje byloje ginčijamo sprendimo 250 ir 251 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė priežastis, dėl kurių manė, kad jokia informacija nepatvirtino teiginio dėl kito pokalbio su C1 būtinybės. Ieškovės ne tik konkrečiai nepaneigia Komisijos šiuo klausimu pateiktos informacijos, bet ir tinkamai nepaiškina, kodėl *Pacific* nepasinaudojo galimybe per apklausą pati apklausti C1. Tai, kad per posėdį ieškovės rėmėsi *Chiquita* sprendimu per 2010 m. birželio 18 d. apklausą komentuoti tik vėlesnį nei 2005 m. balandžio 8 d. – jos prašymo atleisti nuo baudos pateikimo data – laikotarpį, šiuo atveju nėra įtikinama. Nors iš tikrųjų iš *Chiquita* per minėtą apklausą duotų parodymų matyti, kad ji norėjo išnaudoti jai skirtą laiką savo gynybai nuo to, kad ginčijamoje byloje Komisija gali neatleisti jos nuo baudos, todėl ji nenorėjo išnaudoti šio laiko komentarams apie ankstesnį, nei buvo paduotas jos prašymas atleisti nuo baudos, laikotarpį, dėl kurio ji neginčijo Komisijos išvadų, iš šių parodymų nematyti, jog *Chiquita* prieštaravo tam, kad *Pacific* užduotų klausimus C1 dėl ankstesnio laikotarpio. Net atvirakščiai, *Chiquita* aiškiai nurodė, kad jos pasiūlymas apklausti C1 vis dar galioja.
- 408 Tokiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad ieškovių argumentai, kuriais Komisija kaltinama nesurengusi papildomo pokalbio su C1, turi būti atmesti.

409 Iš visų išdėstytų samprotavimų matyti, kad ieškovių argumentai, kuriais ginčijama *Chiquita* ir C1 parodymų įrodomoji galia, ir atitinkamai visa trečiojo (ieškinio) pagrindo pirmoji dalis turi būti atmesti.

2. Dėl antros dalies, susijusios su tuo, kad pateikti įrodymai nepatvirtina pažeidimo konstatavimo

410 Ieškovės teigia, kad Komisija neįrodė nei susitarimo tarp šalių, nei suderintų veiksmų buvimo. Pirma, Komisijai nepavyko įrodyti, kad jos dalyvavo susitarime ir (arba) atliekant suderintus veiksmus, antra, ji neįrodė, kad veiksmai, kuriuos darant jos dalyvavo, turėjo antikonkurencinį tikslą arba poveikį, ir, trečia, ji neįrodė, kad šie veiksmai sudarė vieną tęstinį pažeidimą.

a) Pirminės pastabos

411 Primintina, kad pagal SESV 101 straipsnį kaip nesuderinami su vidaus rinka yra draudžiami visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškreipimas vidaus rinkoje, ir, be kita ko, tie, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos, ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, technikos raida arba investicijos, dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais.

412 Susitarimo sąvoka, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, kyla iš aplinkybės, kad susitariančiosios įmonės išreiškia savo bendrą valią atitinkamai elgtis rinkoje (pagal analogiją dėl EB 81 straipsnio 1 dalies žr. šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Participazioni* 130 punktą; taip pat pagal analogiją dėl EB 65 straipsnio 1 dalies žr. 1999 m. kovo 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Thyssen Stahl / Komisija*, T-141/94, Rink. p. II-347, 262 punktą).

413 Remiantis aiškinimu teismų praktikoje, susitarimo sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, pagrindinis bruožas yra mažiausiai dviejų šalių valios suderinimas, kurio išraiškos forma, jeigu ji tiksliai perteikia šalių valią, nėra svarbi (2000 m. spalio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bayer / Komisija*, T-41/96, Rink. p. II-3383, 69 punktas ir 2010 m. gegužės 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *IMI ir kt. / Komisija*, T-18/05, Rink. p. II-1769, 88 punktas).

414 Suderintų veiksmų sąvoka, kaip ji suprantama pagal tą pačią nuostatą, reiškia tokią derinimo tarp įmonių formą, kai dar nesudaromas susitarimas tikrąja šio žodžio prasme, tačiau konkurencijos keliama rizika sąmoningai pakeičiama praktiniu įmonių tarpusavio bendradarbiavimu (1975 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. / Komisija*, 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, Rink. p. 1663, 26 punktas; šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija* 63 punktas; šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Participazioni* 115 punktas ir šio sprendimo 185 punkte minėto Sprendimo *Hüls / Komisija* 158 punktas).

415 Teisingumo Teismas yra pridūręs, kad koordinavimo ir bendradarbiavimo kriterijai turi būti suvokiami atsižvelgiant į Sutarties konkurencijos nuostatų koncepciją, pagal kurią kiekvienas ūkio subjektas turi savarankiškai nustatyti politiką, kurios ketina laikytis vidaus rinkoje (šio sprendimo 414 punkte minėto Sprendimo *Suiker Unie ir kt. / Komisija* 173 punktas; šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija* 63 punktas; šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Participazioni* 116 punktas ir 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Corus UK / Komisija*, C-199/99 P, Rink. p. I-11177, 106 punktas).

416 Nors šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės protingai prisiderinti prie konstatuoto ar numanomo savo konkurentų elgesio, jis griežtai prieštarauja bet kokiam tiesioginiam ar netiesioginiam tokių ūkio subjektų kontaktui, kuris gali turėti įtakos esamam ar potencialiam konkurento elgesiui rinkoje arba atskleisti tokiam konkurentui elgesį, kurio nuspręsta ar numatoma

imtis toje rinkoje, jei šių kontaktų tikslas ir poveikis – sukurti konkurencines sąlygas, kurios, atsižvelgiant į tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų pobūdį, įmonių dydį, skaičių ir šios rinkos apimtį, neatitinka normalių sąlygų nagrinėjamoje rinkoje (šio sprendimo 414 punkte minėto Sprendimo *Suiker Unie ir kt. / Komisija* 174 punktas; šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 117 punktas; šio sprendimo 185 punkte minėto Sprendimo *Hüls / Komisija* 160 punktas ir šio sprendimo 415 punkte minėto Sprendimo *Corus UK / Komisija* 107 punktas).

- 417 Suderintų veiksmų sąvoka, be atitinkamų įmonių veiksmų suderinimo, apima elgesį rinkoje po šio suderinimo ir priežastinį šių dviejų elementų ryšį. Šiuo atveju, jei nėra priešingų įrodymų, kuriuos privalo pateikti suinteresuotieji ūkio subjektai, turi būti daroma prielaida, kad atliekant suderintus veiksmus dalyvaujantys ir rinkoje tebeveikiantys ūkio subjektai, nustatydami savo elgesį šioje rinkoje, atsižvelgia į informaciją, kuria keičiasi su savo konkurentais. Ypač tai taikytina tuo atveju, kai įmonės reguliariai ilgą laiką derina savo veiksmus (šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 121 punktas; šio sprendimo 185 punkte minėto Sprendimo *Hüls / Komisija* 161–163 punktai ir šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 51 punktas).
- 418 Galiausiai reikia priminti, kad sąvokų „susitarimai“ ir „suderinti veiksmai“ palyginimas rodo, jog subjektyviu požiūriu jos suvokiamos kaip tokio paties pobūdžio susitarimai, kurie skiriasi tik savo intensyvumu ir sudarymo formomis (šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 131 punktas).
- 419 Todėl, nors susitarimo ir suderintų veiksmų sąvokas sudaro iš dalies skirtingi elementai, jos nėra tarpusavyje nesuderinamos. Todėl Komisija neprivalo visų nustatytų veiksmų kvalifikuoti kaip susitarimo ar suderintų veiksmų, tačiau pagrįstai gali tam tikrus veiksmus kvalifikuoti pirmiausia kaip „susitarimus“, o kitus – kaip „suderintus veiksmus“ (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 132 punktą ir 1991 m. gruodžio 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Hercules Chemicals / Komisija*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 264 punktą).
- 420 Taikant SESV 101 straipsnio 1 dalį, nereikia nagrinėti konkretaus susitarimo poveikio, jeigu jo tikslas yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškreipimas vidaus rinkoje (šio sprendimo 179 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt.* 261 punktas).
- 421 Kiek tai susiję su galimybe suderintus veiksmus laikyti turinčiais antikonkurencinį tikslą, net jeigu jie neturi tiesioginio ryšio su vartojimo kainomis, reikia pažymėti, kad SESV 101 straipsnio 1 dalies tekstas neleidžia manyti, jog draudžiami tik tokie suderinti veiksmai, kurie daro tiesioginį poveikį galutinių vartotojų mokėtinai kainai. Atvirkščiai, iš SESV 101 straipsnio 1 dalies a punkto matyti, kad suderinti veiksmai laikomi turinčiais antikonkurencinį tikslą, jeigu jais „tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos“ (šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 36 ir 37 punktai).
- 422 Kad ir kaip būtų, SESV 101 straipsniu, kaip ir kitomis Sutartyje įtvirtintomis konkurencijos taisyklėmis, siekiama apsaugoti ne tik konkurentų arba vartotojų interesus, bet ir rinkos struktūrą ir kartu pačią konkurenciją. Todėl antikonkurencinio tam tikrų suderintų veiksmų tikslo buvimo konstatavimas negali priklausyti nuo jų tiesioginio ryšio su vartojimo kainomis konstatavimo (šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 38 ir 39 punktai).
- 423 Dėl suderintų veiksmų, turinčių antikonkurencinį tikslą, atirbojimo nuo turinčių antikonkurencinį poveikį reikia priminti, kad vertinant, ar tam tikriems veiksams taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, antikonkurencinis tikslas ir poveikis yra ne kumuliacinės, o alternatyvios sąlygos. Pagal nuo 1966 m. birželio 30 d. Sprendimo *LTM* (56/65, Rink. p. 337 ir 359) nusistovėjusią teismo praktiką alternatyvus šios sąlygos pobūdis, kurį parodo jungtukas „ar“, reiškia, kad pirmiausia reikia įvertinti patį suderintų veiksmų tikslą, atsižvelgiant į ekonominį kontekstą, kuriam esant jų turi būti imtasi. Tačiau jei išanalizavus suderintų veiksmų turinį paaiškėja, kad jie nėra pakankamai žalingi

konkurencijai, reikia nagrinėti jų poveikį ir, norint juos uždrausti, įrodyti, kad konkurencijai iš tikrųjų buvo smarkiai trukdoma, ji buvo ribojama arba iškraipoma (šiuo klausimu žr. 2008 m. lapkričio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers*, C-209/07, Rink. p. I-8637, 15 punktą ir šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 28 punktą).

- 424 Norint įvertinti, ar suderinti veiksmai draudžiami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nereikia nagrinėti konkretaus tokių veiksmų poveikio, jeigu jų tikslas – konkurencijos vidaus rinkoje trukdymas, ribojimas arba iškraipymas (šiuo klausimu žr. 1966 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Consten ir Grundig / Komisija*, 56/64 ir 58/64, Rink. p. 429, 496; šio sprendimo 49 punkte minėto Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied / Komisija* 125 punktą ir šio sprendimo 423 punkte minėto Sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers* 16 punktą). „Pažeidimas dėl tikslo“ ir „pažeidimas dėl poveikio“ skiriasi tuo, kad tam tikros įmonių susitarimo formos dėl savo pobūdžio gali būti laikomos žalingomis normaliai konkurencijai (šio sprendimo 423 punkte minėto Sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers* 17 punktą ir šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 29 punktą).
- 425 Kad suderintais veiksmais būtų siekiama antikonkurencinio tikslo, pakanka, kad jie galėtų padaryti neigiamą poveikį konkurencijai. Kitaip tariant, atsižvelgiant į šių veiksmų ekonomines ir teises aplinkybes, jie turi paprasčiausiai trukdyti, riboti arba iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje. Klausimas, ar tokio poveikio iš tikrųjų būta ir kiek, gali būti svarbus tik apskaičiuojant baudų dydį ir nustatant teisę į žalos atlyginimą (šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 31 punktą).
- 426 Šiuo klausimu dar reikia priminti, jog iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad tam tikros įmonių veiksmų koordinavimo rūšys yra pakankamai kenksmingos konkurencijai, kad būtų galima teigti, jog jų poveikio tyrimas yra nereikalingas (žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, 49 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 427 Ši teismų praktika grindžiama tuo, kad tam tikras įmonių veiksmų koordinavimo formas dėl jų pačių pobūdžio galima laikyti kenksmingomis geram normalios konkurencijos veikimui (žr. šio sprendimo 426 punkte minėto Sprendimo *CB / Komisija* 50 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 428 Taigi pripažįstama, kad tam tikri slapti veiksmai, kaip antai lemiantys horizontalų kainų nustatymą karteliuose, gali būti laikomi darančiais tokią didelę neigiamą įtaką kainai, prekių kiekiui ar kokybei ir paslaugoms, kad gali būti pripažįstama, jog SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais neverta įrodinėti, kad tais veiksmais daromas konkretus poveikis rinkai. Iš tiesų patirtis rodo, kad tokie veiksmai lemia gamybos mažėjimą ir kainų didėjimą, o tai baigiasi blogu išteklių paskirstymu, nuo kurio visų pirma nukenčia vartotojai (šio sprendimo 426 punkte minėto Sprendimo *CB / Komisija* 51 punktą).
- 429 Jeigu atlikus tam tikros rūšies įmonių veiksmų derinimo vertinimą neatskleidžiamas pakankamai kenksmingas tokių veiksmų poveikis konkurencijai, tuomet reikia nagrinėti jų poveikį ir, kad jie būtų uždrausti, įrodyti, jog konkurencija iš tikrųjų buvo smarkiai trukdoma, ribojama arba iškraipoma (žr. šio sprendimo 426 punkte minėto Sprendimo *CB / Komisija* 52 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 430 Remiantis Teisingumo Teismo praktika, siekiant įvertinti, ar įmonių susitarimas arba įmonių asociacijos sprendimas yra pakankamai kenksmingas, kad galėtų būti laikomas konkurencijos ribojimu „dėl tikslo“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, reikia išnagrinėti jo nuostatų turinį, siekiamus tikslus ir ekonominį bei teisinį taikymo kontekstą. Vertinant tą kontekstą taip pat reikia

atsižvelgti į prekių ar paslaugų, kuriems jis taikomas, pobūdį ir į realias nagrinėjamos rinkos ar rinkų veikimo sąlygas bei struktūrą (žr. šio sprendimo 426 punkte minėto Sprendimo *CB / Komisija* 53 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

431 Be to, nors šalių valia nėra būtinas elementas įmonių susitarimo ribojamam poveikiui nustatyti, niekas nedraudžia konkurencijos priežiūros institucijoms ar Sąjungos teismams atsižvelgti į šią valią (žr. šio sprendimo 426 punkte minėto Sprendimo *CB / Komisija* 54 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

432 Ieškovių argumentai turi būti nagrinėjami atsižvelgiant būtent į šiuos principus.

b) Ginčijamas sprendimas

433 Ginčijamo sprendimo 187 konstatuojamojoje dalyje Komisija tvirtino, kad minėto sprendimo 4 dalyje apibūdintos faktinės aplinkybės rodo, jog jo adresatės dalyvavo slaptoje veikloje, susijusioje su Pietų Europos bananų sektoriumi, visų pirma:

— derindamos savo kainų strategijas, kiek tai susiję su būsimois kainomis, kainų lygiais ir kainų kitimu ir (arba) tendencijomis;

— keitėsi informacija dėl būsimo elgesio rinkoje, kiek tai susiję su kainomis.

434 Komisija toliau nurodo, jog aišku, kad minėtos aplinkybės ir minėtas elgesys – tai susitarimas, kaip jie suprantamas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nes atitinkamos įmonės aiškiai susitarė dėl tam tikro elgesio rinkoje ir šie veiksmai pasireiškė tam tikra derinimo ir bendradarbiavimo forma, kuria šalys sąmoningai pakeitė konkurencijos keliamą riziką tarpusavio praktiniu bendradarbiavimu. Komisija tvirtino, kad net jei galiausiai nebūtų įrodyta, jog šalys tiesiogiai sudarė bendrą planą, laikytiną susitarimu, vis dėlto nagrinėjamas elgesys arba jo dalys – tai suderinti veiksmai, kaip jie suprantami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį (ginčijamo sprendimo 188 konstatuojamoji dalis).

435 Be to, Komisijos teigimu, ginčijamo sprendimo 4 dalyje apibūdintomis faktinėmis aplinkybėmis yra įrodyta, kad dvišaliai kontaktai tam tikru laikotarpiu vyko sistemingai (arba bent jau reguliariai) ir buvo kartojami dvišaliams susitarimams taikant tam tikrą modelį, kuris atitinkamu laikotarpiu buvo nuoseklus, net jei kontaktų ypatumai ir intensyvumas tam tikru laiku galėjo skirtis (ginčijamo sprendimo 191 konstatuojamoji dalis).

436 Komisija taip pat tvirtino, kad ne tik niekas nerodė, jog atitinkamos įmonės savo elgesio rinkoje nustatymo momentu neatsižvelgdavo į pasikeistą informaciją, bet, be to, ginčijamo sprendimo 4 dalyje apibūdintos faktinės aplinkybės rodo, kad šalys atsižvelgdavo, bent iš dalies, į pasikeistą informaciją apie kainas ir atitinkamai veikė. Todėl Komisija nusprendė, jog dėl šalių sudarytų dvišalių susitarimų šie kontaktai turėjo poveikio šalių elgesiui, kai jos nustatydavo bananų kainas Italijai, Graikijai ir Portugalijai (ginčijamo sprendimo 192–194 konstatuojamosios dalys).

c) Dėl susitarimo arba suderintų veiksmų buvimo

437 Ieškovės nurodo, kad Komisija neįrodė, jog jos dalyvavo susitarime arba atliekant suderintus veiksmus, ir kad ji pažeidė nediskriminavimo principą.

438 Pirma, ieškovės tvirtina, kad, siekdama įrodyti buvus susitarimą tarp *Chiquita* ir PFCI, Komisija turi įrodyti, kad šalys išreiškė savo bendrą valią elgtis rinkoje tam tikru būdu ir kad šioje byloje joks Komisijos pateiktas dokumentinis įrodymas negali pagrįsti tvirto įsitikinimo, kad taip buvo. Iš užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus galima tik padaryti išvadą, kad vyko C1 ir P1 teisėti pokalbiai, susiję, be kita ko, su profesinės asociacijos ANIPO ateitimi ir galimybe sudaryti susitarimus

dėl bendro tiekimo ir bendro krovinių gabenimo, ir kad P1 užrašai tėra jo asmeniniai pamąstymai apie šio pokalbio turinį, o ne *Chiquita* ir ieškovių bendros valios elgtis tam tikru antikonkurenciniu būdu išraiška.

- 439 Ieškovių teigimu, tik pasakymas „mudu susitarėme išlaikyti nepakitusias kainas“, esantis 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške, galbūt galėtų būti aiškinamas kaip bendros valios išraiška. Tačiau šis elektroninis laiškas nėra pakankamas susitarimo sudarymo įrodymas ir, net jei taip būtų, yra susijęs tik su viena diena arba daugiausia viena savaitė, bet jokių būdu negali patvirtinti įtariamo susitarimo dėl tarifų derinimo aštuonių mėnesių ir dvylikos dienų laikotarpiu. Taigi Komisija nepateikė nei pakankamų įrodymų, kad *Chiquita* ir ieškovės sudarė susitarimą, skirtą konkurencijai riboti, nei įrodymų, kad toks susitarimas buvo šalių įgyvendintas.
- 440 Visų pirma pažymėtina, kad ieškovės pakartoja tuos pačius argumentus, kurie jau buvo atmesti, kai Komisijos pateikti įrodymai buvo vertinami nagrinėjant visą šio ieškinio pagrindo pirmąją dalį.
- 441 Toliau, kaip Komisija teisingai priminė ginčijamo sprendimo 177 konstatuojamojoje dalyje, laikoma, kad yra konkurentų susitarimas, kai šalys prisijungia prie bendro projekto, kuris riboja arba gali apriboti jų komercinį savarankiškumą nustatant jų bendrų veiksmų arba neveikimo rinkoje kryptį. Nereikia, kad šis susitarimas būtų suformuluotas raštu, ir nėra būtina, kad būtų numatytos sutartinės sankcijos arba vykdymo priemonės. Be to, susitarimas gali būti tiesioginis arba netiesiogiai kilti iš šalių elgesio.
- 442 Galiausiai, priešingai, nei teigia ieškovės, pasakymas „mudu susitarėme išlaikyti nepakitusias kainas“, esantis 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške, nėra vienintelis įrodymas, patvirtinantis bendrą šalių valios išraišką. Iš tikrųjų kelios kitos nuorodos, esančios 2004 m. liepos 28 d. P1 užrašuose (be kita ko, pasakymai „Kassavaitinis bendradarbiavimas kainoms palaikyti“, „Vietinis susitarimas“ „Veiksmų planas 1. – Pasikalbėti apie Portugaliją kitą savaitę: Sprendimas dėl kainų: *status quo*, padidinti, sumažinti. [P1]/[C1]“, žr. ginčijamo sprendimo 105 konstatuojamąją dalį) ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstame elektroniniame laiške (kur paminėti pasakymai „mudu susitarėme išlaikyti nepakitusias kainas“ arba „jis skambino prašydamas, kad suderintume mūsų strategiją kitą savaitę ir kad pabandytume nekeisti“, žr. šio sprendimo 292 punktą), rodo, kad šalys išreiškė bendrą valią rinkoje elgtis tam tikru būdu.
- 443 Šiuo klausimu primintina, kad ieškovių argumentai, kuriais teigiama, jog P1 užrašai ir 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas teatspindi asmenines P1 mintis, suformuluotas remiant C1 vienašališkais parodymais, buvo atmesti nagrinėjant trečiąją ieškinio pagrindą ir kad buvo konstatuota, jog šie dokumentai, atvirksčiai, parodo, kad šalys priėmė dvišalius sprendimus (be kita ko, žr. šio sprendimo 221–223, 232–235, 252, 255, 309–311 ir 317 punktus).
- 444 Antra, ieškovės nurodo, kad Komisija neįrodė jų dalyvavimo atliekant suderintus veiksmus.
- 445 Pirma, ieškovės primena, kad, siekdama įrodyti *Chiquita* ir *Pacific* dalyvavimą atliekant suderintus veiksmus, Komisija turi įrodyti, kad šalys suderino veiksmus, kad dėl tokių veiksmų buvo tam tikras vėlesnis elgesys rinkoje ir kad tarp šių dviejų aplinkybių yra priežastinis ryšys. Komisija šiuo atžvilgiu remiasi Sprendimu *T-Mobile* (minėtas šio sprendimo 328 punkte, 60–62 punktai), tačiau jis nėra taikytinas šioje byloje, kurioje Komisija privalėjo įrodyti, kad ieškovės ir *Chiquita* turėjo daug ir dažnų kontaktų ir kad šie susitikimai buvo daugiau nei visiškai teisėti profesiniai kontaktai, o to jai nepavyko padaryti, nes nebuvo jokio *Chiquita* ir PFCI kontakto nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. įrodymo, išskyrus du labai trumpus skambučius telefonu.
- 446 Pažymėtina, kad, nepaisant to, ar ginčijamame sprendime padaryta nuoroda į tam tikrus teismų sprendimus yra tinkama, Bendrasis Teismas turi patikrinti, ar bylos aplinkybėmis Komisija galėjo pagrįstai padaryti išvadą dėl šalių elgesio, pasireiškusio suderintais veiksmais, kurių tikslas arba poveikis yra konkurencijos ribojimas.

- 447 Galiausiai primintina, kad Sprendime *T-Mobile Netherlands ir kt.* (šio sprendimo 328 punktą) Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog tiek veiksmų derinimo tikslu, tiek rinkai būdingomis sąlygomis yra paaiškinamas kontaktų dažnumas, intervalai tarp jų ir būdas, kuriuo konkurentai užmezga tarpusavio kontaktus, siekdami suderinti savo veiksmus rinkoje. Iš tiesų, jei suinteresuotosios įmonės sukūrė kartelį su kompleksine suderintų veiksmų sistema dėl daugybės jų elgesio rinkoje aspektų, joms gali reikėti reguliarių kontaktų ilgą laiką. Tačiau jeigu veiksmų suderinimas buvo vienkartinis ir juo buvo siekiama vieną kartą suderinti elgesį rinkoje pagal atskirą konkurencijos parametras, atitinkamų įmonių siekiamam antikoncepciniam tikslui įgyvendinti gali pakakti ir vieno konkurentų kontakto (šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 60 punktą).
- 448 Toliau Teisingumo Teismas nurodė, jog šiomis sąlygomis reikia konstatuoti, kad svarbus ne suinteresuotųjų įmonių susitikimų skaičius, o faktas, ar įvykęs kontaktas arba kontaktai suteikė joms galimybę atsižvelgti į su konkurentais pasikeistą informaciją nustatant savo elgesį atitinkamoje rinkoje ir sąmoningai pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu. Jeigu buvo galima nustatyti, jog šios įmonės suderino veiksmus ir toliau veikė šioje rinkoje, buvo pateisinama reikalauti, kad jos pateiktų įrodymų, jog šis veiksmų suderinimas neturėjo įtakos jų elgesiui minėtoje rinkoje (šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 60 punktą).
- 449 Priešingai, nei teigia ieškovės, šis teismo sprendimas yra taikytinas šioje byloje, nes Komisija teisingai įrodė, kad keitimasis būsimomis kainomis, kuris vyko tarp šalių, joms leido nustatant savo elgesį rinkoje atsižvelgti į pasikeistą informaciją, – tai liudija, be kita ko, reguliariai atnaujinama *Chiquita* kainų lentelė, rasta segtuve P2 iš *Pacific* biure (žr. šio sprendimo 290–293 punktus).
- 450 Ieškovių argumentai, kad nėra jokio *Chiquita* ir PFCI kontakto nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. įrodymo, turi būti atmesti, nes jos nepaneigė įrodymų, kuriais Komisija rėmėsi patvirtindama šalių kontaktus nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. – tai yra du 2004 m. rugpjūčio mėn. užrašai, lentelė su *Chiquita* kainomis nuo 2005 m. 6 savaitės ir elektroninis laiškas su *Chiquita* kainomis nuo 2005 m. 9 savaitės, rasti segtuve P2 iš *Pacific* biure, taip pat *Chiquita* ir C1 parodymai (žr. šio sprendimo 265–287, 288–335 ir 336–409 punktus).
- 451 Nors ieškovių argumentai gali turėti tam tikrą svarbą nagrinėjant vieno tęstinio pažeidimo šioje byloje buvimą, jie turi būti atmesti nagrinėjant suderintų veiksmų buvimą, nes nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą buvo konstatuota, jog ieškovės nesugebėjo paneigti nuoseklių įrodymų visumos, kuria rėmėsi Komisija, – tai yra užrašai dėl 2004 m. liepos 28 d. vykusių pietų, 2004 m. rugpjūčio mėn. užrašai, telefono skambučių išklotinės, 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųstas elektroninis laiškas, lentelė, kurios data nenurodyta, ir *Chiquita* parodymai – kad padarytų išvadą dėl susitarimo ir (arba) suderintų veiksmų buvimo tarp šalių. Taigi, nepaisant klausimo, ar, atsižvelgiant į kontaktų reguliarumą, pažeidimas gali būti laikomas vienu tęstiniu (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 475 ir paskesnius punktus), konstatuotina, kad Komisijos pateikti įrodymai patvirtina šalių kontaktus, kurie suteikė joms galimybę atsižvelgti į su konkurentais pasikeistą informaciją nustatant savo elgesį atitinkamoje rinkoje ir sąmoningai pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu. Tai juo labiau galioja šioje byloje, kurioje veiksmų derinimas buvo susijęs tik su vienu šalių elgesio aspektu, t. y. kaina, todėl, taikant per 2004 m. liepos 28 d. pietus sukurtą keitimosi informacija sistemą, dažnai vykstančio kainų tendencijų derinimo galėjo pakakti siekiamam antikoncepciniam tikslui pasiekti.
- 452 Antra, ieškovių teigimu, Komisija prieštaringai remiasi teismų praktika dėl kompleksinių pažeidimų, kad išvengtų pareigos kvalifikuoti inkriminuojamą elgesį kaip susitarimą arba kaip suderintus veiksmus. Tačiau, kadangi šioje byloje dalyvauja tik dvi įmonės, viena iš kurių – smulki, o įtariamas pažeidimas tęsėsi tik aštuonis mėnesius ir dvylika dienų, Komisija negali remtis šia teismų praktika, o turi įrodyti tikslų būdą ir tikslų momentą, kuriuo PFCI ir *Chiquita* tariamai sudarė susitarimą ir dalyvavo atliekant suderintus veiksmus.

- 453 Šie argumentai turi būti atmesti, nes ieškovės negali Komisijos kaltinti, kad ji šioje byloje klaidingai rėmėsi su kompleksiniais pažeidimais susijusia teismų praktika (žr. šio sprendimo 418 ir 419 punktus). Aplinkybė, kad darant nagrinėjamą pažeidimą dalyvavo tik dvi įmonės, viena iš kurių – maža, o įtariamas pažeidimas tęsėsi tik aštuonis mėnesius ir dvylika dienų, niekaip nepakeičia aplinkybės, kad Komisija nėra įpareigota kvalifikuoti kaip susitarimo arba suderintų veiksmų kiekvieno iš konstatuotų veiksmų, bet gali teisėtai tam tikrus veiksmus laikyti „susitarimais“, o kitus – „suderintais veiksmais“. Šiuo klausimu, kadangi Komisija pateikė pakankamų šalių kontaktų buvimo įrodymų, negali būti reikalaujama, kaip teigia ieškovės, kad Komisija tiksliai apibūdintų kiekvieną atskirą momentą, kada šalys susitardavo.
- 454 Trečia, ieškovės teigia, kad Komisija neįrodė, jog jos dalyvavo derinant veiksmus, nes neįrodė nei to, kad buvo suderinti veiksmai, nei to, kad tokio derinimo rezultatas buvo vėlesnis elgesys rinkoje. Prezumpcija, kad įmonė, dalyvaujanti derinant veiksmus, nustatydamą savo vėlesnį elgesį rinkoje atsižvelgia į pasikeistą informaciją, gali būti paneigta, jei nustatoma, jog veiksmų derinimas neturėjo visiškai jokios įtakos individualiam įmonės elgesiui rinkoje. Tačiau 13 ir 15 savaičių kainos Italijoje, kurias C1 ir P1 tariamai suderino, neliko nepakitusios, todėl neatitiko P1 vertinimo. Komisijai taip pat nepavyko įrodyti, kad *Chiquita* ir PFCI kartu nustatė savo kainas kitoms savaitėms tariamo pažeidimo laikotarpiu.
- 455 Pažymėtina, kad iš išdėstytų samprotavimų matyti, jog Komisija įrodė, kad buvo šalių veiksmų derinimas ir kad ieškovių argumentas negali paneigti prezumpcijos, kad nustatydamos savo vėlesnį elgesį rinkoje jos atsižvelgė į pasikeistą informaciją.
- 456 Primintina, kaip jau buvo pažymėta šio sprendimo 328, 329 ir 330 punktuose, kad net darant prielaidą, jog faktinės pardavimų kainos vėliau neatitiko ketinimų dėl kainų, kuriais pasikeitė šalys, tai, kad suderinti veiksmai neturėjo tiesioginės įtakos kainų dydžiui, netrukdo konstatuoti, kad jais buvo ribojama atitinkamų įmonių konkurencija (šiuo klausimu žr. 329 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri / Komisija* 140 punktą ir šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 546 punktą).
- 457 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad rinkoje faktiškai taikomoms kainoms poveikį gali daryti išoriniai veiksniai, kurių kartelio nariai nekontroliuoja, pavyzdžiui, ekonomikos pokyčiai apskritai, paklauskus šiame konkrečiame sektoriuje pokyčiai arba klientų derybiniai pajėgumai (šio sprendimo 282 punkte minėto Sprendimo *Dole Food ir Dole Germany / Komisija* 547 punktą).
- 458 Taigi kainos, net jei tik orientacinės, nustatymas paveikia konkurenciją, nes leidžia visiems kartelio dalyviams gana tiksliai numatyti, kokia bus jų konkurentų vykdoma kainų politika. Apskritai kalbant, tokie karteliai tiesiogiai veikia konkurencijos atitinkamoje rinkoje esminius principus. Iš tikrųjų išreikšdami bendrą norą taikyti tam tikrą kainų lygį savo produktams atitinkami gamintojai savarankiškai nebenustato savo politikos rinkoje, taip pažeisdami konkurenciją reglamentuojančių Sutarties nuostatų pamatinę koncepciją (žr. šio sprendimo 324 punkte minėto Sprendimo *BPB / Komisija* 310 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Be to, primintina, tačiau tai neturi įtakos tolesniam ieškovių argumentų nagrinėjimui, kad susitarimai ir suderinti veiksmai pagal SESV 101 straipsnį yra draudžiami, neatsižvelgiant į jų poveikį, jeigu jais siekiama antikonkurencinio tikslo (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 122 ir 123 punktus).
- 459 Galiausiai konstatuotina, jog savo argumentais, kuriais teigiama, kad Komisijos kaltinimai dėl suderintų veiksmų buvo nuolat neigiami *Chiquita* ir C1, ieškovės tik pakartoja argumentus, jau atmetus nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą (žr. šio sprendimo 332–409 punktus).

460 Trečia, ieškovės nurodo, kad Komisijos bylos medžiagoje yra konkurentų konkrečių pokalbių apie kainas, kuriuose PFCI nedalyvavo, aiškių dokumentinių įrodymų, tačiau jų atžvilgiu Komisija nepateikė jokie kaltinimo dėl antikonkurencinio elgesio, o tai yra Pagrindinių teisių chartijos 20 straipsnyje užtikrinamo nediskriminavimo principo pažeidimas.

461 Šis kaltinimas turi būti atmestas. Ieškovės negali kaip argumentu remtis aplinkybe, kad dėl kitų įmonių nebuvo atliekamas tyrimas. Iš išdėstytų samprotavimų matyti, kad Komisija surinko pakankamai įrodymų, pagrindžiančių tyrimą ieškovių atžvilgiu. Net darant prielaidą, kad kitų ūkio subjektų situacija buvo panaši kaip ieškovės, pagal nusistovėjusią teismų praktiką tai, kad Komisija vieno ūkio subjekto atžvilgiu, kurio padėtis buvo panaši kaip ieškovo, nekonstatavo pažeidimo, nepaneigia šiam ieškovui inkriminuojamo pažeidimo, jeigu jis buvo tinkamai įrodytas (šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija* 146 punktas; 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *KE KELIT / Komisija*, T-17/99, Rink. p. II-1647, 101 punktas ir 2005 m. birželio 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. / Komisija*, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03, neskelbiamo Rinkinyje, 397 punktas), juo labiau kad dėl to kito ūkio subjekto nėra kreiptasi į teismą (žr. 2006 m. liepos 4 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Hoek Loos / Komisija*, T-304/02, Rink. p. II-1887, 62 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

462 Iš išdėstytų samprotavimų matyti, kad ieškovių argumentai, jog Komisija neįrodė, kad jos dalyvavo sudarant susitarimą ir (arba) derinant veiksmus, turi būti atmesti.

d) Dėl antikonkurencinio tikslo arba poveikio buvimo

463 Ieškovės teigia, kad Komisija neįrodė, jog jų elgesys turėjo antikonkurencinį tikslą arba poveikį.

464 Pirma, ieškovės primena, jog Komisija turi pateikti pakankamų įrodymų, kad susitarimo arba suderintų veiksmų tikslas arba poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas. Tačiau iš įtariamo pažeidimo faktų ir aplinkybių neįmanoma padaryti išvados, kad šalys sudarė horizontalų susitarimą dėl kainų nustatymo, kurio tikslas – riboti konkurenciją, todėl inkriminuojamas pažeidimas dėl savo tikslo negali būti laikomas konkurencijos ribojimu.

465 Ieškovės nurodo, kad Komisija remiasi aplinkybe, jog šalių elgesio tikslas buvo kainų nustatymas, kad padarytų išvadą, jog šioje byloje pažeidimo tikslas buvo konkurencijos ribojimas. Tačiau iš minėto pažeidimo faktų ir aplinkybių neįmanoma padaryti išvados, kad šalys sudarė horizontalų susitarimą dėl kainų nustatymo, nes jų elgesys daugiausia galėtų būti laikomas atskiru pasikeitimu netikslia ir fragmentiška informacija, susijusia tik su bendromis rinkos tendencijomis, todėl tampa neįmanoma jo laikyti pažeidimu dėl tikslo.

466 Šis kaltinimas turi būti atmestas. Atsižvelgiant į šio sprendimo 411–431 punktuose primintą teismų praktiką ir nagrinėjant trečiąją ieškinio pagrindą aptartas faktines aplinkybes, matyti, kad šioje byloje Komisija teisingai padarė išvadą, jog šalių elgesio tikslas buvo konkurencijos sąlygų vidaus rinkoje trukdymas, ribojimas arba iškraipymas.

467 Taigi, priešingai, nei teigia ieškovės, kurios kalbėdamos apie teisinį pažeidimo kvalifikavimą dar pakartoja tam tikrus argumentus, kurie jau buvo atmesti nagrinėjant faktines bylos aplinkybes ir Komisijos pateiktus įrodymus, šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas turi būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas pagal tikslą, nes, kaip ginčijamo sprendimo 226 konstatuojamojoje dalyje tvirtino Komisija, šis elgesys turi įprastų horizontalių susitarimų, kaip jie suprantami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, požymių, kadangi kaina yra pagrindinis konkurencijos įrankis, o šioje byloje šalys aiškiai derino kainų kitimą, siekdamos galiausiai padidinti kainas savo naudai.

- 468 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad pirmasis kartelio pavyzdys SESV 101 straipsnio 1 dalies a punkte, kuris aiškiai pripažintas nesuderinamu su vidaus rinka, kaip tik ir yra tas, kuriuo „tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos“. Taigi kartelio tikslą sudarantys veiksmai yra tiesiogiai draudžiami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nes jais neišvengiamai ribojama konkurencija vidaus rinkoje (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 388 punkte minėto Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* 768 punktą).
- 469 Taigi iš šio sprendimo 426–428 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad šioje byloje nagrinėjama derinimo veiksmų rūšis, t. y. kainų derinimas, pasireiškiantis ūkio subjektų kontaktais siekiant reguliuoti ir galiausiai pakelti kainas, yra gana žalingas konkurencijai, todėl nereikia nagrinėti jo poveikio, nes kainų kartelis dėl paties savo pobūdžio gali būti laikomas žalingu tinkamam įprastų konkurencijos sąlygų veikimui.
- 470 Antra, ieškovės teigia: kadangi jų elgesys negali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, Komisija turėjo įrodyti, jog dėl jo poveikio buvo apribota konkurencija rinkoje, o to jai taip pat nepavyko padaryti.
- 471 Kadangi šie argumentai grindžiami klaidinga prielaida, jog nagrinėjamas elgesys negali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, jie tegali būti atmesti. Iš paties SESV 101 straipsnio 1 dalies teksto matyti, jog įmonių susitarimai, jeigu jų tikslas – riboti konkurenciją, yra draudžiami neatsižvelgiant į jų poveikį. Todėl jei įrodytas inkriminuojamų veiksmų antikonkurencinis tikslas, nereikalaujama įrodyti faktinio antikonkurencinio poveikio (žr. 2011 m. kovo 3 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Siemens Österreich ir kt. / Komisija*, T-122/07-T-124/07, Rink. p. II-793, 75 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką.)
- 472 Iš tikrųjų taikant SESV 101 straipsnio 1 dalį nereikia atsižvelgti į konkretų susitarimo poveikį, jei paaiškėja, kad susitarimo tikslas yra konkurencijos ribojimas, trukdymas arba iškraipymas. Būtent taip yra susitarimų, kuriais akivaizdžiai ribojama konkurencija, kaip antai dėl kainų nustatymo ir rinkos pasidalijimo, atveju (2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija*, C-389/10 P, Rink. p. I-13125, 75 punktą).
- 473 Taigi matyti, jog Komisija ginčijamo sprendimo 222–234 konstatuojamosiose dalyse pagrįstai nurodė, kad šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas gali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo ir nėra būtina nagrinėti jo poveikio.
- 474 Darytina išvada, jog ieškovių argumentai, susiję su tuo, kad jų elgesys neturėjo antikonkurencinio tikslo arba poveikio, turi būti atmesti.
- e) Dėl vieno tęstinio pažeidimo buvimo
- 475 Ieškovės teigia, kad Komisija nepateikė pakankamų pažeidimo trukmės įrodymų, nes neįrodė tęstinio jo pobūdžio.
- 476 Šiuo klausimu ieškovės primena, kad iš teismų praktikos matyti, jog, nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija turi remtis bent faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, įrodymais, dėl kurių būtų galima pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos konkrečios datos iki kitos, nes klausimas, ar nutraukimo laikotarpis buvo pakankamai ilgas, kad būtų pripažintas laikinu nutraukimu, turi būti vertinamas atsižvelgiant į nagrinėjamo kartelio veikimo sąlygas.
- 477 Šioje byloje Komisija nepateikė jokio įrodymo, patvirtinančio kokį nors P1 ir C1 kontaktą per visą inkriminuojamo pažeidimo laikotarpį, išskyrus du labai trumpus skambučius telefonu, kurie abu įvyko po 2005 m. sausio 20 d. Kadangi bananų sektoriuje dėl kainų buvo deramasi kiekvieną savaitę, tai

reiškia, kad nėra jokio kokių nors veiksmų per daugiau nei trisdešimt derybų ciklą įrodymo. Todėl, kadangi Komisija akivaizdžiai neįrodė net menkausio ryšio nuo 2004 m. liepos 28 d. rašytų užrašų iki 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško, ji neįrodė ir to, kad inkriminuojami veiksmai sudarė vieną tęstinį pažeidimą. Savo teiginiui pagrįsti ieškovės dar kartą nurodo C1 parodymus; jais tariamai neigiamas bendras planas, kuriuo siekiama bendro tikslo.

- 478 Šiuo klausimu reikėtų priminti, kad SESV 101 straipsnio 1 dalis gali būti pažeista ne tik atskiru veiksmu, bet ir veiksmų daugetu arba tęstine veika. Šio aiškinimo negalima užginčyti motyvuojant tuo, kad viena ar kelios šių veiksmų daugeto ar tęstinio elgesio sudedamosios dalys galėtų būti pripažintos atskiru minėtos nuostatos pažeidimu. Jei įvairiais veiksmais, kaip šioje byloje, vykdomas bendras planas, nes siekiama vieno tikslo – iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje, Komisija, remdamasi dalyvavimu vykdam pažeidimą, turi teisę pripažinti atsakomybę už tokius veiksmus juos įvertindama kartu (šio sprendimo 391 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 81 punktas ir šio sprendimo 179 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 258 punktas; 2010 m. balandžio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Amann & Söhne ir Cousin Filterie / Komisija*, T-446/05, Rink. p. II-1255, 90 punktas).
- 479 Dar primintina, kad vieno pažeidimo sąvoka apima būtent tokią situaciją, kai kelios įmonės dalyvavo darant pažeidimą, kurį sudarė tęstinis elgesys siekiant vieno ekonominio tikslo – iškreipti konkurenciją, taip pat atskiri pažeidimai, kuriuos tarpusavyje sieja tas pats tikslas (visų elementų tikslas bendras) ir tie patys subjektai (tos pačios įmonės, žinančios, kad dalyvauja siekdamos bendro tikslo) (šio sprendimo 324 punkte minėto Sprendimo *BPB / Komisija* 257 punktas ir šio sprendimo 478 punkte minėto Sprendimo *Amann & Söhne ir Cousin Filterie / Komisija* 89 punktas).
- 480 Be to, pagal nusistovėjusią teismų praktiką vieno pažeidimo sąvoka gali būti susijusi su teisiniu antikonkurencinių veiksmų, t. y. susitarimų, suderintų veiksmų ir įmonių asociacijų sprendimų, kvalifikavimu (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 181 punkte minėto 1999 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* 696–698 punktus; šio sprendimo 406 punkte minėto Sprendimo *HFB ir kt. / Komisija* 186 punktą ir šio sprendimo 111 punkte minėto Sprendimo *BASF / Komisija* 159 punktą).
- 481 Kalbant apie tęstinį pažeidimą, reikia priminti, kad bendro plano sąvoka leidžia Komisijai preziumuoti, jog pažeidimas nebuvo nutrauktas, net jei dėl tam tikro laikotarpio ji neturi su šiuo pažeidimu susijusios įmonės dalyvavimo įrodymų, jei ši įmonė darė pažeidimą iki ir po minėto laikotarpio ir jei nėra informacijos arba įrodymų, leidžiančių manyti, kad ji buvo nutraukusi pažeidimą. Tokiu atveju ji gali skirti baudą už visą pažeidimo laikotarpį, net už laikotarpį, dėl kurio neturi atitinkamos įmonės dalyvavimo darant pažeidimą įrodymų (2013 m. gegužės 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Trelleborg Industrie ir Trelleborg / Komisija*, T-147/09 ir T-148/09, 87 punktas).
- 482 Tačiau pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad, nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija remtųsi bent įrodymais dėl faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, kurie leistų pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos konkrečios datos iki kitos (1994 m. liepos 7 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Dunlop Slazenger / Komisija*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas; 2000 m. liepos 6 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Volkswagen / Komisija*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 188 punktas; 2006 m. balandžio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Degussa / Komisija*, T-279/02, Rink. p. II-897, 114 ir 153 punktai ir šio sprendimo 413 punkte minėto Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija* 88 punktas).
- 483 Jei du neteisėtus veiksmus skiriantis laikotarpis yra reikšmingas kriterijus nustatant pažeidimo tęstinumą, klausimas, ar šis laikotarpis yra pakankamai ilgas, kad būtų konstatuotas laikinas pažeidimo nutraukimas, negali būti nagrinėjamas abstrakčiai. Atvirkščiai, jį reikia vertinti atsižvelgiant į nagrinėjamo kartelio veikimą (šio sprendimo 413 punkte minėto Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija* 89 punktas).

- 484 Galiausiai, kai galima konstatuoti, jog įmonė buvo pasitraukusi iš pažeidimo, tačiau darė pažeidimą iki ir po šio pasitraukimo, toks pažeidimas turi būti laikomas pakartotiniu, jei, kaip ir tęstinio pažeidimo atveju (žr. šio sprendimo 479 punktą), jo tikslas iki laikino nutraukimo ir po jo buvo tas pats, t. y. atitinkamo elgesio tikslai, susiję produktai, slaptuose susitarimuose dalyvavusios įmonės, pagrindinės įgyvendinimo priemonės, įmonių vardu veikę fiziniai asmenys ir galiausiai nagrinėjamų veiksmų geografinė taikymo sritis buvo tapatūs. Tokiu atveju kalbama apie vieną pakartotinį pažeidimą, ir nors Komisija gali skirti baudą už visą pažeidimo laikotarpį, ji negali jos skirti už laikotarpį, kada pažeidimas buvo laikinai nutrauktas (šio sprendimo 481 punkte minėto Sprendimo *Trelleborg Industrie ir Trelleborg / Komisija* 88 punktą).
- 485 Šioje byloje Komisija mano, kad šalių elgesys sudaro vieną tęstinį SESV 101 straipsnio pažeidimą, kai konstatuotais susitarimais ir (arba) suderintais veiksmais, esančiais bendros sistemos dalimi, buvo siekiama nustatyti jų veiksmų rinkoje kryptį ir apriboti jų individualų komercinį elgesį siekiant to paties antikonkurencinio ir vieno ekonominio tikslo, t. y. apriboti arba iškraipyti normalų kainų kitimą Italijos, Graikijos ir Portugalijos bananų sektoriuje ir keistis informacija šia tema (ginčijamo sprendimo 209–213 konstatuojamosios dalys).
- 486 Be to, Komisija ginčijamo sprendimo 214–221 konstatuojamosiose dalyse nurodė, kad ieškovių argumentai, kuriais ginčijamas pažeidimo tęstinis pobūdis, negali būti priimti, nes konstatavimas, kad *Pacific* ir *Chiquita* dalyvavo derinant kainas ir keičiantis informacija dėl būsimo elgesio rinkoje, kiek tai susiję su kainomis, grindžiamas to laikotarpio dokumentais ir *Chiquita* įmonės parodymais, kurie buvo nagrinėjami ginčijamo sprendimo 4 dalyje.
- 487 Ginčijamo sprendimo 216 konstatuojamojoje dalyje Komisija paaiškino, kad pažeidimo pradžia buvo 2004 m. liepos 28 d. įvykęs *Pacific* ir *Chiquita* susitikimas, kurio slaptą pobūdį įrodo P1 užrašai, ir kad per šį susitikimą sukurtos slaptos sistemos (be kita ko, struktūruota ir reguliari kainų nustatymo sistema, apimanti Graikiją, Italiją ir Portugaliją) pobūdis, kaip matyti iš P1 užrašų, sutampa su elgesiu, *Chiquita* apibūdintu jos parodymuose įmonės vardu.
- 488 Ginčijamo sprendimo 217 konstatuojamojoje dalyje, Komisija pažymėjo, jog bylos medžiagoje esantys to laikotarpio įrodymai rodo, kad po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo *Chiquita* ir *Pacific* tęsė savo slaptus kontaktus, pirmajam kontaktui įvykus 2004 m. rugpjūčio 6 d., o antrajam – 2004 m. rugpjūčio 11 d., ir kad tuo metu šalys kalbėjosi apie kainas Graikijoje ir rinkos raidą Portugalijoje. Be to, Komisija nurodė, kad šių kontaktų pobūdis ir esmė sutampa su *Chiquita* parodymais įmonės vardu ir su jos teiginiais per apklausą, be kita ko, dėl laikotarpio po 2004 m. liepos 28 d. – kad C1 ir P1 ėmė susiskambinti tarpusavyje ir aptardavo, be kita ko, bendrąsias rinkos tendencijas, taip pat konkrečias kainų tendencijas ir ketinimus dėl kainų, ir kad, *Chiquita* teigimu, dviejų vyrų skambučiai 2004 m. pabaigoje ir 2005 m. pradžioje tapo vis dažnesni.
- 489 Komisija ginčijamo sprendimo 218 konstatuojamojoje dalyje dar pažymėjo, kad dvišalių reguliarių kontaktų, per kuriuos *Pacific* ir *Chiquita* derindavo kainas, tęsimą taip pat patvirtina 2005 m. balandžio 11 d. *Pacific* vidaus elektroninis laiškas ir lentelė, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* kainos – 2005 m.“, abu rodantys, jog šie kontaktai 2005 m. vasario–balandžio mėn. vyko beveik kiekvieną savaitę (2005 m. 6–15 savaitės), o lentelė, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* kainos – 2005 m.“, konkrečiai rodo, kad P1 iš *Pacific* kiekvieną savaitę atnaujindavo lentelę su *Chiquita* kainomis ir pridėdavo komentarų dėl savo pokalbių su C1 iš *Chiquita* turinio.
- 490 Galiausiai Komisija ginčijamo sprendimo 219–221 konstatuojamosiose dalyse tvirtina, kad, priešingai *Pacific* pateiktiems argumentams, įrodymų, kuriais ji rėmėsi, visuma neleido daryti išvados, jog buvo septynių mėnesių tarpas; veikiau, imant visus įrodymus kartu, yra nustatyta, kad slapti veiksmai, įrodyti 2005 m. balandžio 11 d. elektroniniu laišku ir lentele, kurios data nenurodyta, pavadinimu „*Chiquita* kainos – 2005 m.“, buvo per 2004 m. liepos 28 d. susitikimą sukurtos kainų derinimo sistemos tęsinys, ir tai irgi patvirtino *Chiquita*, nurodžiusi, kad laikotarpiu nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. ji padarė pažeidimą, pasireiškusį dažnais neteisėtais kontaktais su *Pacific* kiekvienai iš

šalių keičiantis individualiais „duomenimis apie kainų tendencijas“ kitą savaitę. Komisija ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, jog iš to, kas buvo konstatuota, matyti, kad *Chiquita* ir *Pacific* dvišaliai kontaktai tam tikru laikotarpiu vyko reguliariai ir buvo kartojami ir kad dvišaliams susitarimams buvo taikomas tam tikras modelis, kuris visu atitinkamu laikotarpiu buvo nuoseklus, net jei kontaktų ypatumai ir intensyvumas tam tikru laiku galėjo skirtis. Įvairūs šalių dvišaliai kontaktai, kurie vyko per 2004 m. liepos 28 d. susitikimą ir po jo, leido suderinti šalių elgesį rinkoje ir pasikeisti komerciškai svarbia informacija, o visi veiksmai atitiko bendrą planą, nes buvo vykdomi siekiant vieno bendro antikonkurencinio tikslo, t. y. apriboti arba iškraipyti normalų kainų kitimą Italijos, Graikijos ir Portugalijos bananų sektoriuje ir keistis informacija šiuo aspektu.

- 491 Pirma, kadangi ieškovių žodžiai dubliko 65 punkte gali būti suprantami taip, esą jais ginčijamas šioje byloje nagrinėjamo pažeidimo vienas tęstinis pobūdis, šie argumentai negali būti priimti. Iš tiesų, remiantis šio sprendimo 479, 480 ir 484 punktuose nurodyta teismų praktika ir nagrinėjant pirmąją šio ieškinio pagrindo dalį išnagrinėtomis faktinėmis aplinkybėmis, aiškiai matyti, kad šioje byloje nagrinėjami veiksmai turi būti pripažįstami vienu pažeidimu atsižvelgiant į tikslo ir įvairių pažeidimo apraiškų dalyko tapatumą. Be to, ieškovių cituojamas C1 pareiškimas, esą jis nežinojęs, kad kontaktuojamas su P1 daro Sąjungos teisės pažeidimą, negali įrodyti, jog šalys neprisidėjo prie bendro plano, kuriuo buvo siekiama riboti konkurenciją, nes, kaip teisingai pažymėjo Komisija, suvokimas, kad daromas Sąjungos teisės pažeidimas, nėra būtina sąlyga plano, kuriuo siekiama bendro antikonkurencinio tikslo, buvimui pripažinti.
- 492 Antra, kalbant apie tęstinį pažeidimo pobūdį, pažymėtina, jog iš įrodymų nagrinėjimo, atlikto nagrinėjant pirmąją šio ieškinio pagrindo dalį, matyti, kad ieškovės nepagrįstai teigia, esą nėra jokio kokio nors šalių kontakto nuo 2004 m. rugpjūčio mėn. iki 2005 m. balandžio mėn., t. y. ilgesniu nei septynių mėnesių laikotarpiu, įrodymo, išskyrus du labai trumpus skambučius telefonu. Pavyzdžiui, šie įrodymai rodo, kad šalys per 2004 m. liepos 28 d. vykusius pietus sukūrė slaptą sistemą (žr. P1 užrašus apie 2004 m. liepos 28 d. pietus), kad jos 2004 m. rugpjūčio 6 ir 11 d. kontaktavo (žr. abu 2004 m. rugpjūčio mėn. P1 užrašus) ir kad P1 2005 m. sausio 20 d. ir balandžio 7 d. skambino C1 (žr. abu P1 telefono skambučius C1 2005 m. sausio 20 d. ir balandžio 7 d.). Be to, 2005 m. balandžio 11 d. elektroninis laiškas su *Chiquita* kainų lentele 2005 m. 9–15 savaitėms ir lentelė, kurios data nenurodyta, rasta segtuve P2 biure, su *Chiquita* kainomis 2005 6–13 savaitėms patvirtina buvus šalių kontaktus nuo 2005 m. vasario 7 d. (2005 m. 6 savaitė) iki 2005 m. balandžio 8 d. (2005 m. 14 savaitės pabaiga). Galiausiai iš *Chiquita* parodymų matyti, kad nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. ji dalyvavo darant pažeidimą, pasireiškusį dažnais neteisėtais kontaktais su *Pacific* dėl keitimosi duomenimis apie kainų tendencijas kitą savaitę (*Chiquita* parodymai per apklausą), kad po 2004 m. liepos 28 d. susitikimo C1 iš *Chiquita* ir P1 iš *Pacific* ėmė reguliariai susiskambinti, iš viso nuo 2004 m. rugsėjo mėn. iki 2006 m. birželio mėn. 15–20 kartų (2008 m. gegužės 22 d. *Chiquita* parodymai), ir kad šie skambučiai 2004 m. pabaigoje ir 2005 m. pradžioje tapo dažnesni (2008 m. vasario 15 d. *Chiquita* parodymai).
- 493 Trečia, konstatuotina, kad iš minėtų įrodymų visumos matyti, jog Komisija nepateikė šalių kontakto laikotarpiu nuo 2004 m. rugpjūčio 12 d. iki 2005 m. sausio 19 d. dokumentinių įrodymų. Iš tiesų, atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo konstatuojamąsias dalis, kurių santrauka pateikta šio sprendimo 485–490 punktuose, ir į Komisijos argumentus atsiliepime į ieškinį, galima daryti išvadą, kad nuspręsdama, jog šiuo laikotarpiu pažeidimas visą laiką buvo tęsiamas, ji rėmėsi, pirma, kartu vertinamų įrodymų visuma ir, antra, *Chiquita* parodymais, apimančiais visą pažeidimo laikotarpį, kokį nustatė Komisija.
- 494 Šiuo klausimu vis dėlto pažymėtina, kad nors įrodymai turi būti vertinami visi kartu, siekiant išnagrinėti, ar pagal šio sprendimo 175–185 punktuose nurodytą teismų praktiką pateikdama pakankamų pažeidimo buvimo įrodymų Komisija įvykdė įrodinėjimo pareigą, nagrinėjant šio pažeidimo tęstinumo įrodymus siekiama įvertinti ne tai, ar įrodymų visuma leidžia pagrįstai manyti, jog pažeidimas buvo daromas be pertraukų visą laikotarpį, kurį apima šie įrodymai, bet tai, ar Komisija

pateikė faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, įrodymų, dėl kurių būtų galima pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos konkrečios datos iki kitos (šio sprendimo 413 punkte minėto Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija* 88–97 punktai).

- 495 Be to, nors *Chiquita* parodymai iš tikrųjų gali būti laikomi įrodymais, susijusiais su laikotarpiu, kurio neapima konkurentų kontaktus patvirtinantys dokumentiniai įrodymai, ir nors iš teismų praktikos matyti, kad prašymą atleisti nuo baudos pateikusios įmonės parodymai iš esmės turi didelę įrodomąją galią (žr. šio sprendimo 151–153, 339–341, 380 ir 381 punktuose nurodytą teismų praktiką), iš nusistovėjusios teismų praktikos taip pat išplaukia, kad jei įmonių parodymai yra ginčijami kitų įmonių, taip pat kaltinamų sudarius bendrą susitarimą, jie turi būti patvirtinti kitais įrodymais (žr. šio sprendimo 342 punkte nurodytą teismų praktiką).
- 496 Galiausiai Komisijos argumentai, kad, „imant įrodymų visumą, aišku, kad slaptais veiksmais, įrodytais 2005 m. balandžio 11 d. elektroniniu laišku ir lentele, kurios data nenurodyta, buvo toliau laikomasi kainų derinimo sistemos, sukurtos per 2004 m. liepos 28 d. susitikimą“, negali būti priimti. Pirma, konstatavimas, kad nėra nei įrodymų, nei nuorodų, galinčių leisti manyti, jog darant pažeidimą buvo pertrauka, gali būti reikšmingas tik tuomet, kai Komisija įvykdo jai tenkančią įrodinėjimo pareigą, t. y. pateikia faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, įrodymų, dėl kurių būtų galima pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos konkrečios datos iki kitos (žr. šio sprendimo 413 punkte minėto Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija* 86 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Antra, kad ir kaip būtų, įmonės dalyvavimas kartelyje negali būti grindžiamas spėliojimais, padarytais remiantis netiksliais duomenimis (žr. 2014 m. spalio 10 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Soliver / Komisija*, T-68/09, 58 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 497 Šiomis aplinkybėmis įrodymų, patvirtinančių *Chiquita* parodymus ir *Chiquita* ir *Pacific* kontaktus apytiksliai penkių mėnesių laikotarpiu (nuo 2004 m. rugpjūčio 12 d. iki 2005 m. sausio 19 d.), kai bendra pažeidimo trukmė yra šiek tiek daugiau nei aštuoni mėnesiai, nebuvimas turi būti laikomas laikinu pažeidimo nutraukimu, juo labiau kad, kaip teigia ieškovės, Komisijai neprieštaraujant, derybos dėl kainų bananų rinkoje būdavo kassavaitinės, be to, tai patvirtina P1 parengtos *Chiquita* kainų lentelės 2005 m. 6–13 ir 9–15 savaitėms, taigi nėra tiesioginio *Chiquita* ir *Pacific* kontaktų apytiksliai per dvidešimt derybų ciklų įrodymo.
- 498 Atsižvelgiant į tai, kad ieškovės po minėto apytiksliai penkių mėnesių laikotarpio atnaujino ir vėl darė pažeidimą, be to, jos neįrodė, kad jis skyrėsi nuo kartelio, kuriame dalyvavo iki laikino nutraukimo, pažeidimas turi būti laikomas vienu pakartotiniu pažeidimu; taip pat turi būti laikoma, kad jis buvo daromas nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2004 m. rugpjūčio 11 d. ir nuo 2005 m. sausio 20 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 413 punkte minėto Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija* 97 punktą ir šio sprendimo 481 punkte minėto Sprendimo *Trelleborg Industrie ir Trelleborg / Komisija* 95 punktą).
- 499 Iš išdėstytų samprotavimų matyti, kad reikia iš dalies patenkinti trečiąjį ieškinio pagrindą, nes Komisija suklydo nusprendusi, kad pažeidimas buvo nuolat tęsiamas nuo 2004 m. rugpjūčio 12 d. iki 2005 m. sausio 19 d., ir atmesti likusią trečiojo pagrindo dalį.
- 500 Galiausiai reikia prašymą panaikinti ginčijamą sprendimą iš dalies patenkinti tiek, kiek, pirma, Komisija minėto sprendimo 1 straipsnyje padarė išvadą, kad ieškovės dalyvavo darant pažeidimą 2004 m. rugpjūčio 12 d.–2005 m. sausio 19 d., antra, tiek, kiek Komisija 2 straipsnyje nustatė ieškovėms skirtos baudos, atsižvelgiant į pradinę nustatytą pažeidimo trukmę, dydį. Šio panaikinimo iš dalies padariniai bus nagrinėjami šio sprendimo 560–564 punktuose.

II – *Dėl subsidiarių reikalavimų, kuriais siekiama, kad būtų panaikinta bauda arba sumažintas jos dydis*

501 Pagrįsdamos savo papildomus reikalavimus ieškovės nurodo ieškinio pagrindą, susijusį su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies ir 2006 m. gairių pažeidimu, padarytu netinkamai įvertinus inkriminuojamo pažeidimo sunkumą, trukmę ir lengvinančias aplinkybes, ir su nediskriminavimo principo pažeidimu.

A – *Pirminės pastabos*

502 Reikia priminti, jog iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad Komisija turi didelę diskreciją pasirinkti baudų dydžio apskaičiavimo metodą. Šiame 2006 m. gairėse apibrėžtame metode yra įvairių lankstumo nuostatų, leidžiančių Komisijai naudotis savo diskrecija laikantis Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Papierfabrik August Koehler ir kt. / Komisija*, C-322/07 P, C-327/07 P ir C-338/07 P, Rink. p. I-7191, 112 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

503 Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimų sunkumas turi būti vertinamas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, konkrečiomis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu, tačiau privalomo ir baigtinio kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti bet kuriuo atveju, sąrašo nėra (2009 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland / Komisija*, C-510/06 P, Rink. p. I-1843, 72 punktas ir šio sprendimo 48 punkte minėto 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija* 54 punktas).

504 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 26 punkte, Komisija šioje byloje baudų dydį nustatė taikydama 2006 m. gairėse apibrėžtą metodą.

505 Nors 2006 m. gairės negali būti kvalifikuotos kaip teisės norma, kurios administracija turi paisyti bet kuriuo atveju, vis dėlto jose nustatyta elgesio taisyklė, nurodanti administracijos praktiką, nuo kurios konkrečiu atveju ji negali nukrypti, nenurodžiusi priežasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą (pagal analogiją žr. šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 209 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir šio sprendimo 142 punkte minėto Sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija* 70 punktą).

506 Priėmusi tokias elgesio taisykles ir apie jas pranešusi viešai paskelbdama, jog nuo šio momento taikys jas atvejams, kuriems skirtos šios normos, Komisija savanoriškai apribojo savo diskreciją ir negali nukrypti nuo šių taisyklių, nes priešingu atveju gali būti nubausta už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių apsaugos principų, pažeidimą (pagal analogiją žr. šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 211 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir šio sprendimo 142 punkte minėto Sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija* 71 punktą).

507 Be to, 2006 m. gairėse bendrai ir abstrakčiai nustatytas metodas, kurio Komisija įsipareigojo laikytis nustatydamą baudų dydį, todėl jomis užtikrinamas įmonių teisinis saugumas (pagal analogiją žr. šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 211 ir 213 punktus).

508 2006 m. gairėse yra apibrėžtas apskaičiavimo metodas, kurį sudaro du etapai (2006 m. gairių 9 punktas) ir pagal kurį numatyta, kad pirmajame etape Komisija nustato bazinį dydį kiekvienai atitinkamai įmonei arba įmonių asociacijai. Šiuo klausimu jose yra šios nuostatos:

„12. Bazinis baudos dydis bus nustatomas atsižvelgiant į pardavimo vertę ir taikant šį metodą.

<...>

13. Siekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį, Komisija remsis tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame EEE teritorijos sektoriuje. Paprastai Komisija remsis pilnų paskutinių įmonės dalyvavimo [darant] pažeidim[ą] metų pardavimo rezultatais.

<...>

19. Bazinis baudos dydis priklausys nuo pardavimo vertės dalies, apskaičiuotos remiantis pažeidimo sunkumu, padaugintu iš pažeidimo metų skaičiaus.

20. Pažeidimo sunkumas bus nustatomas atskirai kiekvienu konkrečiu pažeidimo atveju, atsižvelgiant į visas su juo susijusias aplinkybes.

21. Paprastai nustatyta pardavimo vertės dalis, į kurią bus atsižvelgiama, sieks daugiausiai 30 %.

22. Siekdama nustatyti, ar pardavimo vertės dalis, į kurią turi būti atsižvelgiama tam tikru atveju, turėtų būti mažesnė, ar didesnė, Komisija atsižvelgs į keletą veiksnių, pavyzdžiui, pažeidimo pobūdį, visų susijusių šalių bendrą rinkos dalį, pažeidimo geografinį plotą, pažeidimo įgyvendinimą (arba neįgyvendinimą).

23. Horizontalūs kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo ir gamybos ribojimo susitarimai, kurie paprastai būna slapti, dėl savo pobūdžio laikomi vienu iš didžiausių konkurencijos apribojimų. Laikantis konkurencijos politikos, už juos turėtų būti griežtai baudžiama. Taigi pardavimo vertės dalis, į kurią bus atsižvelgiama tokių pažeidimų atveju, paprastai bus didelė [skalės viršutinėje dalyje].

24. Siekiant visiškai atsižvelgti į kiekvienos įmonės dalyvavimo [darant] pažeidim[ą] trukmę, pagal pardavimo vertę nustatyta suma (žr. 20–23 punktus) bus padauginta iš dalyvavimo [darant] pažeidim[ą] metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis bus laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis bus laikomas metais.

25. Be to, nepriklausomai nuo įmonės dalyvavimo [darant] pažeidim[ą] trukmės, Komisija prie bazinio baudos dydžio pridės sumą, lygią 15 %–25 % pardavimo vertės, nustatytos, kaip aprašyta pirmiau, A skirsnyje, siekdama atgrasyti įmones net nuo horizontalių kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo ir gamybos ribojimo susitarimų. Komisija taip pat gali taikyti tokią pridėtinę sumą kitų pažeidimų atveju. Nustatydama pardavimo vertės dalį, į kurią reikia atsižvelgti konkrečiu atveju, Komisija įvertins keletą veiksnių, ypač tuos, kurie buvo minėti 22 punkte.“

509 2006 m. gairėse numatyta, kad antrajame apskaičiavimo etape Komisija, remdamasi bendru vertinimu pagal visas svarbias aplinkybes, galės patikslinti bazinį dydį jį didindama arba mažindama (2006 m. gairių 11 ir 27 punktai).

510 Dėl šių aplinkybių 2006 m. gairių 29 punkte nustatyta:

„Bazinis baudos dydis gali būti sumažintas, kai Komisija nustato, jog esama švelninančių aplinkybių, pavyzdžiui:

— kai susijusi įmonė pateikia įrodymų, kad nutraukė pažeidimą iškart po pirmojo Komisijos įsikišimo. [Tai] nebus taikoma slaptiems susitarimams ar veiksams (ypač karteliniam);

— kai susijusi įmonė pateikia įrodymų, kad pažeidimas buvo padarytas dėl neatsargumo;

- kai susijusi įmonė pateikia įrodymų, kad jos dalyvavimas [darant] pažeidim[ą] buvo tikrai menkas, ir įrodo, kad per laikotarpį, per kurį ji buvo prisijungusi prie neteisėtų susitarimų, ji iš esmės tų susitarimų nevykdė, rinkoje veikdama pagal konkurencijos principus; [n]ebus laikoma švelninančia aplinkybe tai, kad įmonė dalyvavo [darant] pažeidim[ą] trumpiau negu kitos, kadangi [nes] į šią aplinkybę atsižvelgiama nustatant bazinį baudos dydį;
- kai susijusi įmonė veiksmingai bendradarbiauja su Komisija kitose nei pranešimo apie atleidimą nuo baudų taikymo srityse ir plačiau nei reikalauja jos teisiniai įsipareigojimai bendradarbiauti;
- kai antikonkurencinis elgesys buvo leidžiamas ar skatinamas valdžios institucijų arba teisės aktu.“

511 Galiausiai, kaip Teisingumo Teismas yra priminęs savo 2011 m. gruodžio 8 d. sprendimuose *KME Germany ir kt. / Komisija* (C-389/10 P, minėtas šio sprendimo 472 punkte, 129 punktą) ir *KME ir kt. / Komisija* (C-272/09 P, Rink. p. I-12789, 102 punktą), Sąjungos teismas turi atlikti jam priskiriamą teisėtumo kontrolę remdamasis ieškovo nurodytomis aplinkybėmis pateiktiems ieškinio pagrindams pagrįsti. Atlikdamas šią kontrolę teismas negali remtis Komisijos turima diskrecija nei kiek tai susiję su pasirinktais elementais, į kuriuos atsižvelgta taikant gairėse minėtus kriterijus, nei kiek tai susiję su šių elementų vertinimu, kad atsisakytų vykdyti išsamią teisinę ir faktinę kontrolę.

B – Ginčijamas sprendimas

- 512 Ginčijamame sprendime Komisija priminė, kad, remiantis 2006 m. gairėmis, bazinį baudos dydį sudaro dydis, kuris gali siekti iki 30 % pažeidimo dalyku buvusių prekių arba paslaugų pardavimų vertės tam tikrais metais, apskaičiuotos remiantis pažeidimo sunkumu, padaugintu iš pažeidimo metų skaičiaus, ir papildomas dydis, sudarantis 15–25 % įmonės pardavimų vertės, neatsižvelgiant į jos dalyvavimo darant pažeidimą trukmę. Galiausiai šis bazinis dydis gali būti padidintas arba sumažintas kiekvienai įmonei tik tuomet, jei yra nustatytos atsakomybę sunkinančios arba lengvinančios aplinkybės (ginčijamo sprendimo 313 ir 319 konstatuojamosios dalys).
- 513 Toliau Komisija nurodė, kad bazinis baudos dydis paprastai yra nustatomas atsižvelgiant į tiesiogiai su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimų vertę atitinkamame geografiniame sektoriuje pilnais paskutiniaisi įmonės dalyvavimo darant pažeidimą metais. Vis dėlto Komisija nurodė, kad šioje byloje dėl pažeidimo, kuris buvo daromas per tam tikras nedidelės trukmės dvejų kalendorinių metų dalis, reikėjo nukrypti nuo šio principo ir remtis metinės vertės apskaičiavimais, grindžiamais faktine įmonių pardavimų per aštuonis mėnesius, kai jos dalyvavo darant pažeidimą, verte (ginčijamo sprendimo 314 konstatuojamoji dalis).
- 514 Komisija taip pat priminė, kad šioje byloje pažeidimas yra susijęs su bananais (šviežiais vaisiais) – tiek nesunokusiais (žaliais), tiek sunokusiais (geltonais) – ir kad atitinkama geografinė rinka apėmė tris Pietų Europos šalis, t. y. Graikiją, Italiją ir Portugaliją (ginčijamo sprendimo 315 ir 316 konstatuojamosios dalys).
- 515 Toliau Komisija nurodė, kad pažeidimo sunkumas nulemia pardavimų vertės dalį, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudą, ir kad, siekdama nustatyti, į kokią dalį reikia atsižvelgti, ji įvertina tam tikrus veiksnius, kaip antai pažeidimo pobūdį, visoms susijusioms įmonėms kartu priklausančią rinkos dalį, geografinį mastą ir tai, ar pažeidimas buvo įgyvendintas (ginčijamo sprendimo 320 konstatuojamoji dalis).
- 516 Komisijos teigimu, šioje byloje ginčijamo sprendimo adresatės dalyvavo darant vieną tęstinį SESV 101 straipsnio pažeidimą, siekdamas vieno bendro antikonkurencinio tikslo – apriboti arba iškreipti normalų kainų kitimą Italijos, Graikijos ir Portugalijos bananų sektoriuje ir keistis informacija šiuo aspektu, o pažeidimą sudarė tarifų strategijos, susijusios su būsimomis kainomis, taip

pat su kainų kitimais ir (arba) tendencijomis, derinimas ir keitimasis informacija dėl būsimo elgesio rinkoje kainų srityje, taigi dėl paties savo pobūdžio jis priskirtinas prie sunkiausių konkurencijos apribojimų (ginčijamo sprendimo 321 ir 325 konstatuojamosios dalys).

- 517 Toliau ginčijamo sprendimo 326–328 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, kad 2004 m. *Chiquita* ir *Pacific* kartu priklausė rinkos dalis, Italijoje vertinama 50 %, Portugalijoje – 30 % ir Graikijoje – 65–70 %, o 2005 m. ši rinkos dalis Italijoje buvo vertinama 50 %, Portugalijoje – 40 % ir Graikijoje – 60 %. Be to, Komisija nurodė, kad kartelis apėmė tris šalis, t. y. Graikiją, Italiją ir Portugaliją, ir kad sudaryti susitarimai buvo įgyvendinti.
- 518 Komisija padarė išvadą, kad šioje byloje, atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 321–325 konstatuojamosiose dalyse nagrinėtus kriterijus, reikia nustatyti, kad dėl visų susijusių įmonių turi būti atsižvelgta į 15 % pardavimų vertės dalį (ginčijamo sprendimo 329 konstatuojamoji dalis).
- 519 Dėl pažeidimo trukmės Komisija nurodė, kad nustatė faktinio įmonių dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, t. y. aštuonis mėnesius ir dvylika dienų, suapvalintą į mažesnę pusę, todėl apskaičiavimas buvo atliktas aštuoniems mėnesiams ir taip gautas trukmės koeficientas 0,66 (2/3 pilnų metų) kiekvienai atitinkamai įmonei (ginčijamo sprendimo 330 ir 331 konstatuojamosios dalys).
- 520 Dėl papildomo 15–25 % pardavimų vertės dydžio, atgrasymo tikslais įskaičiuojamo į bazinį dydį, Komisija padarė išvadą, kad reikia taikyti papildomą dydį, atitinkantį 15 % visų susijusių įmonių pardavimų metinės vertės (ginčijamo sprendimo 332 ir 333 konstatuojamosios dalys).
- 521 Galiausiai, kalbant apie bazinio dydžio patikslinimą, Komisija nurodė, kad nebuvo konstatuota jokių sunkinančių aplinkybių. Dėl lengvinančių aplinkybių Komisija priminė, kad su Šiaurės Europa susijusioje byloje buvo pritaikytas 60 % bazinio dydžio sumažinimas, nes bananų sektoriui buvo taikoma ypatinga reglamentavimo tvarka, o derinimas šioje byloje susijęs su referencinėmis kainomis. Kadangi šioje byloje nėra šių aplinkybių visumos, Komisija nusprendė visoms susijusioms įmonėms pritaikyti tik 20 % bazinio dydžio sumažinimą. Pavyzdžiui, Komisija nurodė, kad nors tuo metu, kai buvo daromas pažeidimas byloje COMP/39188 – Bananai, ir šioje byloje taikytinas reglamentavimas yra labai panašūs, šioje byloje kainų nustatymas nebuvo susijęs su referencinėmis kainomis, kurių Pietų Europoje nebuvo, ir kad net buvo įrodymų, jog slaptas susitarimas susijęs ir su faktinių kainų lygiais (ginčijamo sprendimo 336–340 konstatuojamosios dalys).

C – Dėl pažeidimo sunkumo

- 522 Ieškovės nurodo, kad Komisija akivaizdžiai tinkamai neįvertino įtariamo pažeidimo sunkumo.
- 523 Pirma, ieškovės kritikuoja tai, kad Komisija teigė, jog *Pacific* ir *Chiquita* dalyvavo „institucionalizuotame ir sistemingame kartelyje dėl kainų nustatymo“, nors įtariamas pažeidimas labai skiriasi nuo kartelio, kuriam būdingas kainų nustatymas, nes šalių veiksmai daugiausia gali būti pripažįstami atskirais pasikeitimais netikslia ir bendro pobūdžio informacija, susijusia tik su bendromis rinkos tendencijomis, atvejais, tam tikrais laiko tarpais buvusiais palaikant teisėtus kontaktus. Todėl akivaizdu, kad Komisija tinkamai neįvertino įtariamo pažeidimo sunkumo, nes dėl paties savo pobūdžio jis visiškai negali būti laikomas konkurencijos ribojimu dėl tikslo.
- 524 Šie argumentai negali būti priimti, kadangi ieškovės tik pakartoja kritiką, susijusią su pažeidimo konstatavimu. Tačiau nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą jau buvo nustatyta, kad joms nepavyksta įrodyti, jog Komisija nepagrįstai teigė, kad jos dalyvavo institucionalizuotame ir sistemingame kartelyje dėl kainų nustatymo ir kad šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

- 525 Kadangi 2006 m. gairių 23 punkte yra aiškiai nustatyta, kad procentinė dalis, taikytina horizontaliems kainų nustatymo susitarimams ir suderintiems veiksams, paprastai bus „skalės viršutinėje dalyje“ ir kad iš šio punkto matyti, jog didžiausiems apribojimams procentinė išraiška turėtų būti bent didesnė nei 15 %, Komisija turėjo teisę šioje byloje nustatyti 15 % dydį, kuris yra minimalus „didel[ės]“ dalies dydis“ (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, T-204/08 ir T-212/08, Rink. p. II-3569, 94 punktą; 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ziegler / Komisija*, T-199/08, Rink. p. II-3507, 141 punktą ir 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Gosselin Group ir Stichting Administratiekantor Portielje / Komisija*, T-208/08 ir T-209/08, Rink. p. 3639, 131 punktą). Iš tiesų svarbu pabrėžti, kad nustatydamas 15 % šalių pardavimų vertės dydį Komisija taikė dvigubai mažesnę procentinę dalį, palyginti su ta, kurią paprastai galima taikyti esant horizontaliems kainų nustatymo susitarimams ar suderintiems veiksams, t. y. 30 % (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 388 punkte minėto Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* 776 punktą).
- 526 Antra, ieškovės nurodo, kad nustatant bazinį baudos dydį taip pat reikėjo atsižvelgti į nedidelę bendrai užimamos rinkos dalį ir labai nedidelę pažeidimo geografinę sritį, kuri apėmė tik tris valstybes nares, nagrinėjamu laikotarpiu tesudarancias 15 % visos Europos bananų rinkos.
- 527 Šie argumentai turi būti atmesti.
- 528 Iš tikrųjų, kalbant apie pardavimų vertės dalį, kuri pasirenkama nustatant bazinio baudos dydžio kintamąją dalį pagal 2006 m. gairių 19–24 punktus, t. y. šioje byloje – 15 % (žr. šio sprendimo 518 punktą), primintina, kad 2006 m. gairių 20 punkte yra aiškiai numatyta, kad „pažeidimo sunkumas bus nustatomas atskirai kiekvienu konkrečiu pažeidimo atveju, atsižvelgiant į visas su juo susijusias aplinkybes“. Be to, 2006 m. gairėmis buvo iš esmės pakeistas baudų apskaičiavimo metodas. Visų pirma buvo panaikintas pažeidimų klasifikavimas į tris kategorijas („lengvi“, „sunkūs“ ir „labai sunkūs“) ir įvesta nuo 0 iki 30 % skalė, kad būtų galima tiksliau diferencijuoti. Pagal 2006 m. gairių 19 punktą bazinis baudos dydis turi „priklausyti nuo pardavimo vertės dalies, apskaičiuotos remiantis pažeidimo sunkumu“. Pagal 2006 m. gairių 21 punktą „nustatyta pardavimo vertės dalis, į kurią bus atsižvelgiama, paprastai sieks daugiausiai 30 %“ (šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Ziegler / Komisija* 139 punktas ir šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Gosselin Group ir Stichting Administratiekantor Portielje / Komisija* 129 punktas).
- 529 Todėl Komisija gali pasinaudoti baudų skyrimo srityje turima diskrecija ir taip nustatyti tikslią jos procentinę išraišką skalėje nuo 0 iki 30 % tik jei atsižvelgia į konkrečias bylos aplinkybes. Pavyzdžiui, 2006 m. gairių 22 punkte numatyta, kad „siekdama nustatyti, ar pardavimo vertės dalis, į kurią turi būti atsižvelgiama tam tikru atveju, turėtų būti mažesnė ar didesnė, Komisija atsižvelgs į keletą veiksnių, pavyzdžiui, pažeidimo pobūdį, visų susijusių šalių bendrą rinkos dalį, pažeidimo geografinį plotą, pažeidimo įgyvendinimą (arba neįgyvendinimą)“ (šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Ziegler / Komisija* 140 punktas ir šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Gosselin Group ir Stichting Administratiekantor Portielje / Komisija* 130 punktas).
- 530 Šis sunkumas nustatyti konkretų procentinį dydį yra mažesnis slaptų horizontalių susitarimų dėl kainų nustatymo ir rinkos padalijimo atveju, kuriuo, remiantis 2006 m. gairių 23 punktu, pardavimų vertės dalis, į kurią atsižvelgiama, paprastai yra nustatoma „skalės viršutinėje dalyje“. Iš šio punkto matyti, kad didžiausių apribojimų atveju procentinė išraiška turėtų būti bent didesnė nei 15 % (šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Ziegler / Komisija* 141 punktas ir šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Gosselin Group ir Stichting Administratiekantor Portielje / Komisija* 131 punktas).
- 531 Šioje byloje iš ginčijamo sprendimo 329 konstatuojamosios dalies matyti, kad 15 % dydis buvo nustatytas atsižvelgiant tik į pažeidimo pobūdį, o kiti ginčijamo sprendimo 326–328 konstatuojamosiose dalyse paminėti veiksniai – bendra šalių užimamos rinkos dalis, geografinis plotas ir pažeidimo įgyvendinimas – neturėjo jokios įtakos procentiniam dydžiui dėl sunkumo, į kurį buvo atsižvelgta nustatant bazinį dydį.

- 532 Kai Komisija paprasčiausiai taiko minimaliam baudos dydžiui, numatytam už didžiausius apribojimus, lygų ar beveik lygų procentinį dydį, nebūtina atsižvelgti į papildomus veiksnius ar aplinkybes. To reikalaujama tik tuomet, jei turėjo būti nustatytas didesnis dydis (šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Ziegler / Komisija* 142 punktas ir šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Gosselin Group ir Stichting Administratiekantor Portielje / Komisija* 132 punktas).
- 533 Be to, pažymėtina, kaip tai daro Komisija, kad pardavimų vertė, į kurią buvo atsižvelgta nustatant bazinį baudos dydį, t. y. pardavimai Portugalijoje, Italijoje ir Graikijoje, jau atspindi nedidelį kartelio geografinį plotą.
- 534 Trečia, ieškovės nurodo, kad Komisija neįrodė, jog įtariamasis pažeidimas turėjo bent menkiausią poveikį rinkai, ir net neatliko jokio galimo konkretaus poveikio vertinimo, nors šioje byloje tikrai negali būti preziumuojama, kad dviejų tiekėjų, iš kurių vienas – smulkus, keitimasis informacija apie bendras rinkos tendencijas itin reglamentuotoje ir skaidrioje rinkoje galėjo turėti kokį nors poveikį jai, be to, faktinės kainos ir kainų kitimai atitinkamu laikotarpiu nesutampa su tomis kainomis, kurių būtų galima tikėtis, jei kartelis dėl kainų nustatymo būtų buvęs įgyvendintas.
- 535 Šiems argumentams taip pat negalima pritarti.
- 536 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad pirmasis kartelio pavyzdys SESV 101 straipsnio 1 dalies a punkte, kuris aiškiai pripažintas nesuderinamu su vidaus rinka, kaip tik ir yra tas, kuriuo „tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos“. Kartelio tikslą sudarę veiksmai tiesiogiai draudžiami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nes jais daromi esminiai konkurencijos vidaus rinkoje apribojimai (šio sprendimo 388 punkte minėto Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* 768 punktas).
- 537 SESV 101 straipsniu, kaip ir kitomis Sutartyje įtvirtintomis konkurencijos taisyklėmis, siekiama apsaugoti ne tik konkurentų arba vartotojų tiesioginius interesus, bet ir rinkos struktūrą ir kartu pačią konkurenciją. Todėl antikonkurencinio tam tikrų suderintų veiksmų tikslo buvimo konstatavimas negali priklausyti nuo jų tiesioginio ryšio su vartojimo kainomis konstatavimo (šio sprendimo 328 punkte minėto Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.* 38 ir 39 punktai).
- 538 Šiuo klausimu iš Bendrijos sankcijų už konkurencijos taisyklių pažeidimą sistemos, kokia ji nustatyta pagal reglamentus Nr. 17 ir Nr. 1/2003 ir kaip ji išaiškinta teismų praktikoje, matyti, jog už kartelius dėl paties jų pobūdžio skirtinos griežčiausios baudos. Antikonkurencinių veiksmų poveikis savaime nėra lemiamas kriterijus nustatant baudų lygį (2009 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija*, C-554/08 P, neskelbiamo Rinkinyje, 44 punktas ir šio sprendimo 388 punkte minėto Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* 770 punktas).
- 539 Be to, pažymėtina, kad, kitaip nei Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir [AP] sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodu gairėse (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171), 2006 m. gairėse nebėra paminėta būtinybė vertinant sunkumą atsižvelgti į „pažeidėjų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti pastebimą žalą kitiems ūkio subjektams ir ypač vartotojams“ (šio sprendimo 525 punkte minėto Sprendimo *Gosselin Group ir Stichting Administratiekantor Portielje / Komisija* 128 punktas ir šio sprendimo 388 punkte minėto Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* 772 punktas). Todėl Komisija neturėjo pareigos atsižvelgti į pažeidimo poveikį, siekdama nustatyti pardavimų vertės dalį, taikytiną už sunkumą pagal 2006 m. gairių 19–24 punktus.
- 540 Tačiau iš ieškovių argumentų nematyti, kad jos ginčija 2006 m. gairių teisėtumą.
- 541 Iš išdėstytų samprotavimų matyti, kad ieškovių argumentai dėl klaidingo pažeidimo trukmės vertinimo turi būti atmesti.

D – *Dėl pažeidimo trukmės*

- 542 Ieškovės teigia, kad Komisija tinkamai neįvertino pažeidimo trukmės. Iš esmės Komisija nepateikė pakankamų įrodymų, kad pažeidimas prasidėjo 2004 m. liepos 28 d. ir tęsėsi iki 2005 m. balandžio 8 d., todėl tariamo pažeidimo trukmė turi būti sumažinta daugiausia iki vienos savaitės.
- 543 Konstatuotina, kad ieškovės pakartoja kritiką, nurodytą ginčijant Komisijos pateiktus įrodymus, kuri jau buvo išnagrinėta ir atmesta nagrinėjant trečiąją ieškinio pagrindą. Ir, atvirkščiai, primintina, kad atlikus minėtą nagrinėjimą paaiškėjo, jog Komisija padarė klaidą, kai nusprendė, kad pažeidimas buvo daromas be pertraukų nuo 2004 m. liepos 28 d. iki 2005 m. balandžio 8 d. (žr. šio sprendimo 497 ir 499 punktus). Todėl svarbu pažymėti, kad Komisija ginčijamo sprendimo 306 konstatuojamojoje dalyje klaidingai tvirtino, kad ieškovių padaryto pažeidimo trukmė buvo aštuoni mėnesiai ir dvylika dienų. Kadangi nagrinėjant trečiąją ieškinio pagrindą buvo konstatuota (žr. šio sprendimo 498 punktą), jog pažeidimas tęsėsi nuo 2004 m. liepos 28 d. ir 2004 m. rugpjūčio 11 d., darytina išvada, kad pažeidimo trukmė buvo trylika mėnesių ir vienuolika dienų.

E – *Dėl lengvinančių aplinkybių*

- 544 Ieškovės primena, kad sprendime, kuris priimtas byloje COMP/39188 – Bananai, Komisija visoms šalims 60 % sumažino bazinį baudos dydį tuo pagrindu, kad bananų sektoriui buvo taikomas labai specifinis reglamentavimas, o šiame sprendime nustatytas derinimas buvo susijęs su pasiūlos kainomis (ginčijamo sprendimo 336 konstatuojamoji dalis).
- 545 Aiškiai pripažindama, kad reglamentavimo tvarka, taikyta darant pažeidimą, dėl kurio priimtas sprendimas byloje COMP/39188 – Bananai, ir su šia byla susijusi reglamentavimo tvarka daugiausia veikė pagal tas pačias taisykles, Komisija vis dėlto atsisakė suteikti šioje byloje tokį patį sumažinimą kaip byloje COMP/39188 – Bananai, tuo pagrindu, kad byloje COMP/39188 – Bananai nustatytos pasiūlos kainų kategorijos Pietų Europoje nebuvo ir kad įtariamasis pažeidimas buvo susijęs su kainų, kurios buvo faktinių kainų lygmens, derinimu, todėl bazinis baudos dydis buvo sumažintas tik 20 % (ginčijamo sprendimo 338 ir 339 konstatuojamosios dalys).
- 546 Tačiau, ieškovių teigimu, PFCI ir *Chiquita* nesudarė jokios formos susitarimo dėl kainų nustatymo arba tarifų derinimo ir juo labiau nederino faktinių kainų lygio, o labai nereguliarus keitimasis bendro pobūdžio informacija apie rinkos tendencijas vykstant teisėtą tikslą turintiems kontaktams potencialiai buvo gerokai mažiau kenksmingas, nei kiekvieną savaitę rengiami pokalbiai dėl pasiūlos kainų, kurie buvo nagrinėjami byloje COMP/39188 – Bananai. Todėl bet kokiai šioje byloje *Pacific* skirtai baudai reikėjo taikyti bent 60 % sumažinimą.
- 547 Šie argumentai turi būti atmesti.
- 548 Visų pirma primintina, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 510 punkte, kad 2006 m. gairių 29 punkte yra numatytas bazinio baudos dydžio tikslinimas atsižvelgiant į tam tikras lengvinančias aplinkybes ir šiuo tikslu jame pateiktas neišsamus sąrašas aplinkybių, dėl kurių, esant tam tikroms sąlygoms, šis bazinis dydis gali būti sumažintas (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Aragonesas Industrias y Energía / Komisija*, T-348/08, Rink. p. II-7583, 279 ir 280 punktus).
- 549 Nesant 2006 m. gairėse privalomų nurodymų dėl lengvinančių aplinkybių, į kurias gali būti atsižvelgta, reikia daryti prielaidą, kad Komisija turėjo tam tikrą laisvę bendrai įvertinti, kiek galima sumažinti baudas dėl lengvinančių aplinkybių (2011 m. rugsėjo 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Lucite International ir Lucite International UK / Komisija*, T-216/06, 92 punktą).

- 550 Visų pirma reikia dar kartą atmesti ieškovių teiginį, kad PFCI ir *Chiquita* nesudarė jokios formos susitarimo dėl kainų nustatymo arba tarifų derinimo ir nederino faktinių kainų lygio, nes nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą buvo nustatyta, jog Komisija teisingai konstatavo, kad šalis dalyvavo institucionalizuotame ir plataus masto kartelyje, kurio tikslas buvo nustatyti kainas ir kuris taip pat apėmė kainų, buvusių faktinių kainų lygmens, derinimą.
- 551 Toliau pažymėtina, kaip tai daro Komisija (ginčijamo sprendimo 339 konstatuojamoji dalis), kad su Šiaurės Europa susijusioje byloje skirtas sumažinimas buvo pagrįstas dėl veiksmų, kurie sustiprindavo vienas kito svarbą, t. y. dėl to, kad buvo specifinė reglamentavimo tvarka ir derinamos tik referencinės kainos, o šioje byloje konstatuotame pažeidime antrojo iš šių dviejų veiksmų nustatyta nebuvo, todėl šioje byloje nebuvo šios dalies, kalbant apie veiksmų, kurie sustiprindavo vienas kito svarbą ir pagrindė 60 % sumažinimą su Šiaurės Europa susijusioje byloje, visumą.
- 552 Galiausiai primintina, jog Teisingumo Teismas daug kartų yra nusprendęs, kad ankstesnė Komisijos sprendimų praktika nėra teisinis pagrindas nustatant baudas konkurencijos srityje ir kad sprendimai kitose bylose, kiek tai susiję su diskriminacijos buvimu, tėra papildomas rodiklis (2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *JCB Service / Komisija*, C-167/04 P, Rink. p. I-8935, 205 punktas). Komisija turi didelę diskreciją nustatyti baudų dydį ir ji nesaistoma vertinimų, kuriuos pateikė anksčiau. Darytina išvada, kad ieškovės Sąjungos teisme negali remtis Komisijos sprendimų priėmimo praktika (šio sprendimo 503 punkte minėto Sprendimo *Archer Daniels Midland / Komisija* 82 punktas ir šio sprendimo 112 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija* 123 punktas).
- 553 Ši išvada taip pat taikytina reikalavimams sumažinti baudą, grindžiamiems tuo, kad Komisija kitose bylose sumažindavo baudą dėl „ypatingų aplinkybių“. Remiantis vien aplinkybe, kad Komisija ankstesnėje sprendimų praktikoje už tam tikrą elgesį tam tikra dalimi sumažindavo baudą, negalima daryti išvados, kad ji yra įpareigota per vėlesnę administracinę procedūrą vertindama panašų elgesį atitinkamai sumažinti baudą. Baudų dydžio nustatymo srityje Komisija naudojasi diskrecija, leidžiančia jai bet kuriuo metu padidinti bendrą baudų lygį, neviršijant Reglamento Nr. 1/2003 nustatytų ribų, jei tai būtina Sąjungos konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti (šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* 190 ir 191 punktai).
- 554 Iš išdėstytų samprotavimų matyti, kad ieškovių kritika dėl nepakankamo baudos sumažinimo atsižvelgiant į lengvinančias aplinkybes turi būti atmesta.

F – Dėl nediskriminavimo principo paisymo apskaičiuojant baudą

- 555 Ieškovės nurodo, kad Komisijos bylos medžiagoje yra aiškių dokumentinių konkurentų konkrečių pokalbių apie kainas, kuriuose PFCI nedalyvavo, įrodymų, ir šiuo klausimu cituoja 2005 m. kovo 2 d. [konfidencialu] elektroninį laišką, kuriame parašyta: „Aš kalbėjau su [konfidencialu], kuris patvirtino, kad jie pabandys pakelti 0,5 EUR, visur nustatydami 17,00.“ Kadangi Komisija nusprendė neskirti baudos [konfidencialu] ir [konfidencialu], nepaisant jos byloje esančių įrodymų, tai, kad PFCI buvo skirta bauda, yra akivaizdus Pagrindinių teisių chartijos 20 straipsnyje užtikrinamo nediskriminavimo principo pažeidimas.
- 556 Šie argumentai negali būti priimti, nes ieškovės kaip argumentu nepagrįstai remiasi ta aplinkybe, kad kitos įmonės nebuvo nubaustos, kad pačios išvengtų baudos, kuri joms buvo skirta už SESV 101 straipsnio pažeidimą, nors dėl tų kitų įmonių situacijos net nebuvo kreiptasi į teismą (žr. šio sprendimo 461 punkte minėto Sprendimo *Hoek Loos / Komisija* 62 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 557 Taigi, net darant prielaidą, kad yra ūkio subjektai, kurių padėtis panaši kaip ieškovių, pagal nusistovėjusią teismų praktiką ši aplinkybė nepašalina šioms ieškovėms inkriminuojamo pažeidimo, jeigu jis buvo tinkamai įrodytas (šio sprendimo 176 punkte minėto Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija*, 146 punktas; šio sprendimo 461 punkte minėto Sprendimo *KE KELIT / Komisija* 101 punktas ir šio sprendimo 461 punkte minėto Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. / Komisija* 397 punktas).
- 558 Galiausiai net darant prielaidą, kad Komisija nepagrįstai nenubaudė [*konfidencialu*] ir [*konfidencialu*], primintina, kad vienodo požiūrio principo turi būti laikomasi derinant šį principą su teisėtumo principu, pagal kurį niekas negali savo naudai remtis neteisėtumu kito naudai (1985 m. liepos 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Williams / Audito Rūmai*, 134/84, Rink. p. 2225, 14 punktas; 1998 m. gegužės 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *SCA Holding / Komisija*, T-327/94, Rink. p. II-1373, 160 punktas, apeliacinėje instancijoje patvirtintas 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimu *SCA Holding / Komisija*, C-297/98 P, Rink. p. I-10101, ir 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *LR AF 1998 / Komisija*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 367 punktas).
- 559 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad kaltinimas, susijęs su nediskriminavimo principo pažeidimu apskaičiuojant baudą, turi būti atmestas, kaip iš visas ieškinio pagrindas.

III – Dėl galutinio baudos dydžio nustatymo

- 560 Pirma, primintina, jog Komisija ginčijamo sprendimo 314 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad atitinkamoms įmonėms skirtinas bazinis baudos dydis nustatomas atsižvelgiant į tiesiogiai arba netiesiogiai su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimų vertę atitinkamame geografiniame EEE teritorijos sektoriuje. Toliau Komisija nurodė, kad nors paprastai ji remiasi pilnų paskutinių įmonės dalyvavimo darant pažeidimą metų pardavimų rezultatais, šioje byloje dėl nedidelės trukmės pažeidimo, kuris buvo daromas per tam tikras dvejų kalendorinių metų dalis, reikia nukrypti nuo šio principo. Todėl baziniam baudų dydžiui apskaičiuoti Komisija rėmėsi metinės pardavimų vertės apskaičiavimais, grindžiamais faktine įmonių pardavimų per aštuonis mėnesius, kurie buvo nustatyti kaip jos dalyvavimo darant pažeidimą trukmė, verte, t. y. nuo 2004 m. rugpjūčio mėn. iki 2005 m. kovo mėn. Kalbant apie *Pacific*, šis metinės pardavimų vertės apskaičiavimas sudarė 44 599 308 EUR (ginčijamo sprendimo 318 konstatuojamoji dalis).
- 561 Konstatuotina, kad vienas tęstinis šioje byloje ieškovėms inkriminuojamas pažeidimas prasidėjo 2004 m. liepos 28 d. ir baigėsi 2005 m. balandžio 8 d. Taip pat konstatuotina, kad ieškovės neginčija Komisijos skaičiavimo, išdėstyto šio sprendimo 560 punkte, ir baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti panaudoto metodo, taikyto nustatant metinę pardavimų vertę, grindžiamą faktine įmonių pardavimų per aštuonis mėnesius, kurie praėjo nuo vieno tęstinio pažeidimo pradžios iki pabaigos, verte.
- 562 Antra, primintina, kaip tai daro Komisija (ginčijamo sprendimo 313 konstatuojamoji dalis) ir kaip buvo išdėstyta šio sprendimo 508 punkte, kad pagal 2006 m. gaires bazinis baudos dydis kiekvienai šaliai susideda iš pagrindinio dydžio ir kintamojo dydžio. Pagrindinis dydis atitinka nustatytos pardavimų vertės procentinę dalį, o kintamasis dydis – minėtos pardavimų vertės procentinę dalį, padaugintą iš įmonės dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus.
- 563 Šioje byloje Komisija nustatė pagrindinį dydį – 15 % nustatytos pardavimų vertės (ginčijamo sprendimo 333 konstatuojamoji dalis). Kalbant apie kintamąją dalį, Komisija nustatė pardavimų vertės, į kurią reikėjo atsižvelgti nustatant kintamąją dalį, procentinę dalį – 15 % (ginčijamo sprendimo 329 konstatuojamoji dalis) ir toliau nurodė, kad, užuot suapvalinusi laikotarpius, kaip siūloma 2006 m. gairių 24 konstatuojamojoje dalyje, ji rėmėsi faktine atitinkamų įmonių dalyvavimo darant pažeidimą trukme, nustatyta *pro rata* mėnesio pagrindu ir suapvalinta į mažesnę pusę, kad visiškai atsižvelgtų į

kiekvienos įmonės dalyvavimą darant pažeidimą (ginčijamo sprendimo 331 konstatuojamoji dalis). Šioje byloje Komisijos nustatyta trukmė buvo aštuoni mėnesiai ir dvylika dienų, o apskaičiuojant aštuoniems mėnesiams buvo gautas trukmės koeficientas 0,66 (du trečdaliai pilnų metų).

- 564 Kadangi šio sprendimo 498 ir 543 punktuose buvo nustatyta, jog šioje byloje nagrinėjamo vieno pakartotinio pažeidimo trukmė buvo ne aštuoni mėnesiai ir dvylika dienų, o trys mėnesiai ir vienuolika dienų, pažeidimo trukmei taikytinas koeficientas yra ne 0,66 (du trečdaliai pilnų metų), o 0,25 (vienas ketvirtadalis pilnų metų). Ir, atvirkščiai, pardavimų vertės procentinis dydis, Komisijos nustatytas dviem sudedamosioms bazinio dydžio dalims apskaičiuoti, lieka toks pats, t. y. 15 %. Taigi bazinis baudos dydis apskaičiuojamas taip: kintamoji bazinio dydžio dalis gaunama padauginus 15 % pardavimų vertės (6 689 896,20 EUR) iš 0,25 (1 672 474,05 EUR), o fiksuota bazinio dydžio dalis (pagrindinis dydis) lieka tokia pati, kokią apskaičiavo Komisija, t. y. 15 % pardavimų vertės (6 689 896,20 EUR), todėl suapvalintas bazinis dydis siekia 8 362 000 EUR. Remiantis tuo, kas nurodyta ginčijamo sprendimo 340 konstatuojamojoje dalyje, šis bazinis dydis turi būti sumažintas 20 % ir tapti 6 689 600 EUR. Galiausiai pastarasis dydis turi būti suapvalintas iki 6 689 000 EUR.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 565 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai iš jų padengti savo išlaidas.
- 566 Šiuo atveju ieškovės pasiekė, kad būtų iš dalies panaikintas ginčijamas sprendimas, todėl reikia nuspręsti, kad Komisija padengs du trečdalius ieškovių bylinėjimosi išlaidų ir pusę savo bylinėjimosi išlaidų. Ieškovės padengs vieną trečdalį savo bylinėjimosi išlaidų ir pusę Komisijos bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. Panaikinti 2001 m. spalio 12 d. Komisijos sprendimo C (2011) 7273 *final* dėl procedūros pagal [SESV] 101 straipsnį (byla COMP/39482 – Egzotiški vaisiai (bananai) 1 straipsnį tiek, kiek jis susijęs su laikotarpiu nuo 2004 m. rugpjūčio 11 d. iki 2005 m. sausio 19 d., ir tiek, kiek jis skirtas *FSL Holdings, Firma Léon Van Parys* ir *Pacific Fruit Company Italy SpA*.
2. Panaikinti Sprendimo C (2011) 7273 *final* 2 straipsnį tiek, kiek jame yra nustatyta *FSL Holdings, Firma Léon Van Parys* ir *Pacific Fruit Company Italy* skirta bauda – 8 919 000 EUR.
3. Nustatyti minėto Sprendimo C (2011) 7273 *final* 2 straipsnyje *FSL Holdings, Firma Léon Van Parys* ir *Pacific Fruit Company Italy* skirtos baudos dydį – 6 689 000 EUR.
4. Atmesti likusią ieškinio dalį.
5. Nurodyti *FSL Holdings, Firma Léon Van Parys* ir *Pacific Fruit Company Italy* padengti vieną trečdalį savo bylinėjimosi išlaidų ir pusę Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidų.
6. Nurodyti Komisijai padengti pusę savo bylinėjimosi išlaidų ir du trečdalius *FSL Holdings, Firma Léon Van Parys* ir *Pacific Fruit Company Italy* bylinėjimosi išlaidų.

Martins Ribeiro

Gervasoni

Madise

Paskelbta 2015 m. birželio 16 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės bylos aplinkybės	2
Ginčijamas sprendimas	3
Procesas ir šalių reikalavimai	6
Dėl teisės	7
I – Dėl pagrindinių reikalavimų, kuriais siekiama ginčijamo sprendimo panaikinimo	7
A – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su esminių procedūrinių reikalavimų ir teisės į gynybą pažeidimu	7
1. Pirminės pastabos	7
2. Dėl kaltinimo, susijusio su Italijos mokesčių institucijos perduotų dokumentų naudojimu kaip įrodymų	10
a) Dėl dokumentų, kurie ginčijami kaip nepriimtini įrodymai	10
b) Dėl Italijos mokesčių institucijos perduotų dokumentų priimtumo kaip įrodymų ..	11
c) Dėl ieškovių teisės į gynybą užtikrinimo Komisijoje	14
3. Dėl kaltinimo, susijusio su iš kitų bylų paimtų dokumentų naudojimu	15
B – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su neteisėto poveikio darymu prašymą atleisti nuo baudos pateikusiai įmonei ir piktnaudžiavimu įgaliojimais	15
1. Pirminės pastabos	16
a) Dėl baudų sumažinimo programos	16
b) Dėl bendradarbiavimo pareigos masto	18
2. Ginčijamas sprendimas	19
3. Dėl ieškovių nurodytų aplinkybių	20
C – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su pakankamų SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų nebuvimu	26
1. Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidingu įrodymų vertinimu	26
a) Pirminės pastabos	26
Dėl su įrodinėjimo pareiga susijusių principų	26
Šioje byloje Komisijos pateiktų įrodymų apžvalga	28
b) Dėl įrodymų vertinimo šioje byloje	29

Dėl P1 užrašų ir 2004 m. liepos 28 d. dalykinių pietų	29
– Dėl P1 užrašų patikimumo	29
– Dėl ieškovių siūlomo užrašų apie 2004 m. liepos 28 d. dalykinius pietus aiškinimo	34
– Dėl kaltės įrodymų, galinčių patvirtinti, kad buvo sudarytas antikonkurencinis susitarimas, buvimo	39
Dėl su tolesniu bendradarbiavimu susijusių Chiquita ir PFCI kontaktų po 2004 m. liepos 28 d. ..	40
– Dėl P1 skambučių telefonu išklotinių	40
– Dėl 2004 m. rugpjūčio mėn. P1 užrašų	41
Dėl papildomų kontaktų nuo 2005 m. vasario mėn. iki 2005 m. balandžio mėn.	43
– Ginčijamas sprendimas	43
– Dėl elektroninio laiško, išsiųsto 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min., konteksto ir aplinkybių	44
– Dėl ieškovių siūlomo 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško aiškinimo	46
– Dėl Chiquita ir C1 parodymų dėl 2005 m. balandžio 11 d. 9 val. 57 min. išsiųsto elektroninio laiško	50
Dėl Chiquita ir C1 parodymų	51
– Pirminės pastabos	51
– Ginčijamas sprendimas	52
– Dėl ieškovių argumentų, kuriais ginčijama Chiquita ir C1 parodymų įrodomoji galia	53
2. Dėl antros dalies, susijusios su tuo, kad pateikti įrodymai nepatvirtina pažeidimo konstatavimo	62
a) Pirminės pastabos	62
b) Ginčijamas sprendimas	65
c) Dėl susitarimo arba suderintų veiksmų buvimo	65
d) Dėl antikonkurencinio tikslo arba poveikio buvimo	69
e) Dėl vieno tęstinio pažeidimo buvimo	70
II – Dėl subsidiarių reikalavimų, kuriais siekiama, kad būtų panaikinta bauda arba sumažintas jos dydis	75
A – Pirminės pastabos	75
B – Ginčijamas sprendimas	77
C – Dėl pažeidimo sunkumo	78

D – Dėl pažeidimo trukmės	81
E – Dėl lengvinančių aplinkybių	81
F – Dėl nediskriminavimo principo paisymo apskaičiuojant baudą	82
III – Dėl galutinio baudos dydžio nustatymo	83
Dėl bylinėjimosi išlaidų	84